

Geanonimiseerde zienswijzen

Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Ter inzage gelegen 6 juni – 18 juli 2019

Z7 – Z25

Z7

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Olst-Wijhe
Per mailadres verzonden naar gemeente@olst-wijhe.nl

Middel, 14 juli 2019

Betreft: **zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie**

Geachte college van Burgemeester en Wethouders,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

Mijn zienswijze ten aanzien van de volgende onderwerpen:

1. Participatie
2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)
3. Geluidsoverlast (overschrijding Db) met de nieuwe omgevingswet
4. Noaberschap
5. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers van waar de gemeente Olst-Wijhe
6. Toekomstvisie RO loopt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)
7. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn
8. Wethouder Blind niet open staat voor zijn inwoners
9. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?
10. Lokale initiatieven/bedrijven worden niet gehoord/gezien
11. Minstens 15 jaar proefdraaien
12. Coalitieakkoord Provincie Overijssel
13. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting
14. Zorgen om de gezondheid van de inwoners
15. Vaststellen ashoogte in visie
16. Uitje naar windmolens
17. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe trots, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?
18. Samenvatting

1. Participatie

Werd en wordt er goed geluisterd naar de omwonenden? Nee, de meesten zijn en waren zelfs niet op de hoogte! Er waren 5 informatieavonden (deze waren trouwens allemaal voorzien van dezelfde informatie) in 5 verschillende kernen. Deze infoavonden werden zelfs niet in de kernen gehouden waar misschien de windmolens kunnen komen. Via Facebook kwam ik erachter dat de afsluitende bijeenkomst maandag 8 april jl. zou plaatsvinden in Den Nul.

Het weekend voor aanvang van deze afsluitende infoavond flyerde ik in Middel en in het buitengebied van Boskamp. Wat schetste mijn verbazing, bijna niemand (behalve de boeren die hun land ter beschikking hebben gesteld) was op de hoogte van de plannen om de grootste en hoogste windmolens van Nederland in hun voor- of achtertuin te krijgen.

Wethouder Blind en zijn medewerker communicatie/leefomgeving mevrouw Luijters verwijzen ons, de omwonende/inwoners tijdens deze avond in Den Nul naar het huis-aan-huisblad, website Gemeente Olst-Wijhe en de Facebookpagina van de gemeente Olst-Wijhe. Maar wij de omwonenden hadden gewoon een brief moeten krijgen! En nu wij ons pas de laatste avond per toeval hadden gemeld, werden wij door wethouder Blind als "late aanhakers" betiteld! Het is ook de vraag of je wel van je bewoners mag en kan verwachten dat ze alle ambtelijke aankondigen moeten volgen en kunnen volgen. Je hebt te maken met oudere inwoners die geen internet hebben, je hebt met nieuwe inwoners van de gemeente Olst-Wijhe te maken die geen idee hebben wat zich allemaal afspeelt (op dit moment veel Rood voor Rood woonprojecten in het buitengebied) inwoners met Nee Reclamestickers op hun brievenbus hebben zitten, je tijdelijk mantelzorger bent in combinatie van je werk en je eigen huishouden en dus even helemaal geen tijd hebt om de huis aan huis folders door te nemen en als gemeente moet je je ook afvragen of de bezorging van een Reclamix wel 100% betrouwbaar is. Het komt vaak voor dat zij geen bezorgers kunnen vinden/krijgen. De oplossing was de ouderwetse brief in de brievenbus, die wij ook krijgen wanneer er een wegafsluiting is of wanneer we van minicontainer naar ondergrondse containers gaan. Dan waren wij géén late aanhakers geweest. Ook geeft de gemeente aan dat Plaatselijk Belang een belangrijke infobron is voor de inwoners. Ik heb diverse keren contact gehad met Plaats Belang Middel en met Beter Belang Boskamp. Van Beter Belang Boskamp heb ik tot op heden nog geen enkele reactie mogen ontvangen en van Plaatselijk Belang Middel heb ik diverse reacties gehad. Plaatselijk Belang Middel vindt dat het hele traject en de communicatie rondom duurzame energie echt de verantwoordelijkheid van de gemeente Olst-Wijhe is en blijft. En geeft aan dat er zijn zowel voor- als tegenstanders van het plaatsen van windmolens (grondeigenaren waar de windmolens op gebouwd zijn natuurlijk en begrijpelijk voor wanneer zij jaarlijks tienduizenden euro's krijgen) zijn en om deze redenen heeft Plaatselijk Belang Middel besloten zelf niet een actieve rol in de discussies en communicatie te nemen, maar meer een controlerende en bewakende rol. Plaatselijk Belang Middel vond het erg vervelend dat de hun communicatie naar de bewoners duidelijk onvoldoende was en willen dit in de toekomst voorkomen (nieuwe inwoners zijn helemaal niet op de hoogte van Plaatselijk Belang Middel).

Zet mensen met klachten over groene energieprojecten of alternatieve voorstellen vooral niet te snel weg als "anti-klimaat" maar laat ze meepraten en meedenken! Wij, de inwoners van het relatief dunbevolkte buitengebied zijn geen domme boeren, want juist wij kunnen ons redden met onze eigen biogas, zonnepanelen en kleine windmolens op onze erven. Jullie de gemeente Olst-Wijhe hebben ons, het buitengebied hard nodig. Neem ons dus mee in de gesprekken en ideeën. Want ideeën hebben wij genoeg! Laat ons vooral niet voelen en denken dat wij het nieuwe Groningen zijn.

2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)

Bent u op de hoogte dat uw onderzoeksgebied E, Buitengebied Boskamp/Middel bijna volledig een geconsolideerde verordening van de Provincie heeft. Het bos aan Steunenbergerweg, het bos aan de overkant van de Soestwetering, de Soestwetering tot aan de Dingshofweg en bijna het gehele gebied eromheen valt ook nog eens onder EHS (Applas van Overijssel) nu NNN Natuur Netwerk Nederland van de Provincie Overijssel, dit is een verboden gebied voor windmolens.

(Bron: <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>)

Ditzelfde verhaal staat ook in het Landschapsontwikkelingsplan Salland Olst-Wijhe waar het bos gekenmerkt wordt als een van de waardevolle gebieden in de gemeente Olst-Wijhe, maar ook de Soestwetering staat op de lijst van waardevolle gebieden in het LOP (<https://www.dekrachtvansalland.nl/plannen/landschapsontwikkelingsplan-lop>) en tot slot heb ik ook nog het RO besluit van de gemeente Olst-Wijhe waarin duidelijk vermeld staat:

4.10.4. Windenergie

Het plangebied is *niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan NIET mogelijk gemaakt.* (Het nog steeds geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening buitengebied Olst-Wijhe)

Behalve de hierboven genoemde verordening van de Provincie én EHS/NNN én LOP én het nog steeds geldende bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe hebben wij natuurlijk ook nog het mooie monumentale landhuis Spijkerbosch in onderzoeksgebied E staan, waarvan zojuist de oprijlaan helemaal gerestaureerd is met de aanleg van nieuwe bomen. Waar straks aan het einde van deze prachtige lange oprijlaan plots een hele grote windmolen opdoemt achter de

gevel van het monumentale landgoed, dan is dat pure vernieling van dit aangezicht. Echt onbegrijpelijk en onvoorstelbaar om het mooie natuurgebied/bos/monumentale landgoed (Landgoed Ossebosch niet te vergeten, deze krijgt een windmolen in zijn achtertuin en Landgoed Boxbergen krijgt deze windmolen in zijn voortuin) te ontsieren met een industriële windmolens.

3. Geluidsoverlast nieuwe omgevingswet

Enkele jaren geleden is er veel weerstand geweest tegen het versmallen van de wegen in en rondom het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe om de wegen eerst te versmallen en om ze vervolgens weer te verbreden met graskeien. Helaas heeft de gemeente Olst-Wijhe toentertijd geen gehoor gegeven aan alle bewaren van de omwonenden. Er is echt veel geluidsoverlast van deze graskeien en uit een rapport ([file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20\(Meander\)%2018-12-12.pdf](file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20(Meander)%2018-12-12.pdf)) zult u constateren dat bij een snelheid van 60 (terwijl er soms wel 80 km wordt gereden) het aantal dB's op gemiddeld 75 dB zit (bij enkele bewoners zal dit nog hoger zijn, want sommige bewoners zitten minder dan 10 meter afstand van de graskeien tot aan hun gevel van hun woning). Hierbij komt straks minimaal de 47 dB van de windmolens bij en dan heb ik het nog niet eens over de komst van misschien Vliegveld Lelystad, de militaire oefeningen in 't Harde en alle dagelijkse normale geluiden, maar de aantal DB's zullen met de komst van de windmolens veel te hoog worden voor de wettelijke geluidsnormen in de nieuwe Omgevingswet.

Asfalt bij referentie grasbetonblokken			Asfalt bij grasbetonblokken type M (Meander)		
Snelheid km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)	Snelheid Km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)
29	66,8	66,5	30	67,0	67,2
50	72,0	71,8	50	72,0	72,6
80	78,0	78,1	80	78,2	78,9

Tabel 2, Overzicht SPLmax asfalt

4. Noaberschap

Noaberschap is zo belangrijk! Vroeger, maar nu nog steeds. Vele buurenboeren zijn behalve noabers ook familie van elkaar en helpen elkaar waar ze elkaar maar kunnen helpen. In goede en in slechte tijden. Maar helaas nu bij ons in de straat al een noaber minder. Een noaber die behalve noaber ook nog familie is. De vaders van deze noabers waren elkaars maatje en de kinderen van deze noabers waren elkaars vriendjes en nu.... Gesprekken hebben plaatsgevonden, maar helaas zijn wij geen noabers meer van elkaar. Wat ontzettend jammer dat jarenlang bestaande bijzondere mooie noaberschap, kapot is gemaakt, terwijl de

windmolens er nog niet eens staan. De spanning tussen tegenstanders en voorstander tevens mogelijk grondeigenaar, die allen omwonenden zijn van het beoogde gebied Boskamp/Middel, heeft het noaberschap vernield.

5. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers van waar de gemeente Olst-Wijhe

In de oordeelsvormende vergadering van 26 maart jl. heeft de raad wethouder Blind de opdracht teruggegeven met de belangrijkste opdracht, op hoeveel % van de 20% zit de gemeente Olst-Wijhe nu inmiddels? De cijfers in de oude visie waren van 2016 (7%) en nu in de vernieuwde visie de cijfers van 2017 met een minimale stijging van 2%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. Landelijk (14% in 2020 en 16% in 2023) is dit veel lager, maar de gemeente Olst-Wijhe legt de lat veel te hoog (en dit is absoluut niet nodig) voor zichzelf en voor de inwoners van de gemeente Olst-Wijhe. Ik denk dat wij nu al op de goede weg zitten qua %, maar helaas heeft wethouder Blind wederom de cijfers van 2018 en een prognose van 2019/2020 niet weergegeven in de vernieuwde visie, dus hebben wij de bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel besloten om met zijn allen op de fiets te stappen en alle mooie groene energieprojecten handmatig te gaan tellen. Het verslag zal ook voorzien zijn van foto's van o.a. zeer grote stallen en schuren met zonnepanelen, nieuwbouwprojecten in Olst/Wijhe die bijna allemaal voorzien zijn zonnecollectoren en natuurlijk de bijna 2 of 3 windmolens tellende energie opwekkende monovergister in Middel. Behalve dat deze monovergister vele huishoudens voorziet van biogas, reduceert hij zoveel CO₂, dat het hele dorp Boskamp het hele jaar kan autorijden, maar dan zijn wij er nog niet, aan het eind van het proces brengt het ook nog mooie voedingsvolle koemestkorrels op, eigenlijk een 3 x win win opbrengst, omdat het maken van kunstmest een van de grootste vervuilers is. Helaas is deze monovergister niet meegenomen in de nieuwe visie, wat natuurlijk absurd is. Alleen wind en zon, terwijl deze monovergister zeker één, misschien wel twee windmolens of drie windmolens opbrengt wanneer je alles mee telt wat hij opbrengt (biogas, CO₂, vermindering van de uitstoot van methaan en koemestkorrels). Het antwoord van wethouder Blind, op hoeveel procent zitten wij nu in Olst-Wijhe was zoveel makkelijker voor ons geweest om samen met bijvoorbeeld de monovergister en kleine windmolens bij boeren (max hoogte 25) samen hadden kunnen oplossen.

6. De nog geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening Buitengebied Olst-Wijhe geldt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)

4.10.4 Windenergie

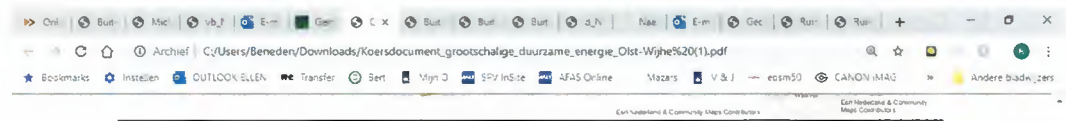
Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt (<https://ro.olst-wijhe.nl/plannen/NL.IMRO.1773.PB2009001001-/NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301/t.NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301.4.10.html>). Kan deze nog steeds geldende RO bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe, maar zo van tafel worden geveegd?

7. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn

Het rapport Windenergie Olst-Wijhe van juni 2016 concludeert dat er vijf locaties zijn waar het ontwikkelen van windenergie ruimtelijk mogelijk is. Gebieden A, B, C, D, E.

Het gebied E Boskamp/Middel wordt hier in een tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn. Wordt aangegeven door Bosch en van Rijn dat gebied E Boskamp/Middel 5 x een ja scoort en dus het minst in aanmerking komt van de vijf onderzoeksgebieden. Een **Ja** voor leefomgeving een **Ja** voor Buisleidingen een **Ja** voor

Hoogspanning een **Ja** voor straal pad en een **Ja** voor Ecologie. Tot mijn verbazing lees ik in de nieuwe visie van mei 2019 de rapportage van hetzelfde bedrijf Bosch & van Rijn en nu komt juist gebied E het best uit de bus omdat het weinig tot geen knelpunten heeft.

De rapportage signaleert enkele aandachtspunten waarmee rekening dient te worden gehouden als de locaties verder worden ontwikkeld voor windenergie.

Tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn

Aandachtspunt	A	B	C	D	E
Leefomgeving	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Buisleidingen	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Hoogspanning	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
Straalpad	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
Ecologie	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja

Voor een gedetailleerde beschrijving en analyse van de locaties verwijzen we naar het betreffende rapport

¹³ Windenergie in Olst-Wijhe. Advies over wet- en regelgeving. Bosch & van Rijn, juni 2016.

Criteria en locatieafweging

20

(Rapport Bosch & van Rijn 2016 met 5 x een Ja als aandachtspunt bij gebied E)

8. Wethouder Blind niet toegankelijk voor zijn inwoners

Wij de inwoners van het buitengebied Boskamp/Middel hebben goede en interessante gesprekken gehad met bijna alle fracties. Met de voorzitters, maar ook met de leden van de fracties CDA, VVD, GB en D'66 (14 augustus met D'66). We hebben een informatief en goed app contact met elkaar. De fracties en de bewoners waren allemaal erg enthousiast over de keukentafelgesprekken en de rondleidingen bij de monovergister. Helaas kunnen wij dat van de portefeuille houdende wethouder Energie niet zeggen. Bij elke (raads)vergadering en/of kernbezoek is hij niet één keer een gesprek met ons aangegaan. Dit is denk ik toch wel een taak van een wethouder? Met zijn verontruste/bezorgde inwoners een gesprek aangaan, maar vooral ook naar ze luisteren? Ook heeft hij de voorkeur gegeven om met een bus (CO2?) naar een monovergister in Denekamp te gaan i.p.v. op de fiets naar zijn eigen enthousiaste inwoner Rob Boerkamp aan de Steunenbergerweg te Middel, die al jaren aan het investeren is in groene energie en deze ondernemende boer krijgt veel belangstelling van andere gemeenten, de provincie en is een groot voorbeeld voor boeren in heel Nederland. Wethouder Blind heeft diverse keren op persoonlijke titel een uitnodiging gehad voor een rondleiding en is tot op heden (14 juli 2019) hier nog niet op in gegaan. In zie de functie van een wethouder, heel anders. Wanneer ik wethouder zou zijn, zou ik er voor mijn burgers zijn i.p.v. de buurgemeenten. Als wethouder moet je van mensen houden en een echt mensen-mens zijn.

9. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?

Waarom? Op de Maasvlakte komt deze zomer de hoogste windmolen (maar 1 windmolen met deze hoogte, gemeente Olst-Wijhe wil en drie of vier met deze hoogte) met een tiphoogte van 245 meter, 5 meter hoger, heeft de gemeente Olst-Wijhe de primeur helaas gemist. *Ik citeer uit het AD: "De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop!* Ja, u leest het goed **7 kilometer verderop!!** Hier in Olst staan de huizen **nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Wie is hier nu gek aan het worden? Er wordt door de gemeente Olst-Wijhe van alles beloofd over slagschaduw en geluidsoverlast voor mens en dier, maar hoe is dit mogelijk als de eerste testen van zo'n hoge windmolen nog niet bekend zijn in Nederland?

10. Lokale initiatieven van mest, zon en kleine windmolens van max 25 meter hoogte

Zoals ik al eerder bij punt 8 heb aangegeven met betrekking tot de monovergister geldt dit ook voor andere initiatieven. Op grote schuren en stallen in het buitengebied, maar ook zeker op de daken van het gemeentehuis in Wijhe, Holtohus, De Meente etc. kunnen vol worden gelegd met zonnepanelen. Helaas laat de infrastructuur (stroomnet) dit niet toe! Hier moet de gemeente Olst-Wijhe op investeren en geld vragen aan de Provincie. De Provincie heeft miljoenen euro's gekregen met de verkoop van onze nutsbedrijven aan. Dit geld moet weer terugkomen naar de inwoners voor de infrastructuur, infrastructuur die wij nodig hebben voor biogas en zonne-energie en straks misschien voor de waterstof. Dit zijn duurzame initiatieven waar de gemeente Olst-Wijhe op moet inzetten. In Olst-Wijhe hebben wij geen wind (Veluwemassief). De windmolens in Deventer hebben hier ook last van. Ik citeer de Groene Rekenkamer uit de Stentor van 12 januari 2018 **"Het waait te weinig door het Veluwemassief. De windturbines in Deventer staan in de luwte van het Veluwemassief en hebben hierdoor last van windwervelingen en daarmee minder constante windaanvoer. De westenwind moet bij Apeldoorn en omgeving zo'n honderd meter omhoog en begint vervolgens te draaien (windwervelingen). Windmolens zijn om die reden op deze locatie niet geschikt. Ze vangen te weinig wind. De twee windturbines hebben vorig jaar samen 7,9 miljoen kilowattuur aan energie opgeleverd. Dat is veel minder dan de 8,9 kilowattuur die volgens de prognoses zouden moeten opleveren. In het eerste volledige jaar, was de opbrengst nog lager, met 7,1 miljoen. Rodenburg Groene Rekenkamer "het is zonde van het geld om windmolens in een wind luw gebied te plaatsen. Daarom begrijpen wij niet dat er onderzoek wordt gedaan naar meer windturbines. Dan kun je als gemeente beter aandelen kopen in een windmolen op zee".** Dit is door een onafhankelijk bedrijf De Groene Rekenkamer doorberekend en uitgezocht en niet door Bosch en Van Rijn die ook grote opdrachten heeft gekregen van windparkontwikkelaar Prowind in heel Nederland. **Wij de inwoners willen een ander adviesbureau. Een onafhankelijk adviesbureau, die zelf door de inwoners van Olst-Wijhe wordt gekozen.**

11. Minstens 15 jaar proefdraaien

De gemeente Olst-Wijhe geeft in de visie aan dat zij graag ervaring wil opdoen met een eerste windpark binnen de gemeente. Proefdraaien met alle gevolgen voor de bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera kan en mag toch geen sprake van zijn. De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn argumenten om de gemeente Olst-Wijhe niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen en de honderdduizenden vlinders, bijen, vogels etc. moeten dit experiment met de dood bekopen. In Olst-Wijhe mag je geen ballonnen meer oplaten (100% eens met dit besluit) en wordt er om en om grasvelden gemaaid langs de oever van de IJssel om bijen de kans te geven om te kunnen vluchten naar een naast gelegen perceel, maar vlinders, bijen,

vleermuizen, weidevogels, dood laten slaan tegen de 110 meter lange wieken van een windmolen midden in het historische Sallandse natuurgebied, mag en kan wel?!

Waarom proefdraaien? Proefdraaien is helemaal niet nodig! Er zijn al heel veel ervaringen elders in Nederland en in de omliggende landen opgedaan, waar men een langjarige ervaring en onderzoeksresultaten hebben ten aanzien van windmolens in leefomgeving en natuurgebieden. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoek plicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming en niet eerst zelf willen experimenteren met te veel risico's voor de inwoners van haar eigen gemeente. De kiezers hebben jullie/u gekozen voor vertrouwen, veiligheid en eerlijkheid.

12. Coalitieakkoord Provincie Overijssel

Ik citeer uit het akkoord van de Provincie Overijssel: *Een ander belangrijk punt is de energietransitie. De huidige coalitie verbindt zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar gaat gemeenten NIET dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen. Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen. Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt hier minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.* Waarom zouden wij in de gemeente Olst-Wijhe een proeftuin moeten gaan aanleggen met windmolens, terwijl de Provincie juist ons mooie Sallandse landschap wil beschermen. En juist de initiatieven van inwoners wil ondersteunen!

13. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting

De gemeente Zwolle heeft een expositie met een uitgebreid programma van Panorama Nederland in zijn grote Kerk en op het gemeentehuis gehouden van 2 juli tot en met 7 juli 2019. Panorama Nederland is het toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het laat zien hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen in de toekomst. Het College van Rijksadviseurs schetst met Panorama Nederland een optimistisch en aantrekkelijk toekomstbeeld. Een Nederland dat voor iedereen uiterst herkenbaar blijft, maar dat toch op allerlei terreinen fundamenteel anders werkt. De verbeelding aan zet, het verlangen als motor. Zie het mooie toekomstperspectief op <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/panorama-nederland>

Ook werd er een mooi interview door RTV Oost met één van de Rijksadviseurs van Panorama Nederland <https://www.rtvoost.nl/nieuws/315663/Landschapsarchitect-Er-dreigt-een-confetti-aan-windmolens-en-zonneparken> gehouden. Zijn wethouder Blind en mevrouw Luijters medewerker leefomgeving van de gemeente Olst-Wijhe hier ook naar toe geweest? En zijn zij net zo enthousiast als de gemeente Zwolle en het ook eens met de Rijksadviseurs?

14. Zorgen om de gezondheid van de inwoners

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en ver dragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek.htm>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de

plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkerwijs geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. De grootste windmolen van Nederland op de testlocatie staat maar liefst 7 KILOMETER van het dichtstbijzijnde huis af! Dat zal niet voor niks zijn! Gemeentebelangen Borger-Odoorn heeft een onderzoek naar gedaan naar laagfrequent geluid, zie <https://gemeentebelangen-borger-odoorn.nl/gbo/.onderzoek-naar-laagfrequent-geluid/>

15. Vaststellen ashoogte in de visie

Helaas staat er in de visie niet wat de maximale hoogte mag worden van de windmolens. Wanneer dit niet wordt opgenomen, heeft de projectontwikkelaar straks carte blanche. Ik wil absoluut niet dat er windmolens komen, maar wanneer het écht noodzakelijk is doordat het moet (Olst-Wijhe is trouwens geen aanwijingsgebied van de Provincie), dan wil ik dat de maximale hoogte vastgesteld gaat worden op 60 á 70 meter ashoogte.

Dit is echt een heel belangrijk punt, wanneer jullie (de gemeenteraad van Olst-Wijhe) dit niet vastleggen in de visie, hebben ook jullie wanneer de projectontwikkelaar vergunning aanvraagt niets meer in te brengen en kan het ook niet meer worden tegen gehouden! Dus PAS OP!!

16. Uitje naar de windmolens

Met grote verbazing heb ik naar het filmpje op YouTube (<https://www.rtvoost.nl/nieuws/292943/Wel-of-geen-windmolens-in-Olst-Wijhe-Gemeente-biedt-voor-en-tegenstanders-excursie-aan>) gekeken. Wethouder Blind ging op stap met maar liefst 30 inwoners (deze bestonden voor de helft uit de gemeenteraad/ambtenaren en de andere helft uit de kerndorpen. Samen gezellig een half uurtje kletsen onder een veel kleinere windmolen (ashoogte 135 meter). Ook was er op deze dag amper wind om goed te kunnen oordelen wat daadwerkelijk de geluidsoverlast is. Behalve dat er amper wind was, heb je hier de ruis van de zee, dit is een hele andere ruis dan de bijna zeldzame stilte in the Middel of nowhere.

Een reactie van een voorstander was: "Het valt mij erg mee en nu ik hier een half uurtje onder de windmolen sta begin ik al aardig te wennen aan de windmolens en vind ik de techniek fascinerend" wat een laconieke en ongeïnteresseerde opmerking! Waarschijnlijk denkt hij "ik zie de windmolens straks niet vanaf mijn tuin en horen zal ik ze zeker niet wanneer ik mijn raam open heb staan met een zwoele zomeravond in het centrum van Wijhe!"

17. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe goed en diervriendelijk bezig, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?

De dijk wordt opgedeeld in vakken, dit heeft onder andere te maken met grondbijen. Deze zoeken globaal hun voedsel in een straal van 150 meter van hun nestplaats in de grond. Ik vind het echt super dat hier rekening mee wordt gehouden. Ook met het verbod van het oplaten van ballonnen ben ik het 100% mee eens, ook dit vind ik een goed besluit! Maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.? Mogen deze zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens? Ik kan dit niet rijmen, wel bijvriendelijk maaien en je als gemeente Olst-Wijhe zorgen maken over ballonnen/plastic dat door dieren wordt opeten, maar vervolgens **weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.** gewoon dood laten slaan tegen windmolens die niet thuis horen in een EHS/NNN gebied? Bent u hier eigenlijk wel van op de hoogte gebracht door Bosch en van Rijn? Over de bijzondere mooie historische Soestwetering/Spijkerbos (onderzoeksgebied E)? <https://www.econatura.nl/wp-content/uploads/2012/05/EcoNatura-natuurwaarden-onderzoek-Spijkerbos.pdf>

18. Samenvatting

De gemeente Olst-Wijhe wil het binnenkort mogelijk maken dat er in het buitengebied windmolens kunnen worden gebouwd. Geen kleintjes! De bedoeling is windmolens toe te staan met wieken die tot 240 meter hoog komen. Dat is tweemaal zo hoog als de molens die in Deventer staan, en hoger dan het hoogste gebouw van Nederland. De Euromast in Rotterdam is slechts 185 meter hoog. **De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! Ja, u leest het goed 7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Dat ons landschap en ons woonplezier drastisch gaat veranderen als de plannen doorgaan, lijdt geen twijfel. Ook plannen met grote velden met zonnepanelen zullen het landschap niet onaangestaan laten, maar zij hebben niet dezelfde grote nadelen voor de bewoners. Voor veel mensen is het fantastisch dat de gemeente haast maakt met de bescherming van ons milieu, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het welbevinden en gezondheid van de bewoners van het gebied die te maken krijgen met industriële windmolens. Die windmolens vormen daarnaast een ingrijpende aantasting van het landschap langs de Soestwetering en ze hebben negatieve gevolgen voor vogels, vleermuizen en insecten. Over dit alles maken inwoners zich terecht grote zorgen.

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en verdragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkerwijs geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken.

Dat projectontwikkelaars meteen een bouwvergunning aan zullen vragen is eigenlijk zeker! Er valt namelijk heel veel geld te verdienen met windmolens. De winstmarge op de windmolens die nu gebouwd worden is zo'n 15%. Dat betekent dat een molen in 15 jaar wel 3 miljoen euro kan opleveren. Daarin is een half miljoen euro aan subsidie (belastinggeld) inbegrepen. De omwonenden in Olst-Wijhe zullen daarvan bijzonder weinig terugzien. Ze kunnen heel misschien een kleine vergoeding voor de waardedaling van hun huis krijgen als ze vlak bij een molen wonen en die moeten ze dan nog zelf via de rechter bevechten. Inwoners met geld op de bank kunnen misschien meedoen met investeren. De gemeente heeft in het plan geen harde voorwaarden opgenomen voor een redelijke vergoeding en de andere randvoorwaarden zijn eveneens niet eenduidig. Het plan bevat op dit punt vooral rooskleurige intenties. Voor initiatiefnemers maakt dat het bouwen van windmolens in Olst-Wijhe goedkoop. Andere gemeenten stellen veel meer en vooral ook meer harde voorwaarden voor de bescherming van inwoners, voor bescherming van het landschap en voor een redelijke vergoeding voor de overlast. Met dit plan zet de gemeente Olst-Wijhe zichzelf in de uitverkoop ten koste van op zijn minst een deel van zijn inwoners.

De gemeente stelt zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In 2016 werd 7% duurzaam opgewekt en volgens de, in opdracht van de raad, aangepaste visie is dat in 2017 met 2% gestegen tot 9%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke

stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. De ontwikkelingen hebben landelijk en zeker ook in onze gemeente niet stil gestaan. Ook hier kraakt het stroomnet door de enorme toename van zonnepanelen in de afgelopen jaren. Onze gemeente bevat sinds dit jaar ook een innovatieve mestvergister waarmee één melkveehouder 350.000 m³ groen gas levert op het aardgasnet. Dat is een hoeveelheid energie die gelijk is aan één windmolen van ongeveer 160 meter hoogte. Kortom de vraag is of de doelstelling al niet reeds wordt benaderd zonder grote windmolens.

De omwonenden van de locatie Boskamp/Middel hebben zich verenigd in een actiegroep tegen de windmolenplannen. Wij denken dat het energievraagstuk ook op een betere manier is op te lossen. Zonder de omgeving aan te tasten. Zonder dat er mensen ziek van worden. Dat kan bijvoorbeeld met kleinere molens (tot ca 25 meter hoog), die zijn inpasbaar in het landschap en veroorzaken nauwelijks overlast. Op veel daken van huizen en schuren kunnen nog heel wat zonnepanelen. Mestvergisting op boerenbedrijven is inmiddels kleinschalig en efficiënt toepasbaar. Het levert circulair en dus heel groen biogas op en het beperkt de uitstoot van broeikasgassen uit de mest. Kleine mestvergisters veroorzaken weinig overlast, ze kunnen helpen met het mestoverschot en het terugdringen van het kunstmestgebruik (de kunstmestproductie is de grootste verbruiker van aardgas in Nederland). Enorm grote molens zijn waarschijnlijk beter op hun plaats in de Noordzee. Het lijkt dat ze daar juist een schuilplaats voor vissen en planten zijn. Het waait er ook meer en ze worden daar al zonder subsidie gebouwd.

Getekend door:

—

—

.....

—

Z8

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Olst-Wijhe
Per mailadres verzonden naar gemeente@olst-wijhe.nl

Olst, 14 juli 2019

Betreft: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie

Geachte College,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

Mijn zienswijze ten aanzien van de volgende onderwerpen:

1. Participatie
2. **Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)**
3. Geluidsoverlast (overschrijding Db) met de nieuwe omgevingswet
4. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers vanuit de gemeente Olst-Wijhe
5. Toekomstvisie RO loopt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)
6. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn
7. Wethouder Blind niet open staat voor zijn inwoners
8. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?
9. Lokale initiatieven/bedrijven worden niet gehoord/gezien
10. Minstens 15 jaar proefdraaien
11. Coalitieakkoord Provincie Overijssel
12. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting
13. Zorgen om de gezondheid van de inwoners
14. Uitje naar windmolens
15. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe trots, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?
16. Conclusie

1. Participatie

Groot was onze verbazing toen we van buurtbewoners hoorden dat het nodig was om ons te verdiepen in de ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon, omdat deze binnenkort zou worden vastgesteld. Wij lezen niet regelmatig de huis aan huis krant en hadden geen schrijven van de gemeente ontvangen. Nu het hier gaat om een regeling die zeer ingrijpende gevolgen kan hebben voor onze leefomgeving, onze gezondheid en die van onze kinderen en kleinkinderen(!) en onze economische basis, vinden wij dit van zo'n groot belang dat het niet persoonlijk aanschrijven als onzorgvuldig handelen beschouwd kan worden.

2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)

Onderzoeksgebied E, Buitengebied Boskamp/Middel heeft een bijna volledig geconsolideerde verordening van de Provincie. Het bos aan Steunenbergerweg, het bos aan de overkant van de Soestwetering, de Soestwetering tot aan de Dingshofweg en bijna het gehele gebied eromheen valt ook nog eens onder EHS (Applas van Overijssel) nu NNN Natuur Netwerk Nederland van de Provincie Overijssel, dit is een verboden gebied voor windmolens.

(Bron: <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>)

Ditzelfde verhaal staat ook in het Landschapsonwikkelingsplan Salland Olst-Wijhe waar het bos gekenmerkt wordt als een van de waardevolle gebieden in de gemeente Olst-Wijhe, maar ook de Soestwetering staat op de lijst van waardevolle gebieden in het LOP (<https://www.dekrachtvansalland.nl/plannen/landschapsonwikkelingsplan-lop>) en tot slot heb ik ook nog het RO besluit van de gemeente Olst-Wijhe waarin duidelijk vermeld staat:

4.10.4. Windenergie

Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan NIET mogelijk gemaakt. (Het nog steeds geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening buitengebied Olst-Wijhe)

Waardevolle gebieden: kaart en tekst

Deze bijlage bestaat uit twee delen:

- § Overzichtsk kaart met waardevolle gebieden;
- § Omschrijving waardevolle gebieden per deelgebied.

In onderstaande tabellen is een overzicht gegeven van de bekende waardevolle gebieden in het Sallandse landschap. De codering verwijst naar de overzichtsk kaart. Deze gebieden zijn zo bijzonder en gaaf dat we deze vanuit het landschap extra bescherming willen bieden.

Landschapsonwikkelingsplan_Salland_Olst-Wijhe	
Waardevolle gebieden	
§	WL1: Landgoed Ossbosch;
§	WL2: Landgoed Boxbergen;
§	WL3: Dortherbeek;
§	WL4: Gooiermars;
§	WL5: Soestwetering;
§	WL6: Zandwetering;
§	WL7: Averlosche Leide
§	Landgoederen in het algemeen.

De hierboven genoemde verordening van de Provincie én EHS/NNN én LOP én het nog steeds geldende bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe zijn niet zonder reden vastgesteld. De gemeente Olst-Wijhe is gelegen in een (natuur-)gebied waarvan er nog maar weinig zijn in Nederland. Vandaar ook dat er de laatste jaren steeds meer toeristen naartoe trekken. Toeristen die naast de cultuur (IJsseltheater fietstocht en evenementen in Deventer, Raalte en Zwolle), vooral de natuur, de rust, de stilte en het donker opzoeken. De gemeente en vele lokale initiatiefnemers zijn druk bezig dit eco-toerisme op te bouwen. Met ontsierende, ongezonde en bovenal verstorende (de natuur) windmolens, draai je in één klap al deze initiatieven en dus ook het eigen beleid, de nek om.

3. Geluidsoverlast nieuwe omgevingswet

Enkele jaren geleden is er veel weerstand geweest tegen het versmallen van de wegen in en rondom het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe om de wegen eerst te versmallen en om ze vervolgens weer te verbreden met graskeien. Helaas heeft de gemeente Olst-Wijhe toentertijd geen gehoor gegeven aan alle bewaren van de omwonenden. Er is echt veel geluidsoverlast van deze graskeien en uit een rapport ([file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20\(Meander\)%2018-12-12.pdf](file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20(Meander)%2018-12-12.pdf)) zult u constateren dat bij een snelheid van 60 (terwijl er soms wel 80 km wordt gereden) het aantal dB's op gemiddeld 75 dB zit (bij enkele bewoners zal dit nog hoger zijn, want sommige bewoners zitten minder dan 10 meter afstand van de graskeien tot aan hun gevel van hun woning). Hierbij komt straks minimaal de 47 dB van de windmolens bij. De aantal dB's zullen met de komst van de windmolens veel te hoog worden voor de wettelijke geluidsnormen in de nieuwe Omgevingswet.

Asfalt bij referentie grasbetonblokken			Asfalt bij grasbetonblokken type M (Meander)		
Snelheid	SPL (1,5 m)	SPL (3,0 m)	Snelheid	SPL (1,5 m)	SPL (3,0 m)
km/u	dB(A)	dB(A)	Km/u	dB(A)	dB(A)
29	66,8	66,5	30	67,0	67,2
50	72,0	71,8	50	72,0	72,6
80	78,0	78,1	80	78,2	78,9

Tabel 2, Overzicht SPLmax asfalt

Geluidsoverlast is een ziekmakende factor. Door windmolens binnen een woonomgeving te plaatsen, is er een grote kans op stijging van het ziektepercentage in heel Olst-Wijhe. Dit brengt nog onvoldoende te begroten kosten met zich mee. Het algemeen welzijn en welbevinden wordt vanzelfsprekend ook op enorme wijze negatief beïnvloed.

4. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers vanuit de gemeente Olst-Wijhe

In de oordeelsvormende vergadering van 26 maart jl. heeft de raad wethouder Blind de opdracht teruggegeven met de belangrijkste opdracht, op hoeveel % van de 20% zit de gemeente Olst-Wijhe nu inmiddels? De cijfers in de oude visie waren van 2016 (7%) en nu in de vernieuwde visie de cijfers van 2017 met een minimale stijging van 2%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. Landelijk (14% in 2020 en 16% in 2023) is dit veel lager, maar de gemeente Olst-Wijhe legt de lat veel te hoog (en dit is absoluut niet nodig) voor zichzelf en voor de inwoners van de gemeente Olst-Wijhe. Ik denk dat wij nu al op de goede weg zitten qua %, maar helaas heeft wethouder Blind wederom de cijfers van 2018 en een prognose van 2019/2020 niet weergegeven in de vernieuwde visie, dus hebben wij de bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel besloten om met zijn allen op de fiets te stappen en alle mooie groene energieprojecten handmatig te gaan tellen. Het verslag zal ook voorzien zijn van foto's van o.a. zeer grote stallen en schuren met zonnepanelen, nieuwbouwprojecten in Olst/Wijhe die bijna allemaal voorzien zijn van zonnecollectoren en natuurlijk de bijna 2 of 3 windmolens tellende energie opwekkende monovergister in Middel. Behalve dat deze monovergister vele huishoudens voorziet van biogas, reduceert hij zoveel CO₂, dat het hele dorp Boskamp het hele jaar kan autorijden, maar dan zijn wij er nog niet, aan het eind van het proces brengt het ook nog mooie voedingsvolle koemestkorrels op, eigenlijk een 3 x win win opbrengst, omdat het maken van kunstmest een van de grootste vervuilers is. Helaas is deze monovergister niet meegenomen in de nieuwe visie, wat natuurlijk absurd is. Alleen wind en zon, terwijl deze monovergister zeker één, misschien wel twee windmolens of drie windmolens opbrengt wanneer je alles mee telt wat hij opbrengt (biogas, CO₂, vermindering van de uitstoot van methaan en koemestkorrels). Het antwoord van wethouder Blind, op hoeveel procent zitten wij nu in Olst-Wijhe was zoveel makkelijker voor ons geweest om samen met bijvoorbeeld de monovergister en kleine windmolens bij boeren (max hoogte 25) samen hadden kunnen oplossen.

5. Het bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening Buitengebied Olst-Wijhe geldt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)

4.10.4 Windenergie

Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt (https://ro.olst-wijhe.nl/plannen/NL.IMRO.1773.PB2009001001-/NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301/t_NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301_4.10.html). Het is verstandiger – met de huidige versnelling van de ontwikkeling op energie gebied – te wachten tot 2024 met het trachten mogelijk te maken van ingrijpende ontwikkelingen als windmolens. Wellicht zijn er binnen enkele jaren nog meer reële mogelijkheden.

6. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn

Het rapport Windenergie Olst-Wijhe van juni 2016 concludeert dat er vijf locaties zijn waar het ontwikkelen van windenergie ruimtelijk mogelijk is. Gebieden A, B, C, D, E.

Het gebied E Boskamp/Middel wordt hier in een tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn. Wordt aangegeven door Bosch en van Rijn dat gebied E Boskamp/Middel 5 x een ja scoort en dus het minst in aanmerking komt van de vijf onderzoeksgebieden. Een Ja voor leefomgeving een Ja voor Buisleidingen een Ja voor Hoogspanning een Ja voor straal pad en een Ja voor Ecologie. Tot mijn verbazing lees ik in de nieuwe visie van mei 2019 de rapportage van hetzelfde bedrijf Bosch & van Rijn en nu komt juist gebied E het best uit de bus omdat het weinig tot geen knelpunten heeft.

De rapportage signaleert enkele aandachtspunten waarmee rekening dient te worden gehouden als de locaties verder worden ontwikkeld voor windenergie.

Tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn

Aandachtspunt	A	B	C	D	E
Leefomgeving	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Buisleidingen	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Hoogspanning	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
Straalpad	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
Ecologie	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja

Voor een gedetailleerde beschrijving en analyse van de locaties verwijzen we naar het betreffende rapport

¹³ Windenergie in Olst-Wijhe. Advies over wet- en regelgeving. Bosch & van Rijn, juni 2016.

Criteria en locatieafweging

20

(Rapport Bosch & van Rijn 2016 met 5 x een Ja als aandachtspunt bij gebied E)

Onderzocht dient te worden hoe dit opeens kan veranderen??!!

7. Wethouder Blind niet toegankelijk voor zijn inwoners

Wij de inwoners van het buitengebied Boskamp/Middel hebben goede en interessante gesprekken gehad met bijna alle fracties. Met de voorzitters, maar ook met de leden van de fracties CDA, VVD, GB en D'66 (14 augustus met D'66). We hebben een informatief en goed app contact met elkaar. De fracties en de bewoners waren allemaal erg enthousiast over de keukentafelgesprekken en de rondleidingen bij de monovergister. Helaas kunnen wij dat van de portefeuille houdende wethouder Energie niet zeggen. Bij elke (raads)vergadering en/of kernbezoek is hij niet één keer een gesprek met ons aangegaan. Dit is denk ik toch wel een taak van een wethouder? Met zijn verontruste/bezorgde inwoners een gesprek aangaan, maar vooral ook naar ze luisteren? Ook heeft hij de voorkeur gegeven om met een bus (CO2?) naar een monovergister in Denekamp te gaan i.p.v. op de fiets naar zijn eigen enthousiaste inwoner Rob Boerkamp aan de Steunenbergerweg te Middel, die al jaren aan het investeren is in groene energie en deze ondernemende boer krijgt veel belangstelling van andere gemeenten, de provincie en is een groot voorbeeld voor boeren in heel Nederland. Wethouder Blind heeft

diverse keren op persoonlijke titel een uitnodiging gehad voor een rondleiding en is tot op heden (14 juli 2019) hier nog niet op in gegaan. Dit geeft geen vertrouwen.

8. **Waarom de hoogste windmolen van Nederland?**

Waarom? Op de Maasvlakte komt deze zomer de hoogste windmolen (1 windmolen met deze hoogte, gemeente Olst-Wijhe wil drie of vier van deze hoogte) met een tiphoogte van 245 meter, 5 meter hoger, heeft de gemeente Olst-Wijhe de primeur helaas gemist. *Ik citeer uit het AD: "De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het strand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop!* Ja, u leest het goed **7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Wie is hier nu gek aan het worden? Er wordt door de gemeente Olst-Wijhe van alles beloofd over slagschaduw en geluidsoverlast voor mens en dier, maar hoe is dit mogelijk als de eerste testen van zo'n hoge windmolen nog niet bekend zijn in Nederland? Hier lijkt toch zeker sprake van een grote onzorgvuldigheid!

9. **Lokale initiatieven van mest, zon en kleine windmolens van max 25 meter hoogte**

Zoals al eerder bij punt 8 is aangegeven met betrekking tot de monovergister geldt dit ook voor andere initiatieven. Grote schuren en stallen in het buitengebied, maar ook zeker op de daken van het gemeentehuis in Wijhe, Holtohus, De Meente etc. kunnen vol worden gelegd met zonnepanelen. Helaas laat de infrastructuur (stroomnet) dit niet toe! Hier moet de gemeente Olst-Wijhe op investeren en geld vragen aan de Provincie. De Provincie heeft miljoenen euro's gekregen met de verkoop van onze nutsbedrijven. Dit geld moet weer terugkomen naar de inwoners voor de infrastructuur, infrastructuur die wij nodig hebben voor biogas en zonne-energie en straks misschien voor de waterstof. Dit zijn duurzame initiatieven waar de gemeente Olst-Wijhe op moet inzetten. In Olst-Wijhe hebben wij geen wind (Veluwemassief). De windmolens in Deventer hebben hier ook last van. Ik citeer de Groene Rekenkamer uit de Stentor van 12 januari 2018 *"Het waait te weinig door het Veluwemassief. De windturbines in Deventer staan in de luwte van het Veluwemassief en hebben hierdoor last van windwervelingen en daarmee minder constante windaanvoer. De westenwind moet bij Apeldoorn en omgeving zo'n honderd meter omhoog en begint vervolgens te draaien (windwervelingen). Windmolens zijn om die reden op deze locatie niet geschikt. Ze vangen te weinig wind. De twee windturbines hebben vorig jaar samen 7,9 miljoen kilowattuur aan energie opgeleverd. Dat is veel minder dan de 8,9 kilowattuur die volgens de prognoses zouden moeten opleveren. In het eerste volledige jaar, was de opbrengst nog lager, met 7,1 miljoen. Rodenburg Groene Rekenkamer "het is zonde van het geld om windmolens in een wind luw gebied te plaatsen. Daarom begrijpen wij niet dat er onderzoek wordt gedaan naar meer windturbines. Dan kun je als gemeente beter aandelen kopen in een windmolen op zee".* Dit is door een onafhankelijk bedrijf De Groene Rekenkamer doorberekend en uitgezocht en niet door Bosch en Van Rijn die ook grote opdrachten heeft gekregen van windparkontwikkelaar Prowind in heel Nederland. *Wij de inwoners, willen een ander adviesbureau. Een onafhankelijk adviesbureau, dat zelf door de inwoners van Olst-Wijhe wordt gekozen.*

10. **Minstens 15 jaar proefdraaien**

De gemeente Olst-Wijhe geeft in de visie aan dat zij graag ervaring wil opdoen met een eerste windpark binnen de gemeente. Proefdraaien met alle gevolgen voor de bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera kan en mag toch geen sprake van zijn. De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn

argumenten om de gemeente Olst-Wijhe niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen en de honderdduizenden vlinders, bijen, vogels etc. moeten dit experiment met de dood bekopen. In Olst-Wijhe mag je geen ballonnen meer oplaten (100% eens met dit besluit) en wordt er om en om grasvelden gemaaid langs de oever van de IJssel om bijen de kans te geven om te kunnen vluchten naar een naast gelegen perceel, maar vlinders, bijen, vleermuizen, weidevogels, dood laten slaan tegen de 110 meter lange wieken van een windmolen midden in het historische Sallandse natuurgebied, mag en kan wel?!

Waarom proefdraaien? Proefdraaien is helemaal niet nodig! Er zijn al heel veel ervaringen elders in Nederland en in de omliggende landen opgedaan, waar men naast een jarenlange ervaring en ook onderzoeksresultaten heeft ten aanzien van windmolens in leefomgeving en natuurgebieden. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoek plicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming en niet eerst zelf willen experimenteren met te veel risico's voor de inwoners van haar eigen gemeente. De kiezers hebben jullie/u gekozen voor vertrouwen, veiligheid en eerlijkheid.

11. Coalitieakkoord Provincie Overijssel

Geciteerd uit het akkoord van de Provincie Overijssel: *Een ander belangrijk punt is de energietransitie. De huidige coalitie verbindt zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar gaat gemeenten NIET dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen. Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen. Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt hier minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.* Waarom zouden wij in de gemeente Olst-Wijhe een proeftuin moeten gaan aanleggen met windmolens, terwijl de Provincie juist ons mooie Sallandse landschap wil beschermen. En juist de initiatieven van inwoners wil ondersteunen!

12. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting

De gemeente Zwolle heeft een expositie met een uitgebreid programma van Panorama Nederland in zijn grote Kerk en op het gemeentehuis gehouden van 2 juli tot en met 7 juli 2019. Panorama Nederland is het toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het laat zien hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen in de toekomst. Het College van Rijksadviseurs schetst met Panorama Nederland een optimistisch en aantrekkelijk toekomstbeeld. Een Nederland dat voor iedereen uiterst herkenbaar blijft, maar dat toch op allerlei terreinen fundamenteel anders werkt. De verbeelding aan zet, het verlangen als motor. Zie het mooie toekomstperspectief op <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/panorama-nederland>

Ook werd er een mooi interview door RTV Oost met één van de Rijksadviseurs van Panorama Nederland <https://www.rtvoost.nl/nieuws/315663/Landschapsarchitect-Er-dreigt-een-confetti-aan-windmolens-en-zonneparken> gehouden. Zijn wethouder Blind en mevrouw Luijters medewerker leefomgeving van de gemeente Olst-Wijhe hier ook naar toe geweest?

13. Zorgen om de gezondheid van de inwoners

Windmolens hebben namelijk zeer ingrijpende nadelen. Ze maken een storend en ver dragend geluid en geven flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer.

<https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek.htm>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkerwijs geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. De grootste windmolen van Nederland op de testlocatie staat maar liefst 7 KILOMETER van het dichtstbijzijnde huis af! Dat zal niet voor niks zijn! Gemeentebelangen Borger-Odoorn heeft een onderzoek naar gedaan naar laagfrequent geluid, zie <https://gemeentebelangen-borger-odoorn.nl/gbo/.onderzoek-naar-laagfrequent-geluid/>

14. Uitje naar de windmolens

Met grote verbazing heb ik kennisgenomen van het filmpje op YouTube (<https://www.rtvoost.nl/nieuws/292943/Wel-of-geen-windmolens-in-Olst-Wijhe-Gemeente-biedt-voor-en-tegenstanders-excursie-aan>) gekeken. Wethouder Blind ging op stap met maar liefst 30 inwoners (deze bestonden voor de helft uit de gemeenteraad/ambtenaren en de andere helft uit de kerndorpen. Samen gezellig een half uurtje kletsen onder een veel kleinere windmolen (ashoogte 135 meter). Ook was er op deze dag amper wind om goed te kunnen oordelen wat daadwerkelijk de geluidsoverlast is. Behalve dat er amper wind was, heb je hier de ruis van de zee, dit is een hele andere ruis dan de bijna zeldzame stilte in the Middel of nowhere.

Een reactie van een voorstander was: "Het valt mij erg mee en nu ik hier een half uurtje onder de windmolen sta begin ik al aardig te wennen aan de windmolens en vind ik de techniek fascinerend" wat een laconieke en ongeïnteresseerde opmerking! Waarschijnlijk denkt hij "ik zie de windmolens straks niet vanaf mijn tuin en horen zal ik ze zeker niet wanneer ik mijn raam open heb staan met een zwoele zomeravond in het centrum van Wijhe!"

15. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe goed en diervriendelijk bezig, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?

De dijk wordt opgedeeld in vakken, dit heeft onder andere te maken met grondbijen. Deze zoeken globaal hun voedsel in een straal van 150 meter van hun nestplaats in de grond. Het is goed dat hier rekening mee wordt gehouden. Ook het verbod van het oplaten van ballonnen is een goed besluit! Maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.? Mogen deze zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens? Dit is niet te rijmen, wel bijvriendelijk maaien en je als gemeente Olst-Wijhe zorgen maken over ballonnen/plastic dat door dieren wordt opeten, maar vervolgens **weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.** gewoon dood laten slaan tegen windmolens die niet thuis horen in een EHS/NNN gebied? Bent u hier eigenlijk wel van op de hoogte gebracht door Bosch en van Rijn? Over de bijzondere mooie historische Soestwetering/Spijkerbos (onderzoekgebied E)? <https://www.econatura.nl/wp-content/uploads/2012/05/EcoNatura-natuurwaarden-onderzoek-Spijkerbos.pdf>

Hier lijkt een niet-consistent beleid te worden gevoerd.

16. Conclusie

De gemeente Olst-Wijhe wil het binnenkort mogelijk maken dat er in het buitengebied windmolens kunnen worden gebouwd. Geen kleintjes! De bedoeling is windmolens toe te staan met wieken die tot 240 meter hoog komen. Dat is tweemaal zo hoog als de molens die

in Deventer staan, en hoger dan het hoogste gebouw van Nederland. De Euromast in Rotterdam is slechts 185 meter hoog. **De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! Ja, u leest het goed 7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Dat ons landschap, onze gezondheid, onze economische mogelijkheden (verlies opkomend toerisme en waardedaling woningen) en ons woonplezier drastisch gaat veranderen als de plannen door zouden gaan, lijdt geen twijfel. Ook plannen met grote velden met zonnepanelen zullen het landschap niet onaangestaan laten, maar zij hebben niet dezelfde grote nadelen voor de bewoners. Voor veel mensen is het fantastisch dat de gemeente haast maakt met de bescherming van ons milieu, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het welbevinden en gezondheid van de bewoners van het gebied dat te maken krijgen met industriële windmolens, **de hele gemeente dus!** Die windmolens vormen daarnaast een ingrijpende aantasting van het landschap langs de Soestwetering en ze hebben negatieve gevolgen voor vogels, vleermuizen en insecten. Over dit alles maken inwoners zich terecht grote zorgen.

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en verdragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt nog geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. Dit mag niet zo zijn.

De verwachting is dat projectontwikkelaars meteen een bouwvergunning aan zullen vragen. Er valt namelijk heel veel geld te verdienen met windmolens. Economisch gewin van een paar mag echter voor een gemeente nooit (!) reden zijn om onzorgvuldig met de gezondheid van de overige inwoners en haar natuur om te gaan. De gemeente stelt zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In 2016 werd 7% duurzaam opgewekt en volgens de, in opdracht van de raad, aangepaste visie is dat in 2017 met 2% gestegen tot 9%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. De ontwikkelingen hebben landelijk en zeker ook in onze gemeente niet stil gestaan. Ook hier kraakt het stroomnet door de enorme toename van zonnepanelen in de afgelopen jaren. Onze gemeente bevat sinds dit jaar ook een innovatieve mestvergister waarmee één melkveehouder 350.000 m3 groen gas levert op het aardgasnet. Dat is een hoeveelheid energie die gelijk is aan één windmolen van ongeveer 160 meter hoogte. Kortom de vraag is of de doelstelling al niet reeds wordt benaderd zonder grote windmolens.

De omwonenden van de locatie Boskamp/Middel hebben zich verenigd in een actiegroep tegen de windmolenplannen. Wij denken dat het energievraagstuk ook op een betere manier is op te lossen. Zonder de omgeving aan te tasten. Zonder dat er mensen ziek van worden. Dat kan bijvoorbeeld met kleinere molens (tot ca 25 meter hoog), die zijn inpasbaar in het landschap en veroorzaken nauwelijks overlast. Op veel daken van huizen en schuren kunnen nog heel wat zonnepanelen. Mestvergisting op boerenbedrijven is inmiddels kleinschalig en efficiënt toepasbaar. Het levert circulair en dus heel groen biogas op en het beperkt de uitstoot

van broeikasgassen uit de mest. Kleine mestvergisters veroorzaken weinig overlast, ze kunnen helpen met het mestoverschot en het terugdringen van het kunstmestgebruik (de kunstmestproductie is de grootste verbruiker van aardgas in Nederland). Enorm grote molens zijn waarschijnlijk beter op hun plaats in de Noordzee. Het lijkt dat ze daar juist een schuilplaats voor vissen en planten zijn. Het waait er ook meer en ze worden daar al zonder subsidie gebouwd.

Ergo: ik ben tegen het toestaan van windmolens (hoger dan 25 meter) omdat er geen zorgvuldig onderzoek verricht is, er tegenstrijdige rapporten worden gebruikt, dat het in strijd is met diverse regelingen en plannen en dat nog niet kenbaar is wat de exacte gevolgen zullen zijn voor de volksgezondheid, voor de natuur en voor de lokale economie. Daarnaast zijn er al een aantal initiatieven in onze gemeente die wellicht een goede andere weg zijn. Bovendien is onze maatschappij in snel tempo aan het ontwikkelen op het gebied van energielevering. Samenwerking is daarin aan de orde, onder en met inwoners, onder en met andere gemeenten, provincies en het Rijk. Lokaal de verkeerde dingen doen is niet alleen duur, maar ook schadelijk voor mens en natuur en in dat opzicht gewoon 'nogal dom'.

Z9

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Olst-Wijhe
Per mailadres verzonden naar gemeente@olst-wijhe.nl

Olst, 14 juli 2019

Betreft: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie

Geachte College,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van Duurzaamheidsvisie.

Mijn zienswijze ten aanzien van de volgende onderwerpen:

1. Participatie
2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)
3. Geluidsoverlast (overschrijding Db) met de nieuwe omgevingswet
4. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers vanuit de gemeente Olst-Wijhe
5. Toekomstvisie RO loopt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)
6. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn
7. Wethouder Blind niet open staat voor zijn inwoners
8. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?
9. Lokale initiatieven/bedrijven worden niet gehoord/gezien
10. Minstens 15 jaar proefdraaien
11. Coalitieakkoord Provincie Overijssel
12. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting
13. Zorgen om de gezondheid van de inwoners
14. Uitje naar windmolens
15. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe trots, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?
16. Conclusie

1. Participatie

Groot was onze verbazing toen we van buurtbewoners hoorden dat het nodig was om ons te verdiepen in de ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon, omdat deze binnenkort zou worden vastgesteld. Wij lezen niet regelmatig de huis aan huis krant en hadden geen schrijven van de gemeente ontvangen. Nu het hier gaat om een regeling die zeer ingrijpende gevolgen kan hebben voor onze leefomgeving, onze gezondheid en die van onze kinderen en kleinkinderen(!) en onze economische basis, vinden wij dit van zo'n groot belang dat het niet persoonlijk aanschrijven als onzorgvuldig handelen beschouwd kan worden.

2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)

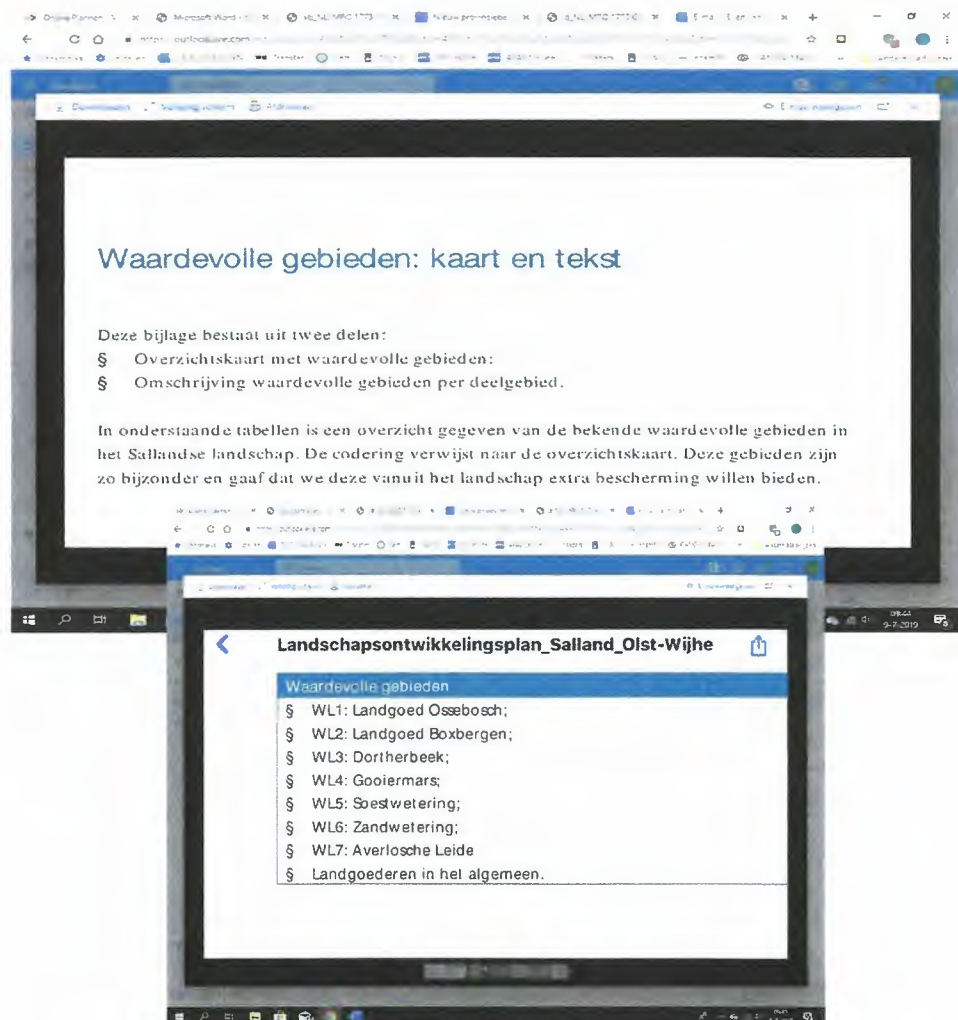
Onderzoeksgebied E, Buitengebied Boskamp/Middel heeft een bijna volledig geconsolideerde verordening van de Provincie. Het bos aan Steunenbergerweg, het bos aan de overkant van de Soestwetering, de Soestwetering tot aan de Dingshofweg en bijna het gehele gebied eromheen valt ook nog eens onder EHS (Applas van Overijssel) nu NNN Natuur Netwerk Nederland van de Provincie Overijssel, dit is een verboden gebied voor windmolens.

(Bron: <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>)

Ditzelfde verhaal staat ook in het Landschapsontwikkelingsplan Salland Olst-Wijhe waar het bos gekenmerkt wordt als een van de waardevolle gebieden in de gemeente Olst-Wijhe, maar ook de Soestwetering staat op de lijst van waardevolle gebieden in het LOP (<https://www.dekrachtvansalland.nl/plannen/landschapsontwikkelingsplan-lop>) en tot slot heb ik ook nog het RO besluit van de gemeente Olst-Wijhe waarin duidelijk vermeld staat:

4.10.4. Windenergie

Het plangebied is *niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan NIET mogelijk gemaakt.* (Het nog steeds geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening buitengebied Olst-Wijhe)

De hierboven genoemde verordening van de Provincie én EHS/NNN én LOP én het nog steeds geldende bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe zijn niet zonder reden vastgesteld. De gemeente Olst-Wijhe is gelegen in een (natuur-)gebied waarvan er nog maar weinig zijn in Nederland. Vandaar ook dat er de laatste jaren steeds meer toeristen naartoe trekken. Toeristen die naast de cultuur (IJsseltheater fietstocht en evenementen in Deventer, Raalte en Zwolle), vooral de natuur, de rust, de stilte en het donker opzoeken. De gemeente en vele lokale initiatiefnemers zijn druk bezig dit eco-toerisme op te bouwen. Met ontsierende, ongezonde en bovenal verstorende (de natuur) windmolens, draai je in één klap al deze initiatieven en dus ook het eigen beleid, de nek om.

3. Geluidsoverlast nieuwe omgevingswet

Enkele jaren geleden is er veel weerstand geweest tegen het versmallen van de wegen in en rondom het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe om de wegen eerst te versmallen en om ze vervolgens weer te verbreden met graskeien. Helaas heeft de gemeente Olst-Wijhe toentertijd geen gehoor gegeven aan alle bewaren van de omwonenden. Er is echt veel geluidsoverlast van deze graskeien en uit een rapport ([file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20\(Meander\)%2018-12-12.pdf](file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermverharding%20type%20M%20(Meander)%2018-12-12.pdf)) zult u constateren dat bij een snelheid van 60 (terwijl er soms wel 80 km wordt gereden) het aantal dB's op gemiddeld 75 dB zit (bij enkele bewoners zal dit nog hoger zijn, want sommige bewoners zitten minder dan 10 meter afstand van de graskeien tot aan hun gevel van hun woning). Hierbij komt straks minimaal de 47 dB van de windmolens bij. De aantal DB's zullen met de komst van de windmolens veel te hoog worden voor de wettelijke geluidsnormen in de nieuwe Omgevingswet.

Asfalt bij referentie grasbetonblokken			Asfalt bij grasbetonblokken type M (Meander)		
Snelheid km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)	Snelheid Km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)
29	66,8	66,5	30	67,0	67,2
50	72,0	71,8	50	72,0	72,6
80	78,0	78,1	80	78,2	78,9

Tabel 2, Overzicht SPLmax asfalt

Geluidsoverlast is een ziekmakende factor. Door windmolens binnen een woonomgeving te plaatsen, is er een grote kans op stijging van het ziektepercentage in heel Olst-Wijhe. Dit brengt nog onvoldoende te begroten kosten met zich mee. Het algemeen welzijn en welbevinden wordt vanzelfsprekend ook op enorme wijze negatief beïnvloed.

4. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers vanuit de gemeente Olst-Wijhe

In de oordeelsvormende vergadering van 26 maart jl. heeft de raad wethouder Blind de opdracht teruggegeven met de belangrijkste opdracht, op hoeveel % van de 20% zit de gemeente Olst-Wijhe nu inmiddels? De cijfers in de oude visie waren van 2016 (7%) en nu in de vernieuwde visie de cijfers van 2017 met een minimale stijging van 2%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. Landelijk (14% in 2020 en 16% in 2023) is dit veel lager, maar de gemeente Olst-Wijhe legt de lat veel te hoog (en dit is absoluut niet nodig) voor zichzelf en voor de inwoners van de gemeente Olst-Wijhe. Ik denk dat wij nu al op de goede weg zitten qua %, maar helaas heeft wethouder Blind wederom de cijfers van 2018 en een prognose van 2019/2020 niet weergegeven in de vernieuwde visie, dus hebben wij de bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel besloten om met zijn allen op de fiets te stappen en alle mooie groene energieprojecten handmatig te gaan tellen. Het verslag zal ook voorzien zijn van foto's van o.a. zeer grote stallen en schuren met zonnepanelen, nieuwbouwprojecten in Olst/Wijhe die bijna allemaal voorzien zijn van zonnecollectoren en natuurlijk de bijna 2 of 3 windmolens tellende energie opwekkende monovergister in Middel. Behalve dat deze monovergister vele huishoudens voorziet van biogas, reduceert hij zoveel CO₂, dat het hele dorp Boskamp het hele jaar kan autorijden, maar dan zijn wij er nog niet, aan het eind van het proces brengt het ook nog mooie voedingsvolle koemestkorrels op, eigenlijk een 3 x win win opbrengst, omdat het maken van kunstmest een van de grootste vervuilers is. Helaas is deze monovergister niet meegenomen in de nieuwe visie, wat natuurlijk absurd is. Alleen wind en zon, terwijl deze monovergister zeker één, misschien wel twee windmolens of drie windmolens opbrengt wanneer je alles mee telt wat hij opbrengt (biogas, CO₂, vermindering van de uitstoot van methaan en koemestkorrels). Het antwoord van wethouder Blind, op hoeveel procent zitten wij nu in Olst-Wijhe was zoveel makkelijker voor ons geweest om samen met bijvoorbeeld de monovergister en kleine windmolens bij boeren (max hoogte 25) samen hadden kunnen oplossen.

5. Het bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening Buitengebied Olst-Wijhe geldt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)

4.10.4 Windenergie

Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt (https://ro.olst-wijhe.nl/plannen/NL.IMRO.1773.PB2009001001-/NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301/t_NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301_4.10.html). Het is verstandiger – met de huidige versnelling van de ontwikkeling op energie gebied – te wachten tot 2024 met het trachten mogelijk te maken van ingrijpende ontwikkelingen als windmolens. Wellicht zijn er binnen enkele jaren nog meer reële mogelijkheden.

6. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn

Het rapport Windenergie Olst-Wijhe van juni 2016 concludeert dat er vijf locaties zijn waar het ontwikkelen van windenergie ruimtelijk mogelijk is. Gebieden A, B, C, D, E.

Het gebied E Boskamp/Middel wordt hier in een tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn. Wordt aangegeven door Bosch en van Rijn dat gebied E Boskamp/Middel 5 x een ja scoort en dus het minst in aanmerking komt van de vijf onderzoeksgebieden. Een **Ja** voor leefomgeving een **Ja** voor Buisleidingen een **Ja** voor Hoogspanning een **Ja** voor straal pad en een **Ja** voor Ecologie. Tot mijn verbazing lees ik in de nieuwe visie van mei 2019 de rapportage van hetzelfde bedrijf Bosch & van Rijn en nu komt juist gebied E het best uit de bus omdat het weinig tot geen knelpunten heeft.

De rapportage signaleert enkele aandachtspunten waarmee rekening dient te worden gehouden als de locaties verder worden ontwikkeld voor windenergie.

Tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn

Aandachtspunt	A	B	C	D	E
Leefomgeving	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Buisleidingen	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Hoogspanning	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
Straalpad	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
Ecologie	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja

Voor een gedetailleerde beschrijving en analyse van de locaties verwijzen we naar het betreffende rapport

¹³ Windenergie in Olst-Wijhe. Advies over wet- en regelgeving. Bosch & van Rijn, juni 2016.

Criteria en locatieafweging

20

(Rapport Bosch & van Rijn 2016 met 5 x een Ja als aandachtspunt bij gebied E)

Onderzocht dient te worden hoe dit opeens kan veranderen??!!

7. Wethouder Blind niet toegankelijk voor zijn inwoners

Wij de inwoners van het buitengebied Boskamp/Middel hebben goede en interessante gesprekken gehad met bijna alle fracties. Met de voorzitters, maar ook met de leden van de fracties CDA, VVD, GB en D'66 (14 augustus met D'66). We hebben een informatief en goed app contact met elkaar. De fracties en de bewoners waren allemaal erg enthousiast over de keukentafelgesprekken en de rondleidingen bij de monovergister. Helaas kunnen wij dat van de portefeuille houdende wethouder Energie niet zeggen. Bij elke (raads)vergadering en/of kernbezoek is hij niet één keer een gesprek met ons aangegaan. Dit is denk ik toch wel een taak van een wethouder? Met zijn verontruste/bezorgde inwoners een gesprek aangaan, maar vooral ook naar ze luisteren? Ook heeft hij de voorkeur gegeven om met een bus (CO2?) naar een monovergister in Denekamp te gaan i.p.v. op de fiets naar zijn eigen enthousiaste inwoner Rob Boerkamp aan de Steunenbergerweg te Middel, die al jaren aan het investeren is in groene energie en deze ondernemende boer krijgt veel belangstelling van andere gemeenten, de provincie en is een groot voorbeeld voor boeren in heel Nederland. Wethouder Blind heeft

diverse keren op persoonlijke titel een uitnodiging gehad voor een rondleiding en is tot op heden (14 juli 2019) hier nog niet op in gegaan. Dit geeft geen vertrouwen.

8. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?

Waarom? Op de Maasvlakte komt deze zomer de hoogste windmolen (1 windmolen met deze hoogte, gemeente Olst-Wijhe wil drie of vier van deze hoogte) met een tiphoogte van 245 meter, 5 meter hoger, heeft de gemeente Olst-Wijhe de primeur helaas gemist. *Ik citeer uit het AD: "De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het strand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop!* Ja, u leest het goed **7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Wie is hier nu gek aan het worden? Er wordt door de gemeente Olst-Wijhe van alles beloofd over slagschaduw en geluidsoverlast voor mens en dier, maar hoe is dit mogelijk als de eerste testen van zo'n hoge windmolen nog niet bekend zijn in Nederland? Hier lijkt toch zeker sprake van een grote onzorgvuldigheid!

9. Lokale initiatieven van mest, zon en kleine windmolens van max 25 meter hoogte

Zoals al eerder bij punt 8 is aangegeven met betrekking tot de monovergister geldt dit ook voor andere initiatieven. Grote schuren en stallen in het buitengebied, maar ook zeker op de daken van het gemeentehuis in Wijhe, Holtotus, De Meente etc. kunnen vol worden gelegd met zonnepanelen. Helaas laat de infrastructuur (stroomnet) dit niet toe! Hier moet de gemeente Olst-Wijhe op investeren en geld vragen aan de Provincie. De Provincie heeft miljoenen euro's gekregen met de verkoop van onze nutsbedrijven. Dit geld moet weer terugkomen naar de inwoners voor de infrastructuur, infrastructuur die wij nodig hebben voor biogas en zonne-energie en straks misschien voor de waterstof. Dit zijn duurzame initiatieven waar de gemeente Olst-Wijhe op moet inzetten. In Olst-Wijhe hebben wij geen wind (Veluwemassief). De windmolens in Deventer hebben hier ook last van. Ik citeer de Groene Rekenkamer uit de Stentor van 12 januari 2018 **"Het waait te weinig door het Veluwemassief. De windturbines in Deventer staan in de luwte van het Veluwemassief en hebben hierdoor last van windwervelingen en daarmee minder constante windaanvoer. De westenwind moet bij Apeldoorn en omgeving zo'n honderd meter omhoog en begint vervolgens te draaien (windwervelingen). Windmolens zijn om die reden op deze locatie niet geschikt. Ze vangen te weinig wind. De twee windturbines hebben vorig jaar samen 7,9 miljoen kilowattuur aan energie opgeleverd. Dat is veel minder dan de 8,9 kilowattuur die volgens de prognoses zouden moeten opleveren. In het eerste volledige jaar, was de opbrengst nog lager, met 7,1 miljoen. Rodenburg Groene Rekenkamer "het is zonde van het geld om windmolens in een wind luw gebied te plaatsen. Daarom begrijpen wij niet dat er onderzoek wordt gedaan naar meer windturbines. Dan kun je als gemeente beter aandelen kopen in een windmolen op zee".** Dit is door een onafhankelijk bedrijf De Groene Rekenkamer doorberekend en uitgezocht en niet door Bosch en Van Rijn die ook grote opdrachten heeft gekregen van windparkontwikkelaar Prowind in heel Nederland. **Wij de inwoners, willen een ander adviesbureau. Een onafhankelijk adviesbureau, dat zelf door de inwoners van Olst-Wijhe wordt gekozen.**

10. Minstens 15 jaar proefdraaien

De gemeente Olst-Wijhe geeft in de visie aan dat zij graag ervaring wil opdoen met een eerste windpark binnen de gemeente. Proefdraaien met alle gevolgen voor de bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera kan en mag toch geen sprake van zijn. De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn

argumenten om de gemeente Olst-Wijhe niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen en de honderdduizenden vlinders, bijen, vogels etc. moeten dit experiment met de dood bekopen. In Olst-Wijhe mag je geen ballonnen meer oplaten (100% eens met dit besluit) en wordt er om en om grasvelden gemaaid langs de oever van de IJssel om bijen de kans te geven om te kunnen vluchten naar een naast gelegen perceel, maar vlinders, bijen, vleermuizen, weidevogels, dood laten slaan tegen de 110 meter lange wieken van een windmolen midden in het historische Sallandse natuurgebied, mag en kan wel?!

Waarom proefdraaien? Proefdraaien is helemaal niet nodig! Er zijn al heel veel ervaringen elders in Nederland en in de omliggende landen opgedaan, waar men naast een jarenlange ervaring en ook onderzoeksresultaten heeft ten aanzien van windmolens in leefomgeving en natuurgebieden. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoek plicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming en niet eerst zelf willen experimenteren met te veel risico's voor de inwoners van haar eigen gemeente. De kiezers hebben jullie/u gekozen voor vertrouwen, veiligheid en eerlijkheid.

11. Coalitieakkoord Provincie Overijssel

Geciteerd uit het akkoord van de Provincie Overijssel: *Een ander belangrijk punt is de energietransitie. De huidige coalitie verbindt zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar gaat gemeenten NIET dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen. Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen. Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt hier minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.* Waarom zouden wij in de gemeente Olst-Wijhe een proeftuin moeten gaan aanleggen met windmolens, terwijl de Provincie juist ons mooie Sallandse landschap wil beschermen. En juist de initiatieven van inwoners wil ondersteunen!

12. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting

De gemeente Zwolle heeft een expositie met een uitgebreid programma van Panorama Nederland in zijn grote Kerk en op het gemeentehuis gehouden van 2 juli tot en met 7 juli 2019. Panorama Nederland is het toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het laat zien hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen in de toekomst. Het College van Rijksadviseurs schetst met Panorama Nederland een optimistisch en aantrekkelijk toekomstbeeld. Een Nederland dat voor iedereen uiterst herkenbaar blijft, maar dat toch op allerlei terreinen fundamenteel anders werkt. De verbeelding aan zet, het verlangen als motor. Zie het mooie toekomstperspectief op <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/panorama-nederland>

Ook werd er een mooi interview door RTV Oost met één van de Rijksadviseurs van Panorama Nederland <https://www.rtvooost.nl/nieuws/315663/Landschapsarchitect-Er-dreigt-een-confetti-aan-windmolens-en-zonneparken> gehouden. Zijn wethouder Blind en mevrouw Luijters medewerker leefomgeving van de gemeente Olst-Wijhe hier ook naar toe geweest?

13. Zorgen om de gezondheid van de inwoners

Windmolens hebben namelijk zeer ingrijpende nadelen. Ze maken een storend en ver dragend geluid en geven flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer.

<https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek.htm>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkerwijs geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. De grootste windmolen van Nederland op de testlocatie staat maar liefst 7 KILOMETER van het dichtstbijzijnde huis af! Dat zal niet voor niks zijn! Gemeentebelangen Borger-Odoorn heeft een onderzoek naar gedaan naar laagfrequent geluid, zie <https://gemeentebelangen-borger-odoorn.nl/gbo/.onderzoek-naar-laagfrequent-geluid/>

14. Uitje naar de windmolens

Met grote verbazing heb ik kennisgenomen van het filmpje op YouTube (<https://www.rtvoost.nl/nieuws/292943/Wel-of-geen-windmolens-in-Olst-Wijhe-Gemeente-biedt-voor-en-tegenstanders-excursie-aan>) gekeken. Wethouder Blind ging op stap met maar liefst 30 inwoners (deze bestonden voor de helft uit de gemeenteraad/ambtenaren en de andere helft uit de kerndorpen. Samen gezellig een half uurtje kletsen onder een veel kleinere windmolen (ashoogte 135 meter). Ook was er op deze dag amper wind om goed te kunnen oordelen wat daadwerkelijk de geluidsoverlast is. Behalve dat er amper wind was, heb je hier de ruis van de zee, dit is een hele andere ruis dan de bijna zeldzame stilte in the Middel of nowhere.

Een reactie van een voorstander was: "Het valt mij erg mee en nu ik hier een half uurtje onder de windmolen sta begin ik al aardig te wennen aan de windmolens en vind ik de techniek fascinerend" wat een laconieke en ongeïnteresseerde opmerking! Waarschijnlijk denkt hij "ik zie de windmolens straks niet vanaf mijn tuin en horen zal ik ze zeker niet wanneer ik mijn raam open heb staan met een zwoele zomeravond in het centrum van Wijhe!"

15. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe goed en diervriendelijk bezig, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?

De dijk wordt opgedeeld in vakken, dit heeft onder andere te maken met grondbijen. Deze zoeken globaal hun voedsel in een straal van 150 meter van hun nestplaats in de grond. Het is goed dat hier rekening mee wordt gehouden. Ook het verbod van het oplaten van ballonnen is een goed besluit! Maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.? Mogen deze zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens? Dit is niet te rijmen, wel bijvriendelijk maaien en je als gemeente Olst-Wijhe zorgen maken over ballonnen/plastic dat door dieren wordt opeten, maar vervolgens **weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.** gewoon dood laten slaan tegen windmolens die niet thuis horen in een EHS/NNN gebied? Bent u hier eigenlijk wel van op de hoogte gebracht door Bosch en van Rijn? Over de bijzondere mooie historische Soestwetering/Spijkerbos (onderzoekgebied E)? <https://www.econatura.nl/wp-content/uploads/2012/05/EcoNatura-natuurwaarden-onderzoek-Spijkerbos.pdf>

Hier lijkt een niet-consistent beleid te worden gevoerd.

16. Conclusie

De gemeente Olst-Wijhe wil het binnenkort mogelijk maken dat er in het buitengebied windmolens kunnen worden gebouwd. Geen kleintjes! De bedoeling is windmolens toe te staan met wieken die tot 240 meter hoog komen. Dat is tweemaal zo hoog als de molens die

in Deventer staan, en hoger dan het hoogste gebouw van Nederland. De Euromast in Rotterdam is slechts 185 meter hoog. **De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! Ja, u leest het goed 7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Dat ons landschap, onze gezondheid, onze economische mogelijkheden (verlies opkomend toerisme en waardedaling woningen) en ons woonplezier drastisch gaat veranderen als de plannen door zouden gaan, lijdt geen twijfel. Ook plannen met grote velden met zonnepanelen zullen het landschap niet onaangestast laten, maar zij hebben niet dezelfde grote nadelen voor de bewoners. Voor veel mensen is het fantastisch dat de gemeente haast maakt met de bescherming van ons milieu, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het welbevinden en gezondheid van de bewoners van het gebied dat te maken krijgen met industriële windmolens, **de hele gemeente dus!** Die windmolens vormen daarnaast een ingrijpende aantasting van het landschap langs de Soestwetering en ze hebben negatieve gevolgen voor vogels, vleermuizen en insecten. Over dit alles maken inwoners zich terecht grote zorgen.

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en verdragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt nog geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. Dit mag niet zo zijn.

De verwachting is dat projectontwikkelaars meteen een bouwvergunning aan zullen vragen. Er valt namelijk heel veel geld te verdienen met windmolens. Economisch gewin van een paar mag echter voor een gemeente nooit (!) reden zijn om onzorgvuldig met de gezondheid van de overige inwoners en haar natuur om te gaan. De gemeente stelt zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In 2016 werd 7% duurzaam opgewekt en volgens de, in opdracht van de raad, aangepaste visie is dat in 2017 met 2% gestegen tot 9%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. De ontwikkelingen hebben landelijk en zeker ook in onze gemeente niet stil gestaan. Ook hier kraakt het stroomnet door de enorme toename van zonnepanelen in de afgelopen jaren. Onze gemeente bevat sinds dit jaar ook een innovatieve mestvergister waarmee één melkveehouder 350.000 m3 groen gas levert op het aardgasnet. Dat is een hoeveelheid energie die gelijk is aan één windmolen van ongeveer 160 meter hoogte. Kortom de vraag is of de doelstelling al niet reeds wordt benaderd zonder grote windmolens.

De omwonenden van de locatie Boskamp/Middel hebben zich verenigd in een actiegroep tegen de windmolenplannen. Wij denken dat het energievraagstuk ook op een betere manier is op te lossen. Zonder de omgeving aan te tasten. Zonder dat er mensen ziek van worden. Dat kan bijvoorbeeld met kleinere molens (tot ca 25 meter hoog), die zijn inpasbaar in het landschap en veroorzaken nauwelijks overlast. Op veel daken van huizen en schuren kunnen nog heel wat zonnepanelen. Mestvergisting op boerenbedrijven is inmiddels kleinschalig en efficiënt toepasbaar. Het levert circulair en dus heel groen biogas op en het beperkt de uitstoot

van broeikasgassen uit de mest. Kleine mestvergisters veroorzaken weinig overlast, ze kunnen helpen met het mestoverschot en het terugdringen van het kunstmestgebruik (de kunstmestproductie is de grootste verbruiker van aardgas in Nederland). Enorm grote molens zijn waarschijnlijk beter op hun plaats in de Noordzee. Het lijkt dat ze daar juist een schuilplaats voor vissen en planten zijn. Het waait er ook meer en ze worden daar al zonder subsidie gebouwd.

Dus: ik ben tegen het toestaan van windmolens (hoger dan 25 meter) omdat er geen zorgvuldig onderzoek verricht is, er tegenstrijdige rapporten worden gebruikt, dat het in strijd is met diverse regelingen en plannen en dat nog niet kenbaar is wat de exacte gevolgen zullen zijn voor de volksgezondheid, voor de natuur en voor de lokale economie. Daarnaast zijn er al een aantal initiatieven in onze gemeente die wellicht een goede andere weg zijn. Bovendien is onze maatschappij in snel tempo aan het ontwikkelen op het gebied van energielevering. Samenwerking is daarin aan de orde, onder en met inwoners, onder en met andere gemeenten, provincies en het Rijk. Lokaal de verkeerde dingen doen is niet alleen duur, maar ook schadelijk voor mens en natuur en in dat opzicht gewoon 'nogal dom'.

Getekend door:

Z10

Aan het college van Burgemeester en wethouders gemeente Olst-Wijhe

U heeft een ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie (Energievisie) ter inzage gelegd inclusief een uitnodiging om zienswijzen in te dienen.

Deze zienswijze gaat over zowel de inhoud van de Energievisie als het proces waarmee deze tot stand is gekomen. Kern van mijn zienswijze is dat de Energievisie niet integraal, niet volledig en niet transparant is. Op onderdelen is de visie zelfs (bewust?) niet eerlijk. Het gevoerde proces is mede daardoor ronduit onzorgvuldig geweest. Dat is ernstig omdat de effecten van de Energievisie voor veel inwoners groot, zichtbaar en voelbaar zullen zijn. Dit alles is een grote, zware schaduw over mijn waardering dat de gemeente de discussie over grootschalige opwek van duurzame energie niet uit de weg is gegaan.

Het zou te gemakkelijk zijn om in een zienswijze alleen te schrijven wat er fout is gegaan. Daarom geef ik ook aan hoe het wél integraal, volledig en transparant en daarmee beter en zorgvuldiger had gekund en gemoeten (en hopelijk alsnog gaat gebeuren).

1. Energievisie is niet integraal en niet volledig

Ondanks de intenties die de raad bij de behandeling van de ontwerp-Energievisie uitsprak, is de Energievisie het resultaat van een zuiver sectorale afweging. Het energiedoel is leidend. Alle andere belangrijke doelen en waarden in de gemeente (vastgelegd in de Structuurvisie Olst Wijhe uit 2017) zijn ondergeschikt en daarmee niet integraal gewogen. Ze vormen slechts een 'afvinklijst' die in de planMER en straks bij de concrete energieprojecten wordt afgevinkt.

De Energievisie bevestigt dit, zie bijvoorbeeld paragraaf 3.1.1 de eerste zin: *De uitkomsten van het planMER geven de ruimte die **technisch** en **wettelijk** beschikbaar is voor wind- en zonne-energieprojecten en geven inzicht in de knelpunten die moeten worden **gemitigeerd**.*

De vijf zoekgebieden voor windenergie zijn uitsluitend gebaseerd op selectief gekozen milieuaspecten zoals de afstand tot bestaande woonbebouwing en belemmeringen zoals de laagvliegroute, die een groot deel van het gemeentelijk grondgebied bedekt. De planMER heeft door deze sectorale insteek geen enkele meerwaarde ten opzichte van het Koersdocument dat er in 2017 al lag en de projectMERREN die straks bij de concrete initiatieven moeten worden gemaakt.

Hoe had het anders gekund?

Een integrale afweging begint met het inventariseren van de dilemma's en keuzes die er zijn vanuit de energieopgave enerzijds, en alle andere belangrijke doelen/opgaven en waarden in de gemeente anderzijds. Deze dilemma's hadden onderwerp van gesprek kunnen zijn met inwoners en hadden als onderlegger voor het planMER kunnen dienen. Een paar voorbeelden:

- **Energie versus landschap en cultuurhistorie**

Energie is belangrijk, maar is landschap ook een belangrijk thema? De gemeentelijke structuurvisie uit 2017 zegt van wel. Kiezen we bewust voor energie als leidend principe en is het landschap daaraan ondergeschikt? Of maken we een integrale afweging waarbij ook het landschap belangrijk is? Keuzes om met elkaar te bespreken zijn dan bijvoorbeeld: kiezen we voor spreiding of voor clustering van grootschalige opwek van energie? Wat zijn de voor- en nadelen van beide voor de energieopgave en voor het landschap? Heeft deze keuze ook gevolgen voor de energiemix? Als we kiezen voor spreiding, is het dan een optie dat ieder dorp zijn eigen molen krijgt en zo aanbod en vraag bij elkaar komen?

- **Energie versus sociaal**

Grootschalige opwek van energie is belangrijk, maar de gevolgen voor de (in de structuurvisie gekoesterde) sociale cohesie zijn groot als lusten en lasten niet eerlijk worden verdeeld. Daarom streeft het raadsakkoord naar 100% lokaal eigenaarschap bij grootschalige projecten.

Maar wat is hiervoor nodig en wat betekent deze intentie voor bijvoorbeeld de snelheid van de transitie? En kan de samenleving hier de benodigde investeringskracht voor opbrengen? En hoe reëel is de intentie van lokaal eigenaarschap nog als er zoekgebieden zijn vastgelegd met grondspeculatie tot gevolg? Zie ook onderdeel 2 van mijn zienswijze. Wat verwacht de gemeente van de samenleving en wat mag de samenleving van de gemeente verwachten? Bij dit dilemma had ook het aspect energie-infrastructuur mee moeten wegen. Er zal immers sprake zijn van noodzakelijke netverzwaringen in de zoekgebieden die niet ten laste van een initiatief kunnen worden gebracht, maar waar alle inwoners fors aan gaan meebetalen.

- **Energie versus economie**

Als we economisch groeien (meer woningen, meer bedrijven etc.) groeit onze energieopgave mee. Hoe gaan we hier mee om? Wat voor groei willen we in deze gemeente? Moet in de Energievisie de voorwaarde worden opgenomen dat alle economische groei energieneutraal moet zijn? En hoe kijkt de gemeente aan tegen de enorme groeiambitie van de gemeente Zwolle? Wordt straks de energieopgave van de gemeente Zwolle (die zelf geen ruimte heeft) via de RES gerealiseerd in de zoekgebieden van Olst-Wijhe?

- **Energie versus gezondheid**

Windmolens hebben forse effecten op omwonenden als gevolg van geluid en slagschaduw. Er gelden wettelijke normen maar deze zijn soepel. In het gevoerde proces was het taboe om hier over te spreken. Maar de gemeente kan - met het oog op de gezondheid - er ook voor kiezen om grotere minimumafstanden dan de wettelijke normen te hanteren. Er zijn inmiddels diverse gemeenten en provincies die dit gedaan hebben. Of is het een optie - bij een keuze voor clustering - om (met de opbrengsten) omwonenden uit te kopen? Bij een vergelijkbare opgave als de hoogwatergeul is dit ook gebeurd. De gemeente profileert zich op het onderwerp gezondheid (zie Structuurvisie en bijvoorbeeld in de discussie rondom luchthaven Lelystad) maar de gezondheidseffecten van de energieopgave mogen niet besproken worden. Wat betekent dan de belofte van de Energievisie in paragraaf 3.1 dat maximale bescherming van inwoners het uitgangspunt is?

Op basis van deze bovenstaande dilemma's (en wellicht nog andere, bijvoorbeeld de opgaven op het gebied van landbouw en recreatie die in de structuurvisie ook belangrijk zijn) was een eerlijk en open gesprek met inwoners mogelijk geweest. Een gesprek over welke aspecten belangrijk zijn in de gemeente Olst-Wijhe en wat daarbij het zwaarste weegt. En aan de hand van de uitkomsten van dit gesprek had de raad zich hierover kunnen laten adviseren door experts. De dilemma's en het gesprek hierover met inwoners hadden ook de basis kunnen zijn voor alternatieven in de planMER. Hierbij verwijs ik ook naar de zienswijze die namens een grote groep inwoners is ingediend op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (zie bijlage). Met de zorgen en waarschuwingen in die zienswijze heeft u helaas helemaal niets gedaan.

Met bovenstaande voorzet voor een echte integrale benadering had de raad op transparante wijze en op basis van een overzicht van alle betrokken aspecten uiteindelijk integrale en zorgvuldige keuzes kunnen maken. Met zeer waarschijnlijk een ander resultaat dan de huidige ontwerp-visie.

Van een integrale en zorgvuldige afweging is nu geen sprake. Met het vaststellen van de zoekgebieden stond de oplossing vooraf al vast. Het gesprek met inwoners was daarom ook geen open gesprek maar bleek een zendingsmissie. Daardoor is veel weerstand ontstaan tegen de energieopgave in plaats van een gevoel dat we met elkaar de schouders eronder moeten zetten.

De uitspraken op blz. 16 van de Energievisie komen in het licht van bovenstaande nogal knullig over:

*Om tot optimale ruimtelijke afwegingen te komen, worden in deze visie drie uitgangspunten **integraal** afgewogen:*

- *Maximale ruimte voor rendabele duurzame energieprojecten, inclusief zicht op doelbereik in 2020*
- *Maximale bescherming van inwoners, natuur en landschap*
- *Maximale mogelijkheden voor deelname aan projecten door inwoners, bedrijven en organisaties*

Mijn concrete zienswijzen op dit onderdeel:

1.1

Is de gemeente ook van mening dat het gesprek met inwoners anders gevoerd had kunnen worden als gekozen was voor een integrale benadering zoals hierboven beschreven?

1.2

Heeft de raad ooit een bewuste keuze gemaakt/kunnen maken tussen een integrale benadering zoals hierboven beschreven en de nu gekozen sectorale insteek van de Energievisie en het planMER?

1.3

Hoe verhoudt zich de gekozen sectorale benadering met de benadering in de RES (zie concept startnotitie RES die de raad heeft besproken) waarin er juist wel voor wordt gekozen om scenario's te onderzoeken waarin verschillende doelen/opgaven en waarden lichter of zwaarder wegen.

1.4

Wat is de meerwaarde van het planMER ten opzichte van het Koersdocument uit 2017 waarin de vijf zoekgebieden voor windenergie zijn vastgelegd? En wat is de meerwaarde ten opzichte van een toekomstige projectMER die terzijnertijd voor elk concreet initiatief moet worden opgesteld?

1.5

Waarom is het aspect energie-infrastructuur niet in de visie meegenomen? In welke gebieden moet bij grootschalige wind- of zonneparken de netcapaciteit verzwaard worden en wat zijn hiervan de (maatschappelijke) kosten? Is het combineren van zon en wind vanuit dit oogpunt geen belangrijk thema om mee te wegen (als het hard waait schijnt de vaak zon niet en als niet hard waait schijnt de zon vaak wel)? Waarom is dit niet gebeurd?

1.6

Hoe verhoudt zich het ontbreken van enige aandacht voor het aspect gezondheid in de Energievisie tot het grote belang dat de gemeente aan dit aspect zegt te hechten in de structuurvisie en de uitspraak op blz. 16 van de visie dat maximale bescherming van inwoners het uitgangspunt is?

1.7

Waarom is in de visie de mogelijke verplaatsing van de laagvliegroute niet meegenomen (deze route bedekt een groot deel van de gemeente)? Hoe gaat de RES hier mee om?

1.8

De Energievisie geeft uitsluitend een kader voor grootschalige zonne- en windparken. Waarom geeft de visie geen kader voor bijvoorbeeld kleine windmolens tot 25 meter, de duurzame opwek uit biomassa en zon op (bedrijfs)daken? Ook deze vormen van opwek hebben ruimtelijke impact. Zon op daken en kleine windturbines dragen wel minder bij aan de energieopgave maar kunnen in tegenstelling tot de grote wind- en zonneparken wel in grotere getale en makkelijk van onderop gerealiseerd worden (en bijdragen aan draagvlak!).

2. Grondspeculatie in de zoekgebieden maakt lokaal eigenaarschap onmogelijk

Het is bekend dat aanwijzing van zoekgebieden voor windmolens leidt tot grondspeculatie. Commerciële projectontwikkelaars, met buitenlandse investeerders achter zich, maken daarbij afspraken met lokale grondeigenaren over grondvergoedingen.

In de praktijk blijkt dat deze grondeigenaren liever (risicoloos en zonder zelf iets te hoeven doen) met deze ontwikkelaars in zee gaan dan dat ze zelf eigenaar worden van een windpark of met lokale energiecoöperatie en omwonenden moeten gaan samenwerken. Dat is begrijpelijk, maar daardoor vormt grondspeculatie een grote belemmering voor lokaal eigenaarschap waar de gemeente juist volop op in wil zetten. Bovendien maakt het vastleggen van de zoekgebieden in de Energievisie het onmogelijk om lokaal eigenaarschap ook echt af te kunnen dwingen in geval een commerciële ontwikkelaar met een aanvraag komt.

De Energievisie is op dit belangrijke punt niet eerlijk en niet transparant want:

- de intentie is lokaal eigenaarschap (51-100%) maar deze voorwaarde blijkt helemaal niet vastgelegd te zijn in de visie;
- het vastleggen van zoekgebieden voor windmolens leidt tot grondspeculatie waardoor lokaal eigenaarschap niet van de grond zal komen.

De gemeente zegt dus het ene (lokaal eigenaarschap is belangrijk) maar ze doet het andere (ze legt deze voorwaarde niet vast en maakt dat het niet kan worden afgedwongen door het juridisch vastleggen van zoekgebieden). Dit is oneerlijk, maar lijkt bizar genoeg een bewuste keuze gelet op de verwijzing naar de gedragscode van de NWEA in de Energievisie. Op basis van deze code dragen ontwikkelaars bij windprojecten circa € 3.000 per molen van 3 MW af aan een gebiedsfonds. Dit bedrag wordt verdeeld onder omwonenden en kan volgens de Energievisie dan een vliegwiel zijn voor bijvoorbeeld het verduurzamen van woningen. Dit is dus wat de gemeente werkelijk voor ogen heeft: geen lokaal eigenaarschap, maar een footje. De achteroverleunende houding van de energiecoöperatie Goed Veur Mekare doet vermoeden dat ook de lokale coöperatie deze insteek prima vindt. Als dit de keuze van de raad is, durf daar dan in de Energievisie ook eerlijk en transparant over te zijn!

Hoe had het anders gekund?

De gemeente had geen zoekgebieden moeten aanwijzen, maar had juist de gebieden moeten aanwijzen waar geen grootschalige energieprojecten worden toegestaan. Dit had grondspeculatie kunnen voorkomen en had de gemeente meer handvaten gegeven om (daadwerkelijk) afdwingbare voorwaarden te stellen op de verschillende thema's als lokaal eigenaarschap en financiële participatie, maar ook landschap en gezondheid. Overigens zijn de huidige zoekgebieden gebaseerd op de afstand tot woningen 'van derden'. Op het moment dat sprake is van lokaal eigenaarschap gelden heel andere afstanden. Ook vanuit dat oogpunt werken de zoekgebieden dus belemmerend voor initiatieven van onderop.

Concreet zijn mijn zienswijzen op dit punt:

2.1

Welke keuze maakt de gemeente nu in de Energievisie: is 51-100% lokaal eigenaarschap een harde voorwaarde voor grootschalige energieprojecten? Zo ja, waarom is deze voorwaarde dan niet als zodanig opgenomen in paragraaf 4.2.1. van de Energievisie?

2.2

Hoe gaat de gemeente lokaal eigenaarschap afdwingen op het moment dat commerciële ontwikkelaars met initiatieven komen en niet bereid zijn tot 51-100% lokaal eigenaarschap? Is dan 20% ook voldoende? Of 10%? Wat is de ondergrens?

2.3

Wat verwacht de gemeente van haar inwoners en bedrijven in de energieopgave? Geeft de gemeente voorrang aan initiatieven van onderop? En tot wanneer geldt die voorrang dan?

2.4

Wat is de rol van energiecoöperatie Goed Veur Mekare in de energieopgave? Is de coöperatie al actief in overleg met grondeigenaren in de zoekgebieden om initiatieven van onderop voor windparken van de grond te krijgen of (zo lijkt het) leunt zij op dit punt achterover?

2.5

Kunnen nieuwe energiecoöperaties in de gemeente dezelfde financiële steun van de gemeente en de provincie verwachten als Goed Veur Mekare?

2.6

Waarom verwijst de gemeente in de Energievisie naar de gedragscode van de NWEA die gehanteerd wordt door de grote commerciële ontwikkelaars? Bij lokaal eigenaarschap is deze code toch helemaal niet aan de orde?

2.7

De gebiedsfondsen en/of vergoedingen op basis van de NWEA gedragscode blijken in de praktijk een footje. Is de gemeente bereid in plaats van de NWEA code te werken met de handreiking van de Nederlandse Vereniging van Omwonenden van Windturbines (NLVOW) en deze ook vast te leggen in de Energievisie? <http://nlvow.nl/wp-content/uploads/2018/03/NLVOW-Handboek-Toolkit-Omgevingsparticipatie.pdf> Zo nee, waarom niet? Deze handreiking sluit immers veel beter aan bij de woorden en intenties die de gemeente in de Energievisie hanteert als het gaat om het belang van (financiële) inwonersparticipatie.

2.8

Waarom wordt alleen gedacht aan financiële participatie en/of compensatie voor omwonenden? Wil de gemeente ook compensatie bieden in de vorm van extra bouw- en functiemogelijkheden op de percelen van omwonenden als inwoners daar behoefte aan hebben?

2.9

Is de gemeente zich bewust van de risico's van het ontbreken van heldere voorwaarden / een ondergrens voor de mate van financiële participatie? Wat wil en wat kan de gemeente bij concrete aanvragen van commerciële partijen - die immers de dag na vaststelling van de Energievisie kunnen binnenkomen - nog afdwingen?

3. Vraagtekens bij de vertaling van het planMER in de Energievisie

Voor het MER zijn verschillende deelonderzoeken uitgevoerd. De vertaling van deze onderzoeken in het eindoordeel van de planMER en vervolgens in het kader van de Energievisie roept op onderdelen grote vraagtekens op. Conclusies uit de deelonderzoeken zijn zonder onderbouwing verdraaid of niet overgenomen. En aantal voorbeelden:

Landschap

In de conclusie van het landschappelijk onderzoek staat (blz.44) over de mogelijkheden van windmolens in de vijf zoekgebieden: *alternatieven A, B1, B2 en D scoren in beide varianten in de breedte zwak. Deze alternatieven lijken slecht passend binnen de landschapsstructuren en beïnvloeden de regionale openheid. De knikken in de opstellingen (varianten) zorgen voor een onrustig beeld en zijn in geen van de alternatieven gekoppeld aan landschappelijk lijnen op macro- of mesoniveau.*

De vertaling van dit onderzoek in het eindoordeel van het planMER is als volgt (blz. 17 Energievisie):

Alternatief variant	A		B1		B2		C		D		E	
	120	160	120	160	120	160	120	160	120	160	120	160
Landschap												
Aantasting karakteristieke structuren	0	0	--	-	--	+	+	+	0	0	+	+
Invloed op openheid	--	--	--	--	--	--	--	--	-	-	-	-
Invloed op rust	-	+	-	0	+	+	+	+	-	-	+	+
Interferentie andere windparken	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-
Verlichting	-	--	-	--	-	--	-	-	-	--	-	--

De eindoordeel van het planMER is een heel ander oordeel dan de conclusie van het landschappelijk onderzoek. De conclusies zijn dus zonder onderbouwing verdraaid!

Het landschappelijk onderzoek stelt dat in vier van de vijf zoekgebieden windmolens slecht binnen de landschapsstructuren passen en de openheid beïnvloeden. Op basis van het (verdraaide) eindoordeel van het planMER stelt de Energievisie vervolgens dat windparken binnen alle zoekgebieden mogelijk zijn en geeft daarbij in 3.2.2.4 de volgende voorwaarden:

- windmolens moeten in een rechte lijnopstelling staan
- windparken volgen de structuren in het landschap.

Deze voorwaarden zijn dus onhoudbaar op basis van het landschappelijke onderzoek. Steekt de gemeente hier de kop in het zand? Moet de gemeente straks op deze voorwaarden terugkomen omdat plannen anders niet haalbaar blijken? Met alle teleurstelling en woede bij omwonenden die dat zal oproepen? Als deze voorwaarden niet haalbaar zijn, durf die keus dan nu te maken!

Concreet zijn mijn zienswijzen op dit onderdeel:

3.1

Wat is per zoekgebied de onderbouwing voor de vertaling van de scores voor de gebieden A, B1, B2 en D voor het onderdeel ‘aantasting karakteristieke structuren’ vanuit het landschapsonderzoek naar het eindoordeel van het planMER?

3.2

Waarom spreekt het planMER bij de keuze voor de opstellingen binnen de zoekgebieden van lijnopstellingen, terwijl bij meerdere opstellingen daar geen enkele sprake van is?

3.3

Hoe realistisch zijn de onderzochte varianten én de twee landschappelijke voorwaarden in de Energievisie voor windparken (rechte lijnopstellingen en volgen van structuren in het landschap) in de zoekgebieden A, B1, B2 en D gelet op de uitkomsten van het landschapsonderzoek?

3.4

Beschouwt de gemeente de gemeentegrens in de zoekgebieden bij Marle en Welsum als een (onzichtbare) ‘structuur in het landschap’?

3.5

Garandeert de gemeente dat de twee landschappelijke voorwaarden in de Energievisie bij concrete projecten niet worden losgelaten?

Geluid en slagschaduw

Ook de vertaling van de deelonderzoeken op het gebied van geluid en slagschaduw naar het eindoordeel van de planMER en de voorwaarden in de Energievisie roept veel vragen op.

Concrete zijn mijn zienswijzen op dit onderdeel:

3.6

Waarom zijn de locaties van de visualisaties in bijlage E niet dezelfde als de locaties op de kaarten met geluidcontouren en slagschaduwcontouren in bijlagen A en B?

3.7

Waarom is in het geluidsonderzoek voor de 120 m hoge variant met een ander type windmolens gerekend dan de 160 m hoge variant? Is in de 120m variant - net als in de 160m variant - voor het meest stille type gekozen? Zo nee, waarom niet ?

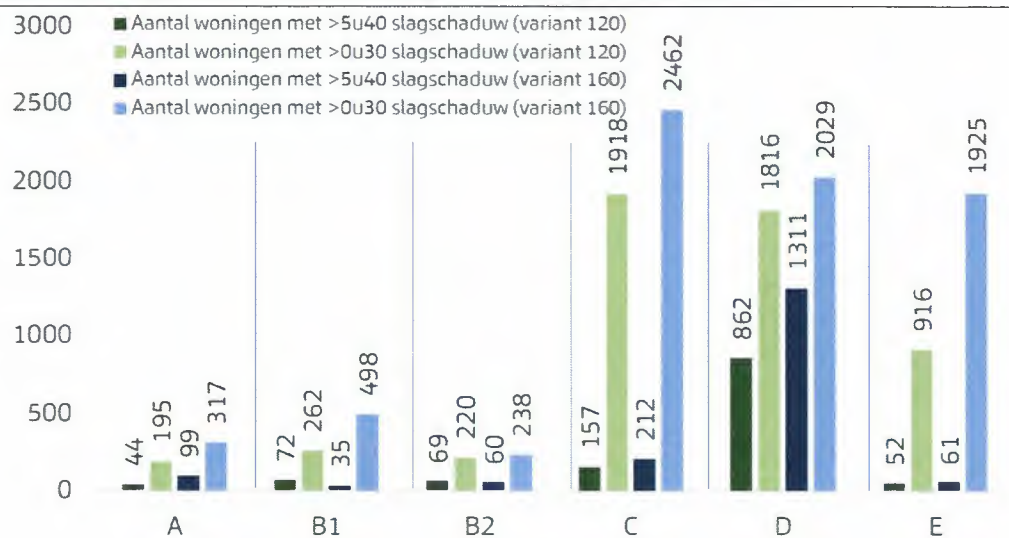
3.8

Waarom is in het onderzoek naar slagschaduw weer met een ander type molen gerekend dan in het geluidonderzoek?

3.9

Hoe verhoudt zich de voorwaarde om nul slagschaduw op gevels van woningen toe te staan (zie blz. 24 Energievisie) met het eindoordeel van het planMER? Zie onderstaande figuur. De conclusie uit dit eindoordeel is toch dat in geen enkel zoekgebied een windpark aan deze voorwaarde kan voldoen?

Resultaten slagschaduw – aantal woningen binnen slagschaduwcontouren.

Algemeen op alle aspecten

3.10

Met welke onafhankelijke experts (anders dan Bosch en van Rijn) hebben het college en de raad gesproken over de vertaling van deelonderzoeken in het eindoordeel van het planMER en de vertaling daarvan in de Energievisie?

4. Kader voor windparken is boterzacht of onhaalbaar

Samenvattend geeft de Energievisie zeven voorwaarden voor de ontwikkeling van windparken:

- Er moeten minimaal drie windmolens in een rechte lijnopstelling staan.
- Windparken volgen de structuren in het landschap.
- Slagschaduw op gevels is niet toegestaan.
- Er moet een beheersplan voor behoud of versterking van de weidevogelstand zijn.
- De gemeente ziet graag dat concrete opties voor de combinatie van een windpark met zonnenveld(en) worden geïnventariseerd en uitgewerkt.
- Voortdurend zichtbare obstakelverlichting ten behoeve van de luchtvaartveiligheid (vastbrandend of knipperend) wordt niet toegestaan, tenzij hierdoor de uitvoerbaarheid in het geding komt.¹⁸
- Er moet een participatieplan voor financiële en procesparticipatie worden opgesteld (zie hoofdstuk 4)

Aan de laatste voorwaarde koppelt de visie een participatiemodel met drie voorwaarden:

- Inwoners en bedrijven uit Olst-Wijhe participeren in een windpark, bij voorkeur via een energiecoöperatie, waarbij inwoners (mede)eigenaar zijn en kunnen besluiten over de bestemming van de opbrengst van het windpark.
- Voor elk windpark wordt een fonds opgericht waarin jaarlijks een afdracht wordt gestort vanuit het windpark.
- Per windpark wordt bepaald binnen welke straal rond het windpark omwonenden een tegemoetkoming in hun jaarlijkse energierekening kunnen ontvangen om betrokkenheid bij het windpark te vergroten.

Zoals hiervoor al aangegeven lijken de landschappelijk voorwaarden (lijnopstelling, landschapstructuren) en de voorwaarde voor slagschaduw in de meeste zoekgebieden onhaalbaar. Ofwel de gemeente moet op deze voorwaarden terugkomen bij concrete initiatieven, ofwel de gemeente houdt vast aan deze voorwaarden maar zal in dat geval initiatieven/aanvragen moeten afkeuren.

De voorwaarden voor (financiële) participatie zijn boterzacht:

- 50%-100% lokaal eigenaarschap is niet vastgelegd
- de energiecoöperatie doet 'bij voorkeur' mee
- minimale bedragen voor fondsen of vergoeding worden niet genoemd

Kortom, de voorwaarden geven geen enkel juridisch houvast om ook maar iets daadwerkelijk af te dwingen. Hiermee biedt de Energievisie alle ruimte aan commerciële partijen (de energiecowboys) om - in overleg met grondeigenaren - met hun plannen te komen. Het vooraf aanwijzen van vijf zoekgebieden met de stellige uitspraak dat overal windparken mogelijk zijn (blz. 23 Energievisie) dwingt de gemeente straks tot het meewerken aan hun plannen. Het boterzachte kader zal door deze partijen met open armen worden ontvangen.

Er rest de raad straks alleen nog een morele appelen.

Mijn concrete zienswijzen op dit onderdeel:

4.1

Deelt de gemeente mijn zorg dat het ontbreken van heldere voorwaarden in de Energievisie - in combinatie met het juridisch vastleggen van zoekgebieden - grote risico's met zich meebrengt?

4.2

Welke instrumenten heeft de gemeente om bij aanvragen van commerciële ontwikkelaars die niet bereid zijn tot samenwerking en te komen tot 51-100% lokaal eigenaarschap, deze aanvragers te dwingen dat wel te doen?

4.3

Waarom heeft de gemeente geen voorwaarden opgenomen met betrekking tot de maximale hoogte van windmolens in de zoekgebieden?

5. Inwonersparticipatie: een zeer teleurstellend proces

Door de gemeente is eind 2017 de verwachting gewekt dat ze samen en in gesprek met alle inwoners de Energievisie vorm wilde geven. Echter, op de eerste bijeenkomsten bleek al snel dat van een open dialoog geen sprake was. Er mocht helemaal niet aan de voorkant gediscussieerd worden over de dilemma's en keuzes in de energieopgave. Meepraten mocht alleen aan de achterkant, de keuzes waren door de gemeente zelf al gemaakt en de oplossing lag vast: vijf zoekgebieden waar windmolenparken komen. Inwoners mochten alleen meepraten over een beperkt aantal (afvink) voorwaarden zoals de kleur en belichting van windmolens. Dit tot grote teleurstelling van vele aanwezigen. In plaats van positieve energie leverden de avonden vooral negatieve energie op.

Op de inwonersbijeenkomsten bleek bovendien dat de gemeente zowel de inhoud als het proces van de Energievisie uit handen had gegeven aan een extern bedrijf (Bosch en van Rijn). De onafhankelijkheid en objectiviteit van dit bedrijf is op zijn minst twijfelachtig vanwege de intense samenwerking van dit bedrijf met grote commerciële windpartijen zoals de Raedthuys Groep. De regie van Bosch en Van Rijn verklaard ook de tunnelvisie op wind. De houding van de projectleider van Bosch en van Rijn tijdens inwonersbijeenkomsten was tenenkrommend: geregeld lachen bij bezorgde vragen van inwoners en bij een vraag van een inwoner om meer informatie te delen was het antwoord letterlijk: mevrouw dat is toch veel te veel en te ingewikkeld voor u? De wethouder stond er naast, maar zei en deed niks.

Voor zo'n groot onderwerp als de energieopgave met zoveel impact had de gemeente moeten kiezen voor een door iedereen gerespecteerde en onafhankelijke procesleider.

Het participatieverslag is onevenwichtig en incompleet. Wat vooral mist is bespreking van de zienswijzen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), en de rechtstreeks bij het college en gemeenteraad ingediende reacties. Paragraaf 2.5 van het participatieverslag volstaat met te zeggen *'de zienswijzen stipten vooral het belang van het aspect gezondheid in de onderzoeken aan'*. Zienswijzen op de NRD zijn niet inhoudelijk beantwoord, en worden niet behandeld in het participatieverslag. Dit is uitermate triest want bij uitstek was dit een moment in het proces dat bewoners nog richting konden geven aan wat er onderzocht ging worden en hoe er beoordeeld werd. Achteraf is de hele NRD een wassen neus gebleken. In de bijlage bij deze zienswijzen nogmaals de zienswijze die namens een grote groep inwoners is ingediend op de NRD. Met de zorgen en waarschuwingen in die zienswijze - die vooral over het maken van een integrale afweging en de opzet van de planMER ging dan over het onderwerp gezondheid - heeft de gemeente helaas helemaal niets gedaan.

Op pagina 7 van het participatieverslag wordt gesteld dat *'de ervaring leert dat mensen die het wel goed vinden zich niet of minder laten horen'*. Een suggestieve veronderstelling en vooral ook een

miskennen van de inwoners die de bijeenkomsten bezocht hebben en wel van zich hebben laten horen. Dit krijg je alles over laat aan een extern bedrijf. Zelfs het verslag van de 'dialogoog' met de eigen inwoners schrijft de gemeente niet zelf!

De informatievoorziening gedurende het hele proces was ronduit matig. Meerdere keren werd verwezen naar documenten die niet openbaar waren en/of niet via de website ontsloten. Dit werd dan door de gemeente pas rechtgezet nadat er meerdere keren op gewezen en naar gevraagd was.

Mei 2018 zijn de eerste PlanMER resultaten gepresenteerd op posters. Eerst zou de gemeente deze niet publiceren via de website. Pas na stevig aandringen van de aanwezigen is dat later alsnog gebeurd. Ondanks meerdere verzoeken daartoe is geen onderliggende informatie verstrekt voor de gebiedsateliers van juni 2018. Dit was bijzonder kwalijk omdat de resultaten van de onderliggende MER onderzoeken op dat moment gewoon beschikbaar waren. Hoe kun je nu je inwoners vragen mee te denken en voorwaarden te formuleren als je ze deze informatie onthoudt? Zelfs werd geprobeerd om de aanwezigen voorkeuren te laten uitspreken voor het ene gebied boven het andere. De weigering informatie te delen met je inwoners, maakt duidelijk dat het een niet-transparant en georkestreerd proces was, waarvan de uitkomsten al vast stonden.

Achteraf en naar buiten toe wordt mooie sier gemaakt door telkens te benadrukken dat er maar liefst 17 bijeenkomsten zijn georganiseerd. Helaas staat dit aantal in schrille tegenstelling tot de inhoudelijke diepgang en openheid. Het is stuitend dat de gemeente (Bosch & van Rijn?) meer energie steekt in het opschrijven van veronderstellingen wat niet-aanwezigen denken, dan in het goed en eerlijk verwoorden van wat er wél gezegd is op bijeenkomsten. In onderstaande linkje een interview met de wethouder over het proces van de Energievisie .

<https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/hoe-geeft-de-gemeente-olst-wijhe-vorm-aan-de-energietransitie>

Alles wat de wethouder hierin stelt over het betrekken van en kennisdeling met inwoners en de raad, het voeren van een **volwassen dialoog** (*'zorg datje altijd een antwoord hebt op elke smoes'*) en de omgang met kritiek op de sectorale insteek (*uiteraard roeren zich bij ons ook vooral de inwoners die overal tegen zijn?*) zijn schrijnend voor hen die aanwezig waren op de inwonersavonden. Iedereen met kritiek op de integraliteit van de afwegingen en/of zorg over het proces wordt weggezet als NIMBY- inwoner of als inwoner die overal tegen is. Schande!

Mijn concrete zienswijzen over het proces:

5.1

Hebben raad en/of college voorafgaande aan het participatieproces nagedacht, gesproken en een besluit genomen over het doel van het participatieproces (en gekoppeld daaraan met wie en hoe participatie zou moeten plaatsvinden) en de concrete rol van de raad in dat proces?

5.2

Waarom heeft de gemeente zowel het proces als de inhoud van de Energievisie volledig uit handen gegeven aan een extern bedrijf?

5.3.

Wist de gemeente vooraf dat dit externe bedrijf intensief samenwerkt met een aantal grote commerciële ontwikkelaars van windparken?

5.4

Waarom zijn de ingediende zienswijzen op de NRD niet inhoudelijk behandeld in het participatieverslag? Ter vergelijking en ter illustratie van de onevenwichtigheid: er wordt wel anderhalve pagina besteed aan een project met scholieren inclusief een serie letterlijke citaten.

5.5

Waarom is geen informatie verstrekt over de MER onderzoeken voorafgaande aan de gebiedsateliers?

5.6

Waarom zijn de onderzoeksresultaten pas bijna een jaar later (voorjaar 2019) gepubliceerd, samen met concept visie? Wil de gemeente pas onderzoeksrapporten ontsluiten als ze daar een eigen conclusie aan heeft kunnen hangen?

5.7

Hoe worden inwoners in het vervolgtraject (in het kader van de RES?) concreet en aan de voorkant betrokken bij de verdere visievorming over de windmolenparken in de zoekgebieden bij Marle en Welsum?

Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau - PlanMER Energievisie Olst-Wijhe

<https://www.olst-wijhe.nl/energievisie>

Bosch & van Rijn, versie 0.4 dd 22-11-2017

1 - Proces en afwegingen tot nu toe

Op 4 december 2017 heeft de raad de Structuurvisie Olst-Wijhe vastgesteld. De visie is gericht op behoud en versterking van identiteit en kernkwaliteiten van de gemeente. Prominent op de voorpagina van de structuurvisie staan de kernwaarden: prachtige IJsselzone, sterke dorpen. In hoofdstuk 2 worden deze concreet gemaakt:

Kracht van het landschap ...

het rivierengebied, rust en ruimte, vergezichten en vrijheid met de IJsselhoeven

Sterke dorpen

het prettige leef- en woonklimaat, de actieve 'burenplicht', een bloeiend verenigingsleven

Het thema energie komt in de structuurvisie meermalen ter sprake maar getuige ook de 'tagcloud' op pagina 20 speelt het geen hoofdrol. Daar waar windenergie in de structuurvisie wordt besproken, gaat het niet verder dan het 'stimuleren daarvoor geschikte gebieden'. Op geen enkele manier wordt in de structuurvisie dus een keuze gemaakt (zelfs niet aangekondigd) voor grootschalige plaatsing van windmolens. In een later stadium, pas bij de vaststelling van de structuurvisie is een memo toegevoegd waarin wordt verwezen naar het 'Koersdocument'.

Het Koersdocument Grootschalige duurzame energie dateert van juni 2016 en is door de gemeenteraad vastgesteld op 19 juni 2017. Dat is bijna een half jaar voordat uiteindelijk de structuurvisie is vastgesteld. Vreemd genoeg is het koersdocument geen integraal onderdeel van de structuurvisie Olst-Wijhe. Bovendien zijn in het koersdocument alleen milieuaspecten meegewogen bij het bepalen van de zoekgebieden. Dit betekent dat een integrale afweging op structuurvisie niveau tussen aanleg van grootschalige wind- en zonneparken en de effecten daarvan op de kernwaarden uit de structuurvisie, tot op heden nooit is gemaakt. En deze afweging is tot dusver ook nooit onderwerp geweest van participatie met en inspraak van inwoners. Ook een integrale afweging met andere belangrijke opgaven uit de structuurvisie (bijvoorbeeld het versterken van de recreatiesector in de IJsselzone) ontbreekt tot op de dag van vandaag.

In paragraaf 2.3 van de Notitie Reikwijdte en detailniveau (hierna NRD) wordt vermeld:

De Energievisie is het resultaat van een uitgebreid proces dat de gemeente met haar inwoners aangaat. Hierin komt te staan welke gebieden geschikt zijn voor wind- en zonne-energie en hoe de inwoners van de gemeente deel kunnen nemen aan projecten.

Er wordt een 'uitgebreid proces' aangekondigd 'samen' met de inwoners. Notabene in de direkt daarop volgende zin worden al vooraf de uitkomsten geschetst. Dit illustreert dat u burgerparticipatie weinig serieus neemt. Er wordt gesuggereerd dat een energievisie ontwikkeld gaat worden, maar in werkelijkheid zijn er - zonder participatie en zonder integrale toets aan de structuurvisie Olst-Wijhe - al verstrekkende beleidskeuzen gemaakt en de inwoners worden daarmee geconfronteerd. Dit laat geen andere conclusie toe dan dat tot nu toe sprake is van een zeer onzorgvuldig proces.

Ook een gedegen beschrijving van een integraal energiebeleid ontbreekt. Uit de beschikbare stukken blijkt niet hoe de gemeente aankijkt tegen (bijvoorbeeld) energiebesparing en gedragsverandering. Er wordt vooral een beroep gedaan op particulieren, maar het blijft onduidelijk wat de beleidsvoornemens richting het bedrijfsleven zijn. Er ontbreekt een afweging van verschillende vormen van duurzame energiewinning. Informatie over fasering en lange termijn is afwezig of hooguit geformuleerd in einddoelen. Wellicht zijn er intern bij de gemeente beleidsstukken die qua inhoud wijzen op het tegendeel, maar uiteraard kunnen wij niet anders dan ons baseren op publieke beleidsdocumenten. En die duiden inhoudelijk toch vooral op een 'inpassingsprogramma windmolens' in plaats van een 'energievisie'.

Het bovenstaande als 'niet ter zake doend' te beoordelen als het gaat om deze specifieke Notitie Reikwijdte en Detailniveau, bestrijden wij vooraf met kracht. De constatering is wél relevant, in die zin dat van een zorgvuldige, integrale afweging van de voorgenomen activiteiten in het MER tot nu toe geen sprake is, en dat deze afweging ook geen onderwerp is geweest van participatie.

2 - Nut en noodzaak niet onderbouwd in NRD

In paragraaf 1.3 wordt uiterst summier en in algemene termen geschreven over 'Nut en noodzaak'. Bij uitstek voor een PlanMER dient echter heel gedegen uitgelegd te worden het *waarom* van de voorgenomen activiteit.

U volstaat met een verwijzing naar het Programma Nieuwe Energie van de Provincie Overijssel. Op de inhoud en onderbouwing van dat programma wordt echter niet ingegaan. Het Uitvoeringsprogramma Nieuwe Energie Overijssel 2017-2023 formuleert als één van de doelstellingen 20% hernieuwbare energie in 2023. De helft van die doelstelling wordt bereikt met bio-energie (groen gas) en daarnaast een serieus aandeel voor geothermie, restwarmtebenutting en warmtepompen. In het provinciale programma wordt ook ruim aandacht besteed aan maatregelen m.b.t. energiebesparing.

Zonder nadere argumentatie heeft de gemeente Olst-Wijhe een ambitie voor 2020 die verder gaat dan de zorgvuldig onderbouwde ambities van provincie en rijk. In de NRD (en ook in het Koersdocument uit 2016) wordt de aandacht vernauwd tot voornamelijk grootschalige windenergie en (in mindere mate) zonneparken. Er wordt géén aandacht besteed aan alle andere onderwerpen die in het provinciale programma wel ruimschoots behandeld worden.

Gemeente Olst-Wijhe vaart dus een heel andere koers dan de provincie Overijssel. Daarbij gaat de gemeente ook voorbij aan de reeds bestaande regionale samenwerking die er onder meer op gericht is in regionaal verband de meest geschikte locaties voor grootschalige energieopwekking te bepalen. Mede daarom geeft het Rijk in de Structuurvisie Windenergie op land (2014) ook aan dat uitsluitend windenergieprojecten kleiner dan 5 MW onder gemeentelijke regie vallen.

Startpunt van de NRD is dus de keuze voor grootschalige wind- en zonne-energie. Deze keuze komt niet voort uit enig gemeentelijk beleidsstuk dat eerder ter visie heeft gelegen. Een integrale en zorgvuldige afweging met de kernwaarden uit de structuurvisie Olst-Wijhe is niet gemaakt. **Grondige argumentatie hiervan dient derhalve wél deel uit te maken van deze notitie en de PlanMER.** Het is onze overtuiging dat de Commissie MER tot eenzelfde oordeel zal komen.

3 - Reikwijdte ontbreekt in NRD

Reikwijdte moet gaan over de voorgenomen activiteiten en de alternatieven. Alternatieven in een NRD moeten volgens de wettelijke eisen relevant, reëel en onderscheidend zijn. In deze NRD zijn echter geen alternatieven opgenomen. Op blz. 20 is te lezen dat het bepalen van de alternatieven pas zal gebeuren in het MER. Er wordt daarbij zelfs niet eens gesproken van alternatieven maar van varianten. Deze werkwijze is in strijd met de wettelijke vereisten en is mede te wijten aan hetgeen wij al aangaven onder punt 1 en 2. Wij verzoeken u alsnog een integrale, zorgvuldige afweging op te nemen zoals hiervoor beschreven, inclusief weging van passende, realistische, strategische alternatieven (dus niet van uitvoeringsvarianten) én de gemaakte beleidskeuzen voor de korte en lange termijn.

4 - Locatiekeuze

In paragraaf 1.4 refereert u aan een rapport 'Windenergie in Olst-Wijhe, Advies over wet- en regelgeving, Bosch & van Rijn, juni 2016'. Deze titel doet vermoeden dat hiermee niet het zogenaamde Koersdocument bedoeld wordt dat recent via de website toegankelijk is gemaakt. Ik verzoek u dringend dit misverstand op te helderen, ofwel het bedoelde document te publiceren.

NB. Lopende de tervisielegging is per 2 januari 2018 op de website van de gemeente een nieuw bericht geplaatst met een link naar het waarschijnlijk bedoelde document, hoewel die versie dateert van 5 december 2016. Wij verzoeken u toe te lichten waarom dit document niet eerder beschikbaar is gesteld. Ook de vraag wat de status is van dit stuk: is het vastgesteld door het college en zo ja wanneer?

Inhoudelijk ontbreekt ook in dit document een integrale afweging met de kernwaarden uit de structuurvisie Olst-Wijhe. Wij verwijzen nogmaals naar hetgeen wij hierover onder punt 1 en 2 hebben aangegeven.

U constateert dat er 5 zoekgebieden binnen de gemeente zijn voor windenergie. Op geen enkele manier wordt uitleg verstrekt over de achtergronden van deze aanwijzing en de gehanteerde criteria. Dit is een essentieel onderdeel van een NRD en daarmee een ernstige tekortkoming (zie ook onze opmerkingen onder 1 en 2). We verzoeken u met klem de aanwijzing van de zoekgebieden in detail toe te lichten in de NRD.

NB. Het per 2 januari 2018 gepubliceerde document biedt (alsnog) gedeeltelijk de gevraagde achtergrondinformatie. Echter, het getuigt bepaald niet van zorgvuldigheid dat deze cruciale informatie pas verstrekt wordt tegen het einde van de inzagetermijn.

5 - Gezondheid

In paragraaf 3.1.1 worden 7 milieueffecten genoemd die getoetst gaan worden in de PlanMER. We verzoeken u dringend 'Gezondheid' als een apart onderzoeksthema op te nemen. Gezondheid van de mens is geen ééndimensionaal aspect maar een complexe combinatie van allerlei factoren, o.a. geluid, slagschaduw, trillingen en uitzicht. Slaap- en stressklachten worden gerapporteerd in de omgeving van windmolens. Het opnemen van dit aspect doet ook recht aan de Structuurvisie Olst-Wijhe waarin is aangegeven dat bij ruimtelijke plannen steeds zal worden bekeken of gezondheidsaspecten aan de orde zijn (zie bijvoorbeeld blz. 55).

We verzoeken u met klem een separaat onderzoek uit te laten voeren op het thema Gezondheid, en daarover te rapporteren in de PlanMER. Bovendien dringen we er op aan dat u (voor zover dat nog niet gebeurd is) de NRD ook voorlegt aan de regionale GGD.

Als onderdeel van het onderzoek naar mogelijke effecten op de gezondheid, vragen we om ook terdege aandacht te besteden aan de mogelijke invloeden van niet hoorbaar (infrasoon) geluid en trillingen.

6 - Cumulatieve effecten

Met name bij de thema's Geluid (paragraaf 3.2), Landschap (3.4) en Natuur (3.5) dringen we aan op expliciet onderzoek naar cumulatieve effecten, en daarvan ook te rapporteren in het kader van de PlanMER.

Specifiek voor zoekgebied 'Marle' wijzen we op reeds bestaande geluidsoverlast van regelmatige schietoefeningen achter Wapenveld, én op toekomstige geluidsoverlast van opstijgende vliegtuigen vanaf vliegveld Lelystad. Windmolens zouden hier nog een derde significante geluidsbron aan toevoegen. Het is noodzakelijk daarvan de cumulatieve effecten te onderzoeken m.b.t. geluidssterkte, frequentie en duur van de overlast, en de mogelijke invloed daarvan op de gezondheid van omwonenden.

Direkt aangrenzend aan Marle, is recent het landschap ingrijpend veranderd door de aanleg van de 'Hoogwatergeul Veessen - Wapenveld'. Door graaf-, bouw- en transportwerkzaamheden is gedurende enkele jaren de natuur in het gebied verstoord. Mogelijke plaatsing van windmolens binnen afzienbare termijn, kan en mag niet los gezien worden hiervan. Er zou opnieuw fors en blijvend ingegrepen gaan worden in het landschap. In de fase van voorbereiding, bouw en ingebruikname van windmolens zou opnieuw de rust in het gebied worden verstoord, met nadelige gevolgen voor dier en mens. Derhalve verzoeken we u nadrukkelijk ook op de thema's Landschap (3.4) en Natuur (3.5) onderzoek te doen naar cumulatie van effecten.

In hoofdstuk 3 ontbreekt naar onze mening ook een tabel c.q. specifiek beoordelingskader gericht op de gevolgen van windmolens en zonneparken op andere functies en waarden. Daarbij gaat het (gelet op de kernwaarden en opgaven in de structuurvisie) in ieder geval om recreatie, toerisme en landbouw, maar ook om gevolgen voor de sociale cohesie in de aanliggende dorpen en buurtschappen.

7 - Grensoverschrijdende effecten Landschap, Cultuurhistorie en Natuur

Zoekgebied 'Marle' bevindt zich aan de grens van de gemeente Olst-Wijhe en van de provincie Overijssel. Deze feitelijk administratieve grens heeft geen enkele fysieke betekenis. Qua landschap, historie van het gebied en de aanwezige flora en fauna, is het gebied onlosmakelijk verbonden met zowel oeverwalgronden richting Werven en Vorchten als de komgronden richting Wapenveld en Heerde, en daarmee met de gehele IJsselvallei. Het lijkt ons noodzakelijk dat in de PlanMER daarom letterlijk grensoverschrijdend onderzoek wordt verricht. Plaatsing van windmolens zou tot ver over de gemeente- en provinciegrens effect hebben, en dat dient onderzocht en meegewogen te worden. Dit is des te meer noodzakelijk aangezien de aangrenzende Provincie Gelderland een stellige positie heeft ingenomen ten aanzien van 'geen windmolens in de IJsselvallei'.

Wij verzoeken u om de beoordelingskaders voor landschap en cultuurhistorie in tabel 12 en 13 van de NRD met het oog op bovenstaande uit te breiden met 'de effecten op de belevingswaarde van het IJssellandschap en op de nationale en regionale betekenis van dit landschap'.

8 - Seizoensmatig onderzoek Natuur

Als gemeente Olst-Wijhe hanteert u een krappe planning en veronderstelt u de PlanMER onderzoeken binnen 2 maanden te kunnen afronden. Met name bij het effect op Natuur, achten wij dit onmogelijk. Het voor windmolens aangewezen zoekgebied 'Marle' bevindt zich precies tussen enerzijds een aangrenzend beschermd weidevogelgebied en ganzenfourageergebied en anderzijds de IJssel met uiterwaarden (Natura 2000). Tussen die gebieden zijn - seizoensafhankelijk - veel vliegbewegingen van vogels tussen foerageergebied en rustgebied. Windmolens gaan hierop een onmiskenbaar effect hebben, en een gedegen inschatting daarvan vereist onderzoek ter plaatse in alle seizoenen.

Zie ook het actuele kaartmateriaal behorend bij de geldende Omgevingsvisie van de Provincie Gelderland. Direct ten oosten van zoekgebied 'Marle' is plaatsing van windmolens uitgesloten 'wegens provinciaal beleid' (weidevogelgebied + ganzenfourageergebied).

http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9925.SVOmgvisie-vst1/b_NL.IMRO.9925.SVOmgvisie-vst1_60.pdf

Behalve vogels zijn in zoekgebied 'Marle' ook grotere zoogdieren aanwezig (dassen, vossen, reeën, hazen). Een gedegen milieueffectrapportage zal onderzoek hiernaar moeten bevatten, en logischerwijs dient dat meerdere seizoenen te beslaan en kan niet beperkt zijn tot een momentopname.

9 - Referentiesituatie

Hierboven werd al gerefereerd aan de aanleg van de Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld. Pas afgelopen najaar zijn de grotere infrastructurele werken van dit projekt afgerond (dijken, watergangen, bruggen, gemalen). In het direct aan zoekgebied 'Marle' grenzende gebied zijn december 2017 nog allerlei werkzaamheden uitgevoerd (o.a. asfalteren Breeweg en Nijoeversweg). In en rond het zoekgebied dient de komende tijd nog een niet gering aantal afrondende activiteiten uitgevoerd te worden, zoals aanleg kavelpaden, plaatsing afrastering en hekken, opknappen en inzaaien van wegbermen, herinzaai van voormalig tracé bouwweg en loswal.

Met name ecologisch gezien (flora en fauna) is het gebied nog niet tot rust gekomen en gestabiliseerd. Het is derhalve niet mogelijk om op dit moment een goede, objectieve referentiesituatie vast te leggen, hetgeen in het kader van een PlanMER verplicht is.

10 - Tijdelijke effecten

Ontbrekend in de notitie en het onderzoeksplan, zijn de onvermijdelijke tijdelijke effecten tijdens voorbereiding en bouw van windmolens en zonnevelden. Als er windmolens geplaatst zouden worden, betekent het een periode van veel, zwaar bouwverkeer over polderwegen en dijken die daar op dit moment volledig ongeschikt voor zijn. De aanleg van verharde opstelplaatsen en kavelpaden daarheen betekent een behoorlijke periode overlast voor omwonenden en natuur. Voor de fundering van de molens zal geheid moeten worden, en dat geeft geluid en trillingen. We verzoeken u dringend om ook alle tijdelijke effecten in kaart te brengen en mee te wegen.

11 - Contouren geluid en slagschaduw

In paragrafen 3.2 en 3.3 vermeldt de notitie welke grenswaarden gehanteerd gaan worden ten aanzien van geluid en slagschaduw. Er wordt gesteld dat het beoordelingscriterium bestaat uit het aantal woningen resp. objecten dat zich binnen de contouren bevindt. Hierbij wordt géén maximum aantal woningen genoemd binnen zo'n contour, laat staan dat expliciet wordt vermeld dat hiervoor een nulnorm geldt. We verzoeken u nadrukkelijk om in de notitie vooraf duidelijk te maken hoe u betreffende criteria precies gaat toepassen.

In de tekst wordt vervolgens aangekondigd dat het aantal woningen/objecten binnen de contour gerelateerd zal worden aan de energieopbrengst. In combinatie met de 10 varianten (5 locaties * 2 uitvoeringen) voor windmolens, suggereert dit een nadruk op relatieve beoordeling met als enige uitkomst een tabel met onderlinge rangschikking. Wij vrezen dat de noodzakelijke absolute beoordeling uit het zicht verdwijnt. Het kan en mag niet alleen om locatiekeuze gaan, het is uw wettelijke plicht per variant in absolute termen te toetsen op vooraf kenbaar gemaakte criteria.

Ook op dit punt verwijzen wij nogmaals naar hetgeen wij onder punt 1, 2 en 3 hebben aangegeven over het tot nu toe ontbreken van een zorgvuldige integrale afweging op structuurvisie niveau en het vooraf aangeven van realistische alternatieven.

12 - Bestaande planologische beperkingen

Hierboven onder het punt 'Locatiekeuze' hebben we verzocht om gedetailleerde toelichting bij de aanwijzing van 5 zoekgebieden voor windmolens. Specifiek voor zoekgebied 'Marle' vragen we ons af of rekening gehouden is met de planologische mogelijkheid voor een 'agrarisch bedrijf met bedrijfswoning' op (voormalig) kadastraal perceel Heerde P 1694. Zolang deze planologische situatie gehandhaafd is, moet ook tot dit bouwblok de wettelijke minimumafstand aangehouden worden. Naar onze mening dient dit te leiden tot een significante inperking van het zoekgebied.

13 - Kansen en mogelijkheden versus locatiekeuze

De gehele notitie is doorweven met een frappant onderscheid: bij windenergie gaat het om 'locatiekeuze' en bij zonne-energie om 'kansen en mogelijkheden'. Op veel meer plaatsen in de tekst, maar zie bijvoorbeeld paragrafen 4.3 en 4.4 van de NRD. Voor windmolens zijn er 5 zoekgebieden en worden 2 varianten onderzocht, terwijl voor zonne-energie van beiden geen sprake is.

Dit verraadt zowel voorkeur als een voorafgaande beleidskeuze. Aangezien de gemeente dit nooit in een publiek stuk ter inzage gelegd heeft, dient dit voorafgaande aan een PlanMER uitgebreid toegelicht worden opdat over die specifieke beleidskeuze zienswijzen ingediend kunnen worden.

14 - Samenwerkingspartners en organisaties

Bij de terinzagelegging van de notitie is op de website van de gemeente een lijst gepubliceerd van samenwerkingspartners en organisaties die zijn uitgenodigd voor het indienen van een zienswijze op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Na vragen daarover onzerzijds, is in een later stadium (op vrijdag 22 december 2017) op de website alsnog een lijst toegevoegd met de organisaties die wettelijk verplicht betrokken moeten worden, o.a. omliggende gemeenten, Provincie Overijssel, waterschappen, Ministerie.

In ieder geval ontbreekt de GGD als te informeren-raadplegen instantie (zie ook ons punt 5 hierboven). Verder vragen we ons af - uit het oogpunt van zorgvuldigheid - waarom besloten is de Commissie MER niet om advies te vragen.

15 - Uitvoering (deel)onderzoeken

We achten het onontkoombaar dat de gemeente voor het onderzoek naar de verschillende effecten meerdere externe organisaties gaat inschakelen, elk met terzakekundige expertise op het betreffende terrein. Daarom verzoeken we u vooraf kenbaar te maken welke partijen dit zijn, en ook inzicht te geven in de precieze formulering van de opdrachtverlening. Alleen dan kan tijdig een beeld gevormd worden van deskundigheid en objectiviteit.

16 - Terinzagelegging

De terinzagelegging van de notitie is aangekondigd in het lokale huis-aan-huis blad Reklamix op woensdag 6 december 2017. De uiterlijke datum voor het indienen van zienswijzen was gezet op 31 december 2017. Per 15 december is op de website een aanvullend bericht verschenen dat deze uiterste datum is verzet naar 9 januari 2018.

Strikt wettelijk wellicht geoorloofd, maar in combinatie met kerstvakantie en Nieuwjaar is deze termijn erg kort. Met name zal dit ook gelden voor de aangeschreven 'samenwerkingspartners en organisaties'. Lang niet allemaal zullen deze het lokale huis-aan-huis blad ontvangen en ook niet actief de website van de gemeente Olst-Wijhe controleren. Kunt u melden exact op welke datum u betreffende partijen heeft aangeschreven, en of en wanneer u hen op de hoogte gesteld heeft van de verlengde indieningstermijn?

Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau - PlanMER Energievisie Olst-Wijhe

Bijlage 1 Namen en handtekeningen mede-ondertekenaars

(zie bijlage 2 voor complete NAW gegevens)

Nr
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

Bijlage 1 (vervolg) Namen en handtekeningen mede-ondertekenaars

(zie bijlage 2 voor complete NAW gegevens)

Nr
1
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

Bijlage 1 (vervolg) Namen en handtekeningen mede-ondertekenaars

(zie bijlage 2 voor complete NAW gegevens)

Nr.
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

✓ Bijlage 1 (vervolg) Namen en handtekeningen mede-ondertekenaars

(zie bijlage 2 voor complete NAW gegevens)

Nr
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43

Bijlage 1 (vervolg) Namen en handtekeningen mede-ondertekenaars

(zie bijlage 2 voor complete NAW gegevens)

Nr
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54

Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau - PlanMER Energievisie Olst-Wijhe

Bijlage 2 NAW gegevens mede-ondertekenaars

(nummering correspondeert met bijlage 1)

Nr
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Z11

-

Van:
Verzonden: 12 juli 2019 13:05
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Geacht college,

Wij hebben het ontwerp "Ruimtelijke visie Duurzame Energie" gelezen en zijn onder de indruk van de uitvoerigheid van de inhoud. Het ontwerp ziet er degelijk uit en lijkt goed onderbouwd.

Om de wereld leefbaarder te maken en toekomstbestendig voor de komende generaties, is het belangrijk de duurzaamheidsdoelstellingen, die gesteld zijn, te halen. Zoals de energiebehoefte binnen de gemeentegrenzen in 2023 met minimaal 20% duurzaam op te wekken. En om een CO₂-reductie te realiseren van 49% in 2030.

Dit zijn uitdagingen, maar die kunnen en moeten zeker gehaald worden. Om dit te bereiken, zijn grootschalige duurzame energiebronnen noodzakelijk. Zonder dit zal het niet gaan lukken. Met name windmolens zullen nodig zijn om deze doelstellingen te halen.

Wij zijn van mening dat wij als inwoners van onze gemeente zelf hiervoor de verantwoordelijkheid moeten dragen. Dus niet afschuiven op anderen, zoals buurgemeentes of nog verder weg. Dit zal in goed overleg gedaan moeten worden, maar dat wordt ook al als zodanig genoemd in het ontwerp ruimtelijke visie Duurzame Energie.

Het zal duidelijk zijn dat wij positief aankijken tegen het plan. Wij hopen hiermee bij te dragen aan het realiseren van een steeds duurzamere gemeente Olst-Wijhe.

Met vriendelijke groet,

-

Verzonden vanaf mijn Samsung Galaxy-smartphone.

Z12

Van:
Verzonden: 9 juli 2019 13:35
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze windmolens/zonnepark

Geachte burgemeester en wethouders,

Na aanleiding van het ontwerp ruimtelijke visie duurzame energie, willen wij graag reageren. Wij zijn het niet eens met het plaatsen van windmolens en/of zonneparken in onze buurt. Wij hebben hiervoor de volgende redenen: ons uitzicht word belemmerd, we krijgen last van slagschaduw, en geluidsoverlast.

Zonnevelden die helemaal omheind worden met een afrastering van een meter of vier hoog, en niet te vergeten het lawaai dat afkomstig is van het trafostation en de straling van het trafostation.

Aangezien wij maar een meter of 50/75 van het trafostation wonen, is er nu al nare bromtoon te horen. Is er überhaupt rekening gehouden met de waardevermindering van de woningen in de buurt? Zo ja, krijgen we hier dan een compensatie voor? Dit staat nergens duidelijk beschreven.

Eigenaren van de grond waar de windmolens of zonnevelden worden geplaatst, worden ruim gecompenseerd, waarschijnlijk meer dan de andere omwonenden. De verdeeldheid in de buurt is er nu al. Onderling elkaar wantrouwen, wie wel of niet meegaat met deze visie.

Wij hopen hiermee aan te geven dat de windmolens/zonneparken voor ons geen optie is.

Met vriendelijke groet,

Z13

Geachte leden van het college,

Ieder dorp of buurtschap ligt in een prachtige groene omgeving waar rust en ruimte nog vanzelf sprekend zijn. Het zijn typische plattelanddorpen verscholen in het groen, op afstand te herkennen aan kerktorens en molens. De grootte, ligging en de doorlopende lijnen van de dorpen zijn veelal afgestemd op een afgeleide van de landschappelijke omgeving waar de dorpen in liggen.

*** Dit is een citaat uit de landschappelijke beoordeling van Roenom. Het Sallandse kleinschalige landschap is zo'n typische omgeving waar iedereen altijd zo verademend over spreekt en de recreanten en toeristen trekt. Laten we dit alstublieft behouden in deze al zo veranderende maatschappij.

Middels deze zienswijze willen wij u bewust maken wat voor een impact uw beslissing zal hebben en u ten strengste vragen om af te zien van het plaatsen van windmolens.

Wij zijn sinds 2017 nieuwe inwoners van uw gemeente en zijn hier juist komen wonen vanwege deze mooie rustige en natuurlijke omgeving. Wij hebben, zoals de gemeente graag wilt, oude gebouwen en schuren opgeruimd en hier een landschapspassende woning geplaatst. De welstandscommissie van de gemeente vindt het, volkomen terecht, uitermate belangrijk dat nieuw te bouwen woningen en bebouwingen passend zijn in het huidige landschap om dit landschap te beschermen tegen creatieve bouwsels. Het is dan ook een tegenstrijdigheid te bedenken dat juist dezelfde gemeente nu nadenkt over zo'n ingrijpende wijze van verandering van het landschap door het plaatsen van windmolens.

Wij zijn zeker niet tegen windmolens, wij zijn juist volledig vóór het gebruik van duurzamere energiebronnen. Wij hebben niet voor niets een passieve, gasloze en energie-neutrale woning laten bouwen. Maar wel mét zonnepanelen, ondanks dat particuliere windmolens of luchtwarmte-installaties wellicht meer energie opwekken. Dit i.v.m. geluidsoverlast, hogere kosten en/of horizonvervuiling. Windmolens plaatsen buiten bewoonde gebieden is een veel betere en minder ingrijpende keuze.

Deze energievisie past niet in de provinciale visie en beleid: alle aangewezen locaties liggen in een gebied dat de provincie niet als voorkeurs locatie voor windmolens heeft aangewezen. Wij hebben begrip voor uw mening waarin u korte klappen wilt slaan en alleen voor de eigen inwoners van de gemeente wilt zorgen. Maar de kleinschalige oplossingen die worden geschetst in de energievisie van de gemeente Olst-Wijhe lenen zich niet voor een oplossing van het energie vraagstuk. Voor een regio als Salland, van Deventer tot Zwolle met minder dan 300.000 inwoners heb je wel wat meer MWh nodig, waarschijnlijk zo'n 100 MWh. dat zijn heel veel windmolens. Die passen alleen op een industriële schaal op een industriële locatie.

Een dergelijke omvang vraagt ook om een gezamenlijke oplossing in Salland. U bent betrokken bij de Regionale Energie Strategie van West-Overijssel. Waarom wacht u de samenwerking hierin niet af en trekt u een eigen plan? Werk hierin samen zodat u voor de gehele regio een oplossing kunt bieden en dan ook een geschiktere locatie kunt bemachtigen waar uw burgers geen lasten van ondervinden. Waarom denkt u niet aan locatie waarvan de historische functie is opgeheven, zoals verouderde industriegebieden. Dat is juist een duurzame gedachte en zal minder impact hebben op uw burgers.

Een voorstel, er is een industriële locatie beschikbaar waar de oude IJsselcentrale Harculo stond. Deze locatie is al gekwalificeerd als industrie en groot genoeg om vele windmolens te plaatsen die genoeg opbrengen voor de gehele regio. Ja, u zult dan moeten samenwerken met andere gemeentes. Maar laten we heel eerlijk wezen, de huidige plannen zullen maar een druppel op de gloeiende plaat zijn in het nationale en mondiale energievraagstuk.

Mocht dit geen optie zijn, zijn er vast nog andere locatie beschikbaar die niet meer in gebruik zijn. Ga alstublieft niet onaangeroerde gebieden aantasten met dergelijke industriële schepsels.

Ter vergelijking, de windmolens in Deventer hebben een ashoogte van 85 meter. Als voorbeeld, deze hebben een duidelijke zichtlijn vanuit Gorssel. De A1 en Gorssel liggen 5 km uit elkaar. Gaat u daar eens kijken vanaf de N348 te Gorssel. Deze windmolens hebben een sterke bepaling aangebracht in het landschap en zijn niet te missen, zelfs niet nu in de zomer wanneer de bomen in het blad staan. Wat gaat dat inhouden voor de bewoners die op 500m afstand wonen van de windmolens die u wilt aanbrengen in het open landschap van Olst? U wilt zelfs windmolens plaatsen die 120m of zelfs 160m ashoogte hebben. Dat zal een zeer dominante aanwezigheid zijn in het landschap. Denkt u dat recreanten en toeristen een dergelijk landschap op prijs stellen?

In Beieren, voorloper in windenergie, heeft de federale overheid in 2016 besloten dat de minimale afstand tussen turbines en bewoning tienmaal (!) de tiphoogte moet bedragen: de 10-H-regel. Deze

maatregel heeft ook in hoger beroep stand gehouden. Dit betekende de facto een bouwstop in 90 procent van de deelstaat. Andere overheden zouden hierdoor gealarmeerd moeten zijn.

Het rapportages die u uit heeft laten voeren kunnen wij niet anders dan beperkend te noemen. Wij noemen enkele opvallende punten in het kort.

- De foto's die genomen zijn van zichtlijnen op de windmolens op uw website zijn in een zomerstand gemaakt met de bomen vol in het blad. Dat is misleidend en zijn ze natuurlijk het minst zichtbaar. Wij zouden graag foto's zien in alle seizoenen van het jaar.
- In beoordelingstabellen van Roenoem en Bosch & van Rijn word de beoordeling gedaan met plusjes en minnetjes, dat is toch niet serieus te noemen. Waar is de beoordeling op gebaseerd en door wie, door burgers? Waar zijn de onderliggende cijfers? Als gemeente zou u dit niet moeten accepteren en alleen concrete en kwalitatieve beoordelingen wensen.
- In de rapportage van Bosch & van Rijn, is het onduidelijk welke windmolens gehanteerd zijn voor hun onderzoek en de bijbehorende geluidsniveaus die zijn uitgerekend. Er zijn geen cumulatieve geluidsberekeningen en contouren uitgevoerd met het heersende geluidsniveaus wat onvoldoende inzicht geeft in de totale geluidscontouren. De figuren voor geluidscontouren, missen schaalverdelingen en legenda's, dat is erg slordig en hiermee zeer onduidelijk voor de burger. Een inschatting is hiermee voor de burger niet te maken, dat is wederom misleidend. Tevens worden hierin berekeningen gemaakt met geluidsnormen van minimaal 42db. Waarom is hier niet 40db voor gebruikt, zoals aanbevolen door het RIVM?

Aangaande de natuur zijn windmolens gevaarlijk voor trek- en standvogels en vleermuizen. Uit onderzoek blijkt dat windmolens zorgen voor aanvaringen van vogels, dodelijk slachtoffers, barrièrewerking voor trekvogels, habitatverlies en verstoring van broedgebieden.

Wanneer laag frequent geluid effect heeft op de mens dan heeft dat het zeker op alle levende wezens, dus naast vogels of zoogdieren en insecten. Gebied E bevindt zich tussen gebieden waar meerdere dassenburchten aanwezig zijn en beschermde vogelsoorten leven. Bureau Waardenburg zal meer in detail onderzoek moeten doen naar de aanwezige soorten die nu niet benoemd worden in hun rapportage en is daarmee dus onvolledig.

Verstoring van leefgebieden kan lijden tot verandering van de biodiversiteit in het gebied en wegtrekken van diersoorten of op de overleving en reproductie van soorten.

Alle aangewezen gebieden bevinden zich in het buitengebied terwijl dat juist bedrijventerreinen nauwelijks belemmeringen opleveren voor de natuur.

U hebt veel geld uitgegeven voor dergelijke onderzoeken die alleen conclusies en aanbevelingen die vaagheden en onduidelijkheden opleveren.

Als gemeente verwachten wij dat u alle effecten tot in puntjes uitzoekt voordat u een beslissing neemt. Ons advies is daarom om uitgebreider, objectiever en meer gedegen onderzoek te verrichten naar de effecten van windmolens en te kijken naar alternatieven.

Op financieel bemerken wij ook onderschattingen en misvattingen of zelfs wel misleidingen.

Windmolens zijn duurder dan geschetst, een begroting voor onderhoud is bijvoorbeeld niet opgenomen. Het is algemeen bekend dat dit hoge kosten bedragen, maar wordt stelselmatig in het rapport niet benoemd. Dit is tegenstelling tot de onderhoudskosten van zonneparken, die lager liggen.

Bovendien is de visie beperkt tot windmolens en zonneparken: het ontbreekt aan een bredere visie die je in een plan MER mag en moet verwachten. Zo ontbreekt bijvoorbeeld geothermie in het geheel, en bijvoorbeeld ook stadsverwarming. Waarom?

Kleine lokale oplossingen ogen sympathiek, maar zullen voor evenzovele lokale problemen zorgen voor de gezondheid, geluid, hinder en overlast voor de bevolking. Voor kleinschalige oplossingen zou de gemeente ons inziens beter hun energie kunnen inzetten om lokale bedrijven en instellingen te stimuleren om hun lege daken vol te leggen met zonnepanelen. U als gemeente kan hier veel overredingskracht op uit oefenen terwijl u in uw 'vragen-antwoordenlijst' net doet of u hier geen invloed in heeft. Er mag best een tegenprestatie verwacht worden van instellingen die gesubsidieerd of beheerd worden door gemeentes. Het implementeren van andere duurzame methodes voor bedrijven en burgers zou u tevens meer moeten stimuleren.

Welke hinder doelen wij op.

Geluidhinder wordt schromelijk onderschat en kan tot verschillende gezondheidseffecten leiden. De meest bekende hiervan zijn: hinder, slaapverstoring, leesachterstand, verhoogde bloeddruk en hartinfarct. Het karakter van het geluid (zwiepen/zoeven) speelt een belangrijke rol in de discussie

over geluid van windturbines. In hoeverre laagfrequent geluid zorgt voor overlast is nog in onderzoek. Oftewel, er is nog weinig bekend van de gevolgen op de lange termijn.

Laagfrequent geluid dempt op grotere afstand minder uit dan geluid met hogere frequenties ('gewoon' geluid). Op afstanden van meer dan 5 km van sterke geluidbronnen blijft alleen de laagfrequente component over. Dat is een bekend fenomeen bij bijvoorbeeld proefdraaien en taxiën van vliegtuigen of bij scheepvaart. Dit is één van de oorzaken dat laagfrequent geluid niet makkelijk aan een bron toe te wijzen valt. Laagfrequent geluid wordt door gevels ook minder gedempt dan geluid met hogere frequenties. In woningen en gebouwen kan bovendien versterking van het geluid ontstaan door zogenaamde 'opslingering' (resonantie). Dat komt omdat de golflengtes van laagfrequent geluid, die bepalend zijn voor deze zgn. "staande golven" goed passen bij de maten van een woning of vertrek. Windturbines genereren mechanisch geluid (in de turbine) en stromingsgeluid (aan de wieken), dat deels ook als laagfrequent geluid te beschouwen is. Bij moderne turbines overheerst (op afstanden tot enkele km) het stromingsgeluid.

In Denemarken geldt sinds januari 2012 een geluidsnorm van 20 dB(A) voor laagfrequent geluid van windturbines. Dit alles kunt u teruglezen op de website van de Rijksoverheid. Houdt u hier rekening mee nadat de windturbines geplaatst zijn?

In een Nederlands/Zweeds onderzoek hebben Janssen e.a. de ervaren geluidshinder van windturbines vergeleken met de ervaren hinder door weg-, vlieg- en railverkeersgeluid. De hinder van windturbines werd al op lagere niveaus gerapporteerd. Met de huidige richtlijn voor geluidsbelasting van 41 Lden gedurende de nacht wordt geaccepteerd dat 10 procent van de omwonenden hinder ervaart van turbines. Dat is volgens ons 10% te veel.

Omdat de nieuwe en grotere types windturbine meer laagfrequent geluid produceren, zal ook de hinder toenemen. Dit bleek in Houten, waar sinds de plaatsing van een aantal hoge turbines, de omwonenden over geluidsoverlast klagen.

In 2017 is zelfs het eerste onderzoek verschenen waarin een statistisch significante relatie wordt aangetoond tussen de plaatsing van windturbines en verhoging van het aantal suïcides.

U wilt graag voorop lopen in de hoogste en grootste windmolens te plaatsen, maar bent u ook bereid om voorop te lopen wanneer er aanpassingen gemaakt moeten worden ook wanneer dit financiële gevolgen heeft?

Wat wij missen in het gehele verslag is de hinder van knipperende lichten (wit en rood) en slagschaduw, er wordt met geen woord gerept hierover en gezien de ernst hiervan nemen wij u dat kwalijk. Naast geluidsoverlast is slagschaduw wel het meest hinderlijke voor de burger. Vooral de wisseling tussen wel en geen schaduw word door mensen als zeer hinderlijk ervaren. Op de website van het RVO wordt dit notabene uitdrukkelijk benoemd: 'Deze slagschaduw draait met de zon mee en reikt bij zonsopgang en -ondergang in de winter het verst. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken.

Via de vergunning zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw. Gaat u dit toepassen wanneer geconstateerd word na plaatsing? Een stilstandvoorziening is nodig als:

- de afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan twaalf maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 90 meter (blad van 45 meter) geldt dan: binnen een afstand van 1.080 meter (ruim een kilometer).
- gemiddeld meer dan zeventien dagen per jaar gedurende meer dan twintig minuten per dag slagschaduw kán optreden'.

(<https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0>)

Dat zijn wel even andere afstanden dan in uw rapportages genoemd word, daarin word gesproken over 300 tot 500 meter afstand van bewoning. Maar het RVO spreekt over het dubbele van uw maximale afstand. Omdat het onduidelijk is met welke maat windmolen u wilt gaan werken kunnen we hier helaas niet specifiek in worden. U geeft alleen wel aan één van de hoogste windmolens van Nederland te willen plaatsen. Die verantwoordelijkheid leggen wij dus bij u neer om hier uiterst zorgvuldig mee om te gaan. Wij vragen u om hierin onderzoek te verrichten. Ga eens navraag doen bij de medewerkers van de bedrijven langs de A1 die te maken hebben met de slagschade van de (maar) 2 windmolens die hier onlangs zijn geplaatst. Wij hebben er wel enkele gesproken en het is duidelijk dat de overlast hier erg is onderschat. Dan wilt u toch al helemaal niet het woongenot van uw eigen bewoners hierin schaden?

Op persoonlijk vlak vinden wij het ook een zeer crue gedachte dat het uitzicht en de rust van het open landschap waar wij zolang naar uit gekeken hebben, en nu eindelijk bereikt hebben, straks verpest zal worden door de aanwezigheid van diverse windmolens. Niet te spreken over de gezondheidsproblemen die dergelijke windmolens kunnen opleveren, zoals eerder besproken in deze zienswijze.

Wij hebben begrepen dat gemeente Deventer nabij Abdij Sion ook nadenkt om windmolens te plaatsen. Het is niet wenselijk om tussen de windmolens in te wonen. Waarom werkt u niet samen met gemeente Deventer, zoals eerder voorgesteld.

De waarde van mijn woning kan dalen, terwijl exploitanten hier dik aan verdienen. Wij hadden dit graag geweten voordat we zo'n grote uitgave van het bouwen van een woning hadden gemaakt.

Tevens vinden wij het niet sjiek dat de datum voor het indienen van een zienswijze midden in de zomervakantieperiode ligt. U weet ook dat er dan minder burgers zullen reageren, dat getuigt niet van enige transparantie van de gemeente.

Zolang onvoldoende bekend is of de plaatsing van turbines nabij bewoning veilig is, dient de overheid goed onderzoek te initiëren, tot die tijd het voorzorgbeginsel toe te passen wat u wettelijk verplicht bent en van plaatsing in bewoond gebied af te zien, dat geldt ook voor het buitengebied. Dit geldt des te meer omdat er voldoende alternatieven voor de opwekking van groene energie beschikbaar zijn.

Wij verwachten dat u alle zienswijzen van uw burgers serieus in behandeling zal nemen, open zult staan voor hun betoog en zult beantwoorden.

Met vriendelijk groet,

Z14

**Aan het College van Burgermeester en Wethouders,
Gemeente Olst-Wijhe.**

Zienswijze op het ontwerp Ruimtelijke visie Duurzame Energie.

Ter inzage ligt momenteel “het ontwerp Ruimtelijke visie Duurzame Energie Olst-Wijhe” en het daarbij behorende Participatieverslag. U geeft hierbij de mogelijkheid om deze zienswijze in te dienen.

Daar van meet af aan aangegeven is dat participatie van de inwoners bij de ontwikkeling en totstandkoming van de energievisie onontbeerlijk en de basis hiervoor is, wil ik met name reageren op het **Participatieverslag**.

Tot mijn verbazing constateer ik direct op pag.1 dat de terminologie gewijzigd is. De nieuw gehanteerde term “het ontwerp Ruimtelijke visie Duurzame Energie” met daarbij het Participatieverslag geeft de indruk dat inwoners in het participatieproces de gelegenheid hebben gekregen om in een bredere context te participeren. Dit is geenszins het geval.

Gedurende het gehele participatieproces werd de term “energievisie” gehanteerd. In de participatie bijeenkomsten moest het gaan om grootschalige energieopwekking – grote windmolens en zonnevelden met als argumentatie dat grootschalige energie verbonden is aan vergunningverlening door de gemeente en men daarom de inwoners wil meenemen in het proces van de totstandkoming tot opwekking van grootschalige energie. Alle andere vormen van (o.a. kleinschalige) duurzame energie is aan de inwoners, zij zijn verantwoordelijk om hiertoe over te gaan, de gemeente heeft hierin geen verantwoording. Er werd duidelijk aangegeven dat in de energietransitie/ energievisie grootschalige energieopwekking middels hoge windmolens en zonnevelden de hoofddoelstelling is, in opdracht van de Gemeenteraad. Aanvankelijk ging het om een hoogte van ca. 180m, in een later stadium werd dit ca. 240m. Er werd bij herhaling aangegeven dat de bijeenkomsten niet bedoeld waren om te praten over een brede visie omtrent duurzame energie. Pogingen hiertoe werden afgekapt en de mond van vele inwoners werd gesnoerd. Er is hiermee te kort gedaan aan het gehele participatieproces en komt daarmee in een ander licht te staan dan de indruk die het verslag geeft, het riekt naar misleiding.

NB. In de bijeenkomsten van de gebiedsateliers hebben inwoners de gelegenheid aangegrepen om ook andere maatregelen en vormen van energieopwekking te bespreken met elkaar, hiervoor werd enigszins ruimte geboden.

De 2^e verbazing betreft de auteurs van het participatieverslag, zijnde medewerkers van Bosch & Van Rijn. Een onafhankelijke verslaglegging is een must, in dit geval is er van onafhankelijkheid geen sprake zijn.

In de weergave van het proces is dit duidelijk merkbaar. In de verslaglegging is er voornamelijk toegeschreven om de haalbaarheid van het realiseren van grote windmolens aan te tonen. Zoiets van – even een trucje verzinnen.

Bosch & Van Rijn heeft een methode van verslaglegging voor ogen die geen recht doet aan de werkelijke inbreng van de inwoners. In de verslaglegging wordt er sterk geselecteerd en geschreven in de richting van de hoofddoelstelling – het realiseren van grootschalige energie.

- Reacties van de inwoners worden afgezwakt, onvolledig weergegeven of uit de context gerukt, ook ontbreken de bijbehorende argumenten en weerleggingen. Bijvoorbeeld, een door de inwoners gestelde voorwaarde voor de hoogte van windmolens in Olst-Wijhe: **niet** hoger dan 30 meter, deze kunnen op vele plaatsen binnen de gemeente gerealiseerd worden en vormen geen gevaar voor de natuur, het landschap en de gezondheid. In het verslag wordt dit weergegeven met – liever niet te hoge windmolens.
- De weergave in het verslag wordt op onderdelen algemeen van aard weergegeven, zodat er alle kanten mee opgegaan kan worden. Dit doet geen recht aan de werkelijke waarde van de inbreng van de inwoners, zowel kwalitatief als kwantitatief. Zo kan er bijvoorbeeld wel heel gemakkelijk gesteld worden in het verslag dat er geen eenduidig antwoord gegeven kan worden op de vraag of de doelstellingen voor duurzame energie moeten worden ingevuld met windenergie. Immers, als er 90% van de participanten aangeven tegen hoge windmolens te zijn en 10% is voor, dan kan de auteur concluderen dat er geen eenduidigheid is. Echter deze conclusie heeft geen enkele waarde.
- Anderszins worden er aannames gehanteerd die geen vaste grond hebben, bijvoorbeeld – de aanname dat mensen die het eens zijn met de gestelde doelstellingen zich niet of minder laten horen. De kritische geluiden komen van de tegenstanders van grootschalige energie opwekking.
NB. Bij herhaling is door m.n. Bosch & Van Rijn gesteld dat de sceptici/critici geen aandacht en ruimte gegeven moet worden, dit zou geen recht doen aan mensen die minder besproken zijn. De vraag is – wordt aan de zwijgende of afwezige meerderheid van de inwoners meer waarde gehecht dan aan de participerende minderheid van de inwoners, m.a.w. is de inbreng van deze minderheid ondergeschikt?
- Ten aanzien van het gestelde hoofddoel bij de drie gebiedsateliers om zo veel mogelijk wensen, motieven, argumenten en inzichten op te halen bij de inwoners van de gemeente is met name het eerste aspect terug te vinden in het verslag, andere aspecten ontbreken. Alhoewel er voldoende motieven, argumenten en inzichten bij herhaling zijn aangegeven door de inwoners wordt er aan dit hoofddoel geen recht gedaan. De vraag is – wat is dan eigenlijk de input voor de Ruimtelijke visie Duurzame Energie, afkomstig van de inwoners?

Overige opmerkingen/vragen.

In het verslag staat te lezen dat er contacten zijn geweest met de GGD omtrent gezondheidsaspecten van de opwekking van zonne- en windenergie. Niets meer en niets minder wordt in het verslag alleen het belang van communicatie en participatie aangegeven. Er wordt in het verslag geen relatie gelegd met de daadwerkelijke risico's op de gezondheid met grote windmolens. Dit kan betekenen dat er geen professionele kennis omtrent deze relatie aanwezig is bij de GGD of dat verkregen informatie niet transparant gemaakt is of dat men alleen gebruikt maakt van wetenschappelijke uitkomsten?

Bosch & Van Rijn heeft in bijeenkomsten aangegeven dat er geen wetenschappelijk bewijs is m.b.t. gezondheidsrisico's. Dit klopt als het specifiek over grote windmolens gaat. Immers, gezien de criteria waaraan wetenschappelijk onderzoek moet voldoen is het nog onhaalbaar/te vroeg om wetenschappelijk onderzoek te realiseren. Wel zijn er inmiddels vele rapporten die inzicht geven in de schadelijke effecten op mens en dier,

dit is de voorfase van wetenschappelijk onderzoek. Bosch & van Rijn beweert dat windmolens niet schadelijk zijn voor de gezondheid, dit is onwaar. Een bewijs hiervoor kan niet worden overlegd. Jammer dat men zich niet op de hoogte heeft gesteld over de inhoud van bestaande en door de inwoners uitgedeelde rapporten en evaluaties. Ook wordt hierover niet gerapporteerd.

De informatie over de invloed van de onhoorbare ultrageluiden, die aantoonbaar de hersenen binnendringen en schadelijk kunnen zijn voor m.n. kinderen en ouderen, wordt met een lachertje afgedaan. Het Gemeentebestuur zal de gezondheid van de inwoners moeten waarborgen en maatregelen moeten nemen wanneer men toch wil doorzetten met de plaatsing van windmolens. De afstand van hoge windmolens t.o.v. een woning zou minimaal 2km moeten zijn. De plaatsing van windmolens van 200 m hoogte zijn bij voorbaat niet verantwoord, de kennis die voorhanden is bestaat alleen uit berekende verwachtingen. Inwoners hieraan blootstellen is onverantwoord, de Gemeente heeft een verantwoordelijkheid m.b.t. het voorzorgprincipe.

Bosch & Van Rijn heeft aan het begin van het participatietraject aangegeven dat een "draagvlak" van de inwoners voor de opwekking van grootschalige energie niet aan de orde is. Draagvlak zou een politiek begrip zijn en is niet van toepassing op de inwoners. Bij de inwoners gaat het om acceptatie, een onbegrijpelijke redenering wanneer men participatie hoog in het vaandel heeft staan. Acceptatie heeft gedurende het traject een zeer negatieve klank gekregen, zoiets van – je hebt het maar te accepteren, ofwel te slikken.

De Gemeente baseert haar besluitvorming over de Ruimtelijke visie Duurzame Energie op drie bouwstenen, w.o. het Participatieverslag. Dit is door bovenstaande onmogelijk geworden. Door de onvolkomenheden worden bestuurders op het verkeerde been gezet.

Algemeen.

De Gemeenteraad heeft twee trajecten vastgesteld om de duurzaamheid binnen de Gemeente te bevorderen/realiseren.

1. Elke kern binnen de gemeente energieneutraal, middels een routekaart. Dit traject geeft de mogelijkheid van volledige participatie voor elke inwoner, het document (routekaart) heeft een algemene lijn van "bottom up".
2. Grootschalige energieopwekking, middels windmolens en zonnevelden. Dit traject wordt aangestuurd door het advies Bureau Bosch&van Rijn. De algehele lijn is "top down".

Vraag 1. Waar ligt de verbinding en controle tussen de twee trajecten? De Gemeente is, naar de beleving van inwoners, passief t.a.v. het 1^e traject en actief t.a.v. het 2^e traject. Traject 1 is zelfs door de wethouder op een laag pitje gezet i.v.m. te weinig beschikbare menskracht. Dit is onverklaarbaar en onverenigbaar met de doelen die gesteld zijn. Laat zien dat je echt een integrale visie hebt op duurzaamheid en energie.

Vraag 2. Welke gedragscode hanteert Bosch&van Rijn t.a.v. het gehele participatieproces van energieopwekking door windmolens? Participatieruimte voor inwoners is ver te zoeken (behalve wanneer het om financiële participatie gaat). Kritische inbreng wordt minachtend aan de kant geschoven. (De slager keurt zijn eigen vlees en duldt geen andere toetsing)

Vraag 3. Laat het Gemeentebestuur de Ruimtelijke visie Duurzame Energie met de onderliggende verantwoording daarvan juridisch onafhankelijk toetsen? Wanneer dit niet gebeurt ligt de weg vrij voor een aanvraag van vele inwoners voor plaatsing van een windmolen of zonnepark, men kan er immers geld mee verdienen? Wanneer de ruimtelijke relevante en zorgvuldige begrenzing en andere voorwaarden die voor o.a. veiligheid van de inwoners van belang zijn niet duidelijk in de visie zijn, is het een reële kans dat Olst/Wijhe een spookgemeente wordt.

Met vriendelijke groet,

.....

Z15

Aan de gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie Duurzame energie.

Datum: 17-7-07-2019

Geachte gemeenteraad,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het onderwerp Windmolens

In het buiten gebied van Middel-Boskamp.

Wij wonen hier in een prachtige omgeving moeten daar dan van die SUPER

hoge windmolens bij, het uitzicht wordt erg aangetast,

wij kijken ook al tegen de hoog spannings masten en kabels aan.

Worden wij de proefkonijnen van die super hoge windmolens van 240 meter hoog,

net zo hoog als de Euromast. Die staan nog nergens in Nederland !!!!!

Dan die slagschaduw . geen slagschaduw op gevels, dan kan dat ding de hele dag stil

Moeten staan om daar aan te voldoen.

Andere kant op kijken lukt nog evt. een gordijn dicht doen.

Maar de geluidsoverlast zal ook heel erg zijn. Daar worden heel veel mensen ziek van.

Duizeligheid, misselijk, hoofdpijn enz.

Ook in je slaap zijn ze altijd aanwezig. Met open raam gaan slapen lukt dan niet meer.

Er is altijd geluid van die motoren.

Ik heb wel het idee dat de wethouder het er door wil drukken, ook voor zijn eigen belang

Mijn motto is dus ook :: GEEN WIND van Blind !!!!!!!!

Hopelijk wordt er nog eens goed naar ons geluisterd.

Wij moeten er mee leven.

Z16

Gemeente Olst-Wijhe

T.a.v. Het college van Burgemeester en Wethouders Olst-Wijhe

Postbus 23

8130 AA Wijhe

Betreft: zienswijze plannen windmolens gemeente Olst-Wijhe

Geachte college van Burgemeester en Wethouders gemeente Olst-Wijhe,

Middels dit schrijven willen we onze zorgen kenbaar maken met betrekking tot de ideeën en plannen voor windmolens in de gemeente Olst-Wijhe.

Allereerst onze complimenten dat u ook voor onze gemeente klimaat- en milieuproblematiek serieus oppakt en er actief mee aan de slag gaat.

We kunnen ons niet voorstellen dat het de bedoeling van gemeentegrenzen is om daarbinnen je eigen problemen op te lossen, terwijl er wel veel positieve zaken gebeuren waar ook buiten onze gemeente grenzen van geprofiteerd wordt. Het siert de gemeente natuurlijk wel.

Zo te lezen verstaat de gemeente Olst-Wijhe bij het oplossen van deze problematiek onder samenwerken: elkaar op de hoogte houden. De gemeente Olst-Wijhe wil niet wachten op andere gemeenten? Waarom niet? Zon en wind zijn de goedkoopste vormen wordt er gesteld. We kunnen ons niet voorstellen dat goedkoop en makkelijk scoren (grote opbrengst) dé argumenten zijn voor deze oplossing.

Er zijn veel betrokken partijen, maar wat is de kennis van de partijen op dit specifieke onderwerp?

Er moet 450-500 meter afstand worden gehouden van een woning. Over wat voor formaat windmolen praten we dan? Zeer zorgelijk vinden we ook dat er nog geen helderheid is over risico's met betrekking tot gezondheid van inwoners en (weidende) dieren.

Er zijn diverse bijeenkomsten geweest van informeren tot mee kunnen praten. Dat is positief. Toch is het om diverse redenen niet voor iedereen haalbaar om deze bijeenkomsten te kunnen bezoeken en deel te kunnen nemen. Graag zien we dat iedereen meegenomen wordt op een passende manier.

Gezondheid en leefbaarheid voor mens en dier zijn voor ons belangrijke waarden.

Mochten er uit deze projecten/plannen schades ontstaan, dan verwachten wij schadeloosstelling voor gedupeerden.

Met vriendelijke groet,

Z17

Aan de gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Afzender:

ⓧ

Olst 16-07-2019

Geachte gemeenteraad,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie (hierna: de visie).

Uiteraard ben ik voor maatregelen die de opwarming van onze planeet kunnen tegengaan. Helaas zijn de huidige maatregelen van onze regering daarvoor onvoldoende. Overheid en lagere overheden leggen zich de beperking op dat maatregelen binnen ons kleine overbevolkte land of binnen de eigen provincie of gemeente moeten worden genomen en dat zij nagenoeg geen impact op de economie mogen hebben. Dat blijven dus druppels op een gloeiende plaat. Ook plannen op Europese schaal zijn onvoldoende. Erger nog vanwege verschil in aanpak in de verschillende landen om ons heen zorgen zij voor steeds minder begrip voor de energieplannen bij de bevolking.

In 2016 is de gemeente Olst-Wijhe begonnen met het onderzoeken van de mogelijkheden voor zon en windenergie. Destijds was dat erg vooruitstrevend. Een MER werd uitgevoerd. Bewoners werden geconsulteerd. Een visie document werd opgesteld. Nu ligt het visie document ter inzage.

Inmiddels zijn we vijf jaar verder en zijn er verdere ontwikkelingen geweest op dit gebied. Elders gerealiseerde dure zon en wind projecten op land en op zee hebben helaas nog niet geresulteerd in enige CO2-reductie. Windparken op zee kunnen nu gelukkig zonder subsidie worden gebouwd. Grotere windparken en verbetering van de infrastructuur in de Noordzee zitten in de planning. Met het gereedkomen van windmolenparken op land zijn de bezorgdheid over de gezondheidseffecten daarvan toegenomen. Ook de protesten tegen windmolens op land zijn sterk toegenomen. Tijdens de voorlichtingsavonden van de gemeente kon ik dan ook vaststellen dat de overgrote meerderheid van de sprekers sterk gekant was tegen de windmolen plannen. In diverse landen om ons heen maar ook in diverse Nederlandse provincies en gemeenten zijn niet voor niets strengere voorwaarden opgesteld voor zon en windparken. Ik maak bezwaar tegen de visie vanwege de overlast die het plaatsen van windmolens zal veroorzaken voor de gezondheid van de omwonenden. Vanwege de aantasting van het landschap door grote windmolens en door grote zonnecellenvelden. Vanwege de schade aan de natuur. Vanwege verspilling van belastinggeld. Vanwege de rapportage. Vanwege de berichtgeving van de gemeente. Vanwege de ondemocratische procedure. Vanwege de oneerlijke verdeling van lusten en lasten bij de plaatsing van windmolens. En tenslotte omdat energieopwekking in een agrarisch gebied zoals dat van ons ook nog op andere, betere manieren mogelijk is.

Betreffende de invloed op de gezondheid:

Windmolens maken mensen ziek door geluid, lichtflitsen en ergernis. Zie artikelen onderaan dit document.

Het is al lang bewezen dat geluid mensen ziek maakt. Waarschijnlijk bij lagere geluidsterkte dan de huidige wettelijke Nederlandse norm. Verstoring van de slaap is daarbij een belangrijke factor. De aanbeveling van de WHO aan de Europese commissie is dan ook de geluidsbelasting voor haar inwoners zoveel mogelijk te verminderen. De gemeenteraad stelt in haar visie dat de gehanteerde normen acceptabel zijn en slechts weinig van de WHO-norm verschillen. En dat daarmee de huidige geluidsnorm acceptabel is. Bureau Bosch en van Rijn heeft het ook over acceptabele geluidsnormen. Waarbij het volgens onze overheid acceptabel is als een percentage van de omwonenden ziek zal worden. Dat gaat voorbij aan de genoemde aanbevelingen van de WHO mensen zoveel mogelijk te beschermen tegen lawaai. Er is nog ook nog veel onzekerheid over de effecten van het laagfrequente geluid dat windmolens produceren. Meer onderzoek is nodig. De indeling van de decibel schaal waarbij 1 decibel een hoorbaar verschil is en 3 decibel een verdubbeling is van de geluidsterkte maakt ook dat kleine verschillen in getallen een groot verschil in overlast kunnen betekenen. Bijna gelijke getallen in WHO-advies en in de huidige Nederlandse norm zijn niet zomaar te verwaarlozen zoals de wethouder stelt. In de ons omringende landen waar al veel meer windmolens staan en meer ervaring is opgedaan zijn de eisen voor het plaatsen van windmolens inmiddels aangepast. Echter in de visie is sprake van plannen voor windmolens waar de bewoners zo goed als onder de wieken van deze molens wonen. Zie de geluidscontour kaarten.

Lichtflitsen als de zon door draaiende molenwieken schijnt is een ongezond verschijnsel. De gemeente stelt terecht dat flitsen op de gevels van woningen niet zijn toegestaan. Echter in onze tuinen en op onze weilanden mogen wij wel worden blootgesteld aan flitslichten.

Ik begrijp niet goed dat een visiedocument opgesteld kan worden waarbij duidelijk woningen binnen de grenzen voor onacceptabele overlast staan.

Betreffende de invloed op het landschap.

Windmolens met een hoogte tot 240 meter in een landschap met weilanden, bossen, boerderijen en dorpjes waar de watertoren van Olst met 42 meter nu het hoogste object is in de wijde omgeving. Het is wel heel vreemd dat er "deskundigen" bestaan die vinden dat dit bij elkaar past. Ik heb geen enkele inwoner van de gemeente gehoord, vooral niet tijdens de voorlichting bijeenkomsten, die denkt dat zulke grote windmolens in het landschap passen.

Echter in de bijlage landschappelijke beoordeling van het plan MER van bureau Bosch en van Rijn zou plaatsing van molens langs de Soestwetering op locatie E als enige locatie een positieve invloed op het landschap hebben vanwege versterking van de lineaire structuren in het landschap. Dat de Soestwetering inderdaad op die plaats recht is kan alleen maar geconstateerd worden door fietsers of wandelaars langs de wetering. Vanuit de omliggende woningen is dat niet te zien. Wat wij wel zien is een hoogspanningsleiding van Tennet die de wetering kruist. Deze hoogspanningsmasten en windmolens vooral van opzij gezien zoals vanuit de meeste woningen in de buurt, is niet alleen rommelig maar maakt van een prachtig natuurlijk landschap een industriegebied.

De rijks adviseur voor het landschap maakt zich ook zorgen over deze verrommeling van het landschap en adviseert zonnecellen op daken en windmolens op zee.

Zie Panorama Nederland.

https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/binaries/college-van-rijksadviseurs/documenten/publicatie/2018/12/06/panorama-nl/181210_CRA_Panorama_Nederland_DEFINITIEF_WEB.pdf

Bureau Bosch en Rijn maakte de volgende foto van de situatie op locatie E:

Er zijn op deze visualisatiefoto geen visualisaties van windmolens en geen hoogspanningslijnen te zien.

De provincie Overijssel stelt als voorwaarde voor plaatsing van windmolens dat er sprake moet zijn van inpassing in het bestaande landschap. In onze gemeente kan echter allen maar sprake zijn van ernstige verstoring van het landschap als het gaat over windmolens van het in de visie genoemde formaat.

Betreffende de aantasting van de natuur:

De windmolens zijn niet alleen gevaarlijk voor vogels en vleermuizen maar het zijn ook grote installaties die gebouwd moeten worden en moeten worden onderhouden. De Soestwetering de bossen eromheen en ons weiland zijn onderdeel van het natuurnetwerk Nederland. Daar zijn wij trots op. Aanleg van molens en toegangswegen kan onmogelijk een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de natuur ter plaatse.

Bosch en van Rijn gebruikt gegevens van Bureau Waardenburg voor het voorkomen van soorten bijvoorbeeld van vogels en beschermde soorten. Bureau Waardenburg baseert zich weer op gegevens van Bij12 en Waarneming.nl. Er is geen veldonderzoek uitgevoerd. Dan blijkt dat er langs de IJssel meer beschermde soorten voorkomen dan bijvoorbeeld in Boskamp. Maar rond de Universiteit in Wageningen komen nog de meeste soorten voor! De tellingen waarop dit alles is gebaseerd worden grotendeels gedaan door vrijwilligers. De score zal dan ook het hoogst zijn waar

veel tellingen worden gedaan. Dus in de officiële natuurgebieden en op plaatsen waar je struikelt over de biologen. Als bewoner twijfel ik sterk aan de conclusies van het rapport als ik dagelijks de grote hoeveelheid vogels in de onze omgeving zie. Een gedegen telling zou weleens een grote soortenrijkdom kunnen opleveren in onze bosrijke omgeving.

Betreffende de verspilling van belastinggeld.

Windmolens kunnen op land winstgevend worden gebouwd met subsidie. Volgens de visie hoe verder van zee hoe meer subsidie beschikbaar is. Maar is dat een positief gegeven? Is het een goed idee zoveel mogelijk subsidie binnen te harken? Wij allen betalen deze miljarden door middel van de verhoging van onze energierekening. Moeten wij er dan niet voor zorgen dat dit geld zo goed mogelijk wordt besteed?

Op land presteren windmolens minder goed want het waait minder dan op zee. Ook moeten ze vanwege overlast soms stilstaan. Ook presteren ze minder goed dan voorspeld. In Deventer hebben de windmolens bijvoorbeeld hun voorspelde vermogen nog niet gehaald. Om rendabel te zijn moet er geld bij. Op zee kunnen windmolens zonder subsidie worden gebouwd. Het Nederlandse gedeelte van de Noordzee is 57.000 Km². Dat is ongeveer anderhalf keer zo groot als het landoppervlak. Zelfs maar een klein deel hiervan gebruiken en er is plek genoeg voor alle benodigde windmolens. De planning is dat de daarvoor benodigde infrastructuur samen met de andere Noordzeelanden zal worden gemaakt. En dat zonder subsidie. Onderzoek is gaande betreffende de invloed van windmolens op het dieren en plantleven in zee. Omdat de Noordzeebodem voor het grootste deel een kale zandvlakte is die overbevist is kan plaatsing van windmolens daar zelfs weleens een positieve invloed hebben.

De Nederlands kolencentrales mogen blijven vervuilen tot 2030 want windmolens en zonnecellen leveren alleen maar iets op als het waait of als de zon schijnt. Ook als het waait en de zon schijnt blijven ze draaien want uit of aanzetten kan niet zomaar. Als het echt nodig is worden ze harder opgestookt. Opstoken schijnt veel moeite en energie te kosten. Daarom is met de huidige windmolens nog geen CO₂ bespaard. Eerder sluiten van deze sterk vervuilende centrales is voor het milieu aantoonbaar vele malen beter dan de bouw van grote hoeveelheden windmolens. Dat zou niet kunnen? Zie het artikel uit de Volkskrant verderop. Het blijkt ook nog eens veel minder te gaan kosten.

Het is ook absurd dat grote vervuilers zoals lucht en zeevaart nauwelijks worden aangepakt.

De wereldbevolking groeit nog steeds. Daarvoor is veel voedsel nodig. Nederland is een van de landen met de meest efficiënte landbouwproductie per hectare. Onze beschaving bevindt zich wel op een dieptepunt als wij overwegen onze landbouwgrond te gaan gebruiken om elektriciteit te oogsten.

Betreffende de rapportage.

Bureau Bosch en van Rijn is gespecialiseerd in het maken van milieueffectrapportages en vervolgtrajecten voor overheden op het gebied van zon en wind. De publieke mening over opwekking van windenergie op land is aan het veranderen. De politieke mening verandert nu ook mee. Dat blijkt bijvoorbeeld uit een bericht van de provincie Overijssel dat zij gemeentes niet zal dwingen tot het plaatsen van windmolens. Deskundigen op het gebied van energietransitie hebben

dit natuurlijk al lang gesignaleerd. Het is dan ook in hun belang projecten die er zijn zo snel mogelijk te laten doorgaan. Want het zal mogelijk niet lang duren voordat ook de landelijke politieke mening bijdraait. Dat betekent minder transitieprojecten op land. Dan zou het bestaansrecht voor bureau Bosch en van Rijn wel eens kunnen verdwijnen. Ik twijfel sterk of bovenstaand bureau en ook veel andere deskundigen daarom wel onafhankelijk kunnen zijn. Zij verdienen immers aan energietransitie projecten. Een neiging naar een zo positief mogelijke uitkomst is wat mij betreft dus niet helemaal uit te sluiten.

Bureau Bosch en van Rijn geeft niet aan of er spraken kan zijn van belangenverstrengeling. Toch wel gebruikelijk bij publicaties die wetenschappelijk pretenderen te zijn.

Betreffende de berichtgeving van de gemeente:

Bewoners in de betrokken gebieden zijn door de gemeente niet op de hoogte gesteld van de visie anders dan summiere berichten op de internetsite van de gemeente. Velen hebben deze berichten gemist. Pas nu dringt het door wat de gemeente van plan is met haar buitengebied. Tijdens de voorlichtingsavonden hoorden wij dat het slechts om een visiedocument ging. De indruk werd gewekt dat het dus ook niet zo belangrijk was. Echter de visie geeft de politieke mening van gemeente weer. Als de rechter in toekomstige procedures gaat oordelen over plannen dan is volgens mij de politieke mening en dus de visie wel degelijk erg belangrijk.

De visie heeft het over een proefproject terwijl er inmiddels duizenden windmolens zijn gebouwd. Daar is vast veel ervaring mee opgedaan. Waarom het wiel opnieuw uitvinden?

De tijdens de bijeenkomsten geleverde kritiek is niet tot nauwelijks verwerkt in het visiedocument.

De hele procedure wekt nu de indruk dat er redenen zijn om alles zo snel mogelijk zonder veel lastige vragen van burgers te laten goedkeuren.

Betreffende de ondemocratische procedure:

De Nederlandse Vereniging Omwonenden windturbines heeft een klacht tegen de Nederlands overheid voorgelegd aan het VN-tribunaal in Geneve vanwege de ondemocratische procedure bij het plaatsen van windturbines. De gemeente Olst-Wijhe is bezig met een soortgelijke procedure. Als de NVOW gelijk krijgt moeten wij dan ook naar de VN in Geneve?

Burgers hebben tijdens de visieprocedure wel de mogelijkheid hun mening kenbaar te maken maar daar hoeft de gemeente geen rekening mee te houden. Burgers kunnen zelfs geen rechtszaak aanspannen. Dat kan pas later in de procedure.

Maar een rechtszaak heeft bijzonder weinig kans op succes als de politieke visie aangeeft dat iets is goedgekeurd. Want de rechter kan alleen maar zijn oordeel geven of de procedure correct is gevolgd. Wij hebben ons desondanks al voorgenomen alle juridische mogelijkheden te gebruiken die er zijn om de aantasting van onze leefomgeving te proberen tegen te gaan.

Betreffende de oneerlijke verdeling van lusten en lasten:

Bij de eerder plaatsing van windmolenparken kreeg de eigenaar van het land waarop de molens staan een zeer royale vergoeding c.q. omkoopsom. De omwonenden werden afgescheept met een zeer geringe vergoeding voor de overlast en weinig terug voor de waardedaling van hun woning, de zogenaamde planschade. Er is mede vanwege de ruime subsidie veel geld te verdienen met zon en windprojecten. Maar de winst gaat nu vooral naar de projectontwikkelaars en naar de voornamelijk buitenlandse investeerders.

Uiteraard volgens vele betrokkenen een oneerlijke gang van zaken. Op diverse plekken in ons land, bijvoorbeeld in Flevoland is de financiële regelgeving daarom al aangepast.

Echter in de visie van de gemeente is slechts sprake van vage omschrijving van participatie en vergoeding. Dat heeft nu al gezorgd voor een bedorven relatie tussen de voor en tegenstanders in onze buurt.

Waarom niet duidelijke en juridisch waterdichte voorwaarden opnemen in de visie? Minimaal 50% van de winst en 50% van de aandelen naar de omwonenden in een bepaalde straal rond een project? Een realistische tijd reserveren voor omwonenden om zelf projecten op te zetten? Met hulp van de gemeente? Omwonenden zouden dan zelf de mogelijkheid hebben projecten in te brengen die wel in de omgeving passen. Bijvoorbeeld kleinere efficiëntere windmolens die nu in ontwikkeling zijn. Zonnecellen op daken van huizen en stallen, warmtepompen en biogas installaties. Een financiële vergoeding zal voor sommigen de overlast beter draagbaar kunnen maken.

De oneerlijke verdeling van lusten en lasten heeft nu al gezorgd voor polarisatie en onfrisse reacties van voorstanders die vorstelijk beloofd denken te worden voor de verhuur van hun weilanden richting tegenstanders die alleen maar de nadelige effecten denken te ervaren.

Betreffende energieopwekking op andere manieren:

Mestvergassing op een schaal die geen overlast oplevert, zoals in Middel inmiddels is gestart, kan een goed alternatief zijn voor windmolens. Waarbij niet alleen CO₂ wordt bespaard maar ook het veel ergere broeikasgas Methaan. Het levert niet alleen energie maar het levert ook energie op tijdstippen dat er geen zon of wind is. Inmiddels zijn veel meer daken van zonnepanelen voorzien dan in 2-16. De visie neemt helaas alternatieven voor grootschalige zon en wind projecten niet in de overwegingen mee.

De volgende vragen wil ik graag voorleggen aan de gemeenteraad.

1. De gemeenteraad vindt het acceptabel dat zij de kans loopt dat zij met haar visie haar inwoners ziek maakt?
2. Is de gemeenteraad op de hoogte van de ontwikkelingen in de EU betreffende plaatsing van windmolens op veel grotere afstand van woningen vanwege gezondheidsrisico's?
3. Overweegt de gemeenteraad de gezondheidstoestand van de omwonenden te onderzoeken alvorens toestemming te geven voor de plaatsing van windmolens? Met name of er omwonenden zijn die extra veel last hebben van lawaai?
4. De gemeenteraad neemt de verhuiskosten voor omwonenden die ziek worden en willen verhuizen opnemen in haar visie?
5. De gemeenteraad vindt dat bureau Bosch en van Rijn terecht nergens de aanwezige hoogspanningslijn noemt op locatie E?
6. De gemeenteraad is van mening dat plaatsing van enorme windmolens een positieve bijdrage levert aan het landschap in de gemeente?
7. De gemeenteraad is van mening dat lineaire elementen in het landschap zoals de Soestwetering op locatie E ervoor zorgen dat windmolens het landschap verbeteren?
8. De gemeenteraad denkt dat aan de voorwaarde voor plaatsing van windmolens van de provincie is voldaan met betrekking tot goede inpassing in het landschap?
9. De gemeenteraad neemt de adviezen van de Rijkslandschapsarchitect Berno Strootman ter harte?

10. De gemeenteraad is van mening dat het onderzoek een nauwkeurige voorstelling is van de soorten rijkdom op de aangewezen locaties?
11. De gemeente is van mening dat plaatsing van windmolens in de gemeente een werkelijke bijdrage gaat leveren aan de CO2-reductie?
12. De gemeenteraad is van mening dat de subsidie voor plaatsing van windmolens op land niet kan worden besteed op een manier die beter is voor het milieu?
13. De gemeenteraad is van mening dat bureau Bosch en van Rijn een onafhankelijke MER heeft opgesteld?
14. De gemeenteraad is van mening dat precieze tekst van de visie niet zo belangrijk is omdat in vervolgpcedures ongewenste zaken altijd gecorrigeerd kunnen worden?
15. De gemeenteraad is van mening dat het informeren van haar burgers over belangrijke en ingrijpende projecten afdoende gebeurt met berichtgeving op de internetsite en met mededelingen in een reclame huis aan huisblad?
16. Het is de gemeenteraad bekend dat niet iedereen de beschikking over internet heeft, burgers niet elke dag de internetsite van de gemeente raadplegen en dat niet iedereen Reklamix in zijn brievenbus wil hebben?
17. De gemeenteraad vindt dat het bij omgevingsprocedures voldoende is te luisteren naar haar burgers maar dat de mening van de burgers in de besluitvorming niet hoeft te worden meegenomen?
18. De gemeenteraad is van mening dat de procedure betreffende de visie en plaatsing van windmolens voldoet aan het verdrag van Aarhus?
19. De gemeenteraad is van mening dat het onterecht is burgers dat achteraf naar de rechter moeten stappen om haar besluiten aan te vechten in plaats van de burgers te laten meebeslissen in de besluitvorming?
20. De gemeenteraad is van mening dat onvoldoende ervaring is opgedaan met zon en windprojecten en dat proefprojecten nodig zijn?
21. De gemeenteraad vindt dat er een eerlijke verdeling moet komen van de lusten en lasten van zon en windprojecten?
22. De gemeenteraad is van plan in de visie en in toekomstige documenten vast te leggen dat een redelijke vergoeding bijvoorbeeld minstens 50% van de opbrengst van zon en windprojecten moet gaan naar de omwonenden.
23. Overweegt de gemeenteraad de visie op het gebied van verdeling van lusten en lasten juridisch te laten controleren?
24. De gemeenteraad maakt zich zorgen over aantasting van de goede relaties tussen de burgers in het buitengebied?
25. De gemeenteraad gaat nog serieus onderzoek verrichten naar de mogelijkheden van mestvergassing?

Ik verzoek de gemeenteraad mijn vragen te beantwoorden en het visiedocument aan te passen rekening houdend met de zorgen van de inwoners van de gemeente en met voortschrijdende inzichten over dit onderwerp.

Met vriendelijke groeten,

—

WHO: ‘Geluid windturbines gezondheidsrisico’ Robin Utrecht / Hollandse Hoogte

Het geluid van windturbines kan, net als andere omgevingsgeluiden, een grote impact hebben op de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Gemiddeld zou het geluid van windturbines niet hoger dan 45 decibel mogen zijn, vindt Wereldgezondheidsorganisatie WHO.

Geluidsvervuiling in stedelijke gebieden neemt toe en heeft gevolgen voor veel inwoners van Europa. Omgevingsgeluiden zoals het geluid van verkeer, treinen, vliegtuigen, windmolens en vrijetijdsgeluiden geven niet alleen overlast, maar kunnen ook flink negatieve effecten hebben op de gezondheid, [stelt de WHO in een rapport](#) met nieuwe Europese richtlijnen voor omgevingsgeluiden. Omgevingsgeluiden staan zelfs in de top van gezondheidsrisico's door milieufactoren. Omgevingsgeluiden kunnen niet alleen auditief een nadelig effect hebben, zoals gehoorverlies of tinnitus, maar ook andere psychologische en lichamelijke gevolgen, vooral bij langdurige blootstelling. Volgens de WHO kunnen ook cardiovasculaire ziekten, cognitieve achteruitgang van kinderen, slaapstoornissen en ergernis gerelateerd zijn aan omgevingsgeluid. De Wereldgezondheidsorganisatie berekent dat blootstelling aan verkeersgeluid (alles wat rijdt op de weg) per jaar in Europa een miljoen gezonde levensjaren kost. De WHO adviseert daarom al sinds 25 jaar over de blootstelling aan omgevingsgeluid in Europa.

Voor het eerst zijn nu ook richtlijnen opgenomen voor de blootstelling aan windturbines en vrijetijdsgeluiden. Die van windturbines wijkt met een bovengrens van 45 decibel niet veel af van die van verkeer, treinen en vliegtuigen. Die mogen wat de WHO betreft overdag respectievelijk 53, 54 en 45 decibel veroorzaken en 's nachts respectievelijk 45, 44 en 40 decibel. Voor windturbines is er geen richtlijn voor de nacht, omdat daar te weinig evidence voor is.

Voor vrijetijdsgeluiden, zoals het bezoek aan nachtclubs, cafés, sportscholen, sportevenementen, concerten, live-muziek of het luisteren naar luide muziek via eigen apparaten, heeft de WHO het jaargemiddelde van 70 decibel vastgesteld.

Medisch Contact 22 maart 2018

Windmolens maken wel degelijk ziek

Toepassing voorzorgsbeginsel en beter onderzoek zijn nodig

Getty Images

Windturbines veroorzaken onder meer laagfrequent geluid, slagschaduw en – knipperende – lichten. Dat kan tot gezondheidsproblemen leiden, die echter nog te weinig serieus worden genomen. Terwijl volgens het voorzorgprincipe de overheid kan ingrijpen, ook als klachten nog niet onomstotelijk bewezen zijn.

Ten aanzien van milieu en gezondheid geldt in Nederland het voorzorgsbeginsel. Dit houdt in dat de overheid beschermende maatregelen kan nemen tegen mogelijk schadelijke milieueffecten van een situatie, ook als die effecten nog niet onomstotelijk zijn bewezen. Het beginsel gaat dus over de vraag hoe te handelen bij wetenschappelijke onzekerheid. Provincies en gemeenten werd bijvoorbeeld geadviseerd om bij ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk te vermijden dat kinderen langdurig in de magneetveldzone van een hoogspanningsleiding verbleven vanwege de aanwijzingen dat deze de kans op leukemie bij kinderen verhoogden – inmiddels is er voor deze relatie overigens voldoende bewijs.¹

Het is tijd dat het voorzorgsbeginsel ook wordt toegepast bij de bouw van windturbines in de bewoonde omgeving, omdat ook hier ruim voldoende aanwijzingen zijn voor gezondheidsschade bij omwonenden.

Lans breken

In Den Bosch, waar ik werk, worden binnen de gemeentelijke bebouwing, en binnen 600 meter van een lagere school, vier windturbines geplaatst van de hoogste categorie: masthoogte 126 meter, tiphoogte van de bladen 186 meter. Hierdoor zullen jonge kinderen gedurende de eerste twaalf jaar van hun leven gedurende zes tot tien uur per dag blootstaan aan laagfrequente drukgolven. De eerste 'windnomade' is al verhuisd na plaatsing van een (lagere) windturbine in deze omgeving.

The day will come when man will have to fight noise as inexorably as cholera and the plague.

Nobelprijswinnaar Robert Koch, honderd jaar geleden

Als huisarts wil ik een lans breken voor het welzijn van mijn patiënten. Er bestaat al geluidsoverlast vanwege de A59, het RIVM geeft in haar rapporten aan dat hinder door cumulatie van geluid moet worden meegewogen in het beleid. Voor de duidelijkheid: het probleem heeft geen betrekking op mijzelf. Ik woon in een dorp verderop.

Klachten wereldwijd

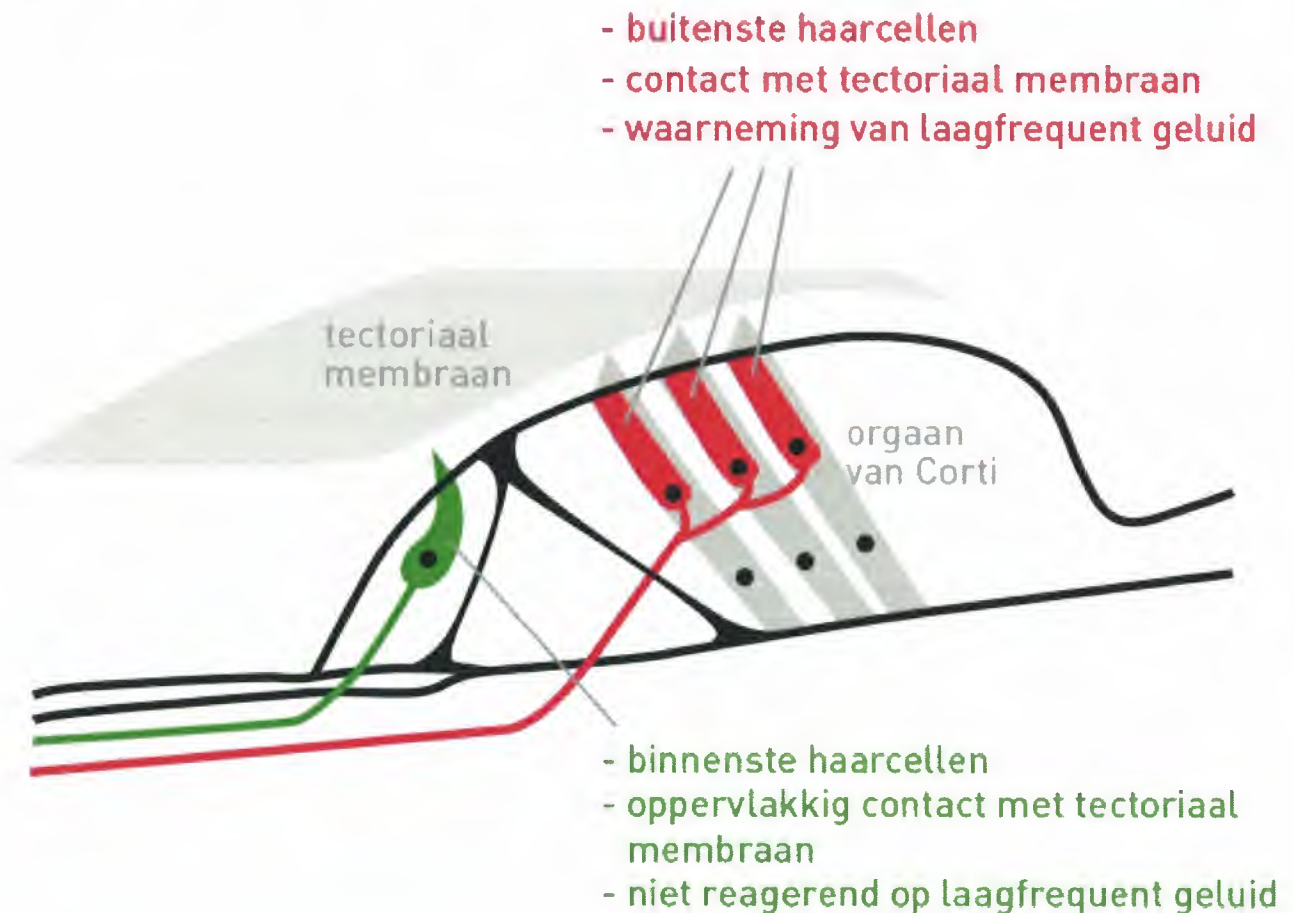
Een substantieel deel van omwonenden van windturbines rapporteert wereldwijd identieke klachten: chronische slaapproblemen, hoofdpijn, tinnitus, een drukgevoel op de oren, vertigo, visusklachten, luchtwegproblemen, tachycardie, prikkelbaarheid, concentratie- en geheugenproblemen, en angstgevoelens samengaand met de sensatie van inwendige pulsaties of trillingen zowel slapend als in wakkere toestand.² Als mogelijke oorzaken wordt gedacht aan het – deels hoorbare – geluid

van turbines, de vibraties die voelbaar zijn, de slagschaduw op woningen, de (knipperende) lichten op de turbines en de visuele impact.

Ook spelen maatschappelijke en sociale aspecten een belangrijke rol. De waarde van een woning kan dalen, terwijl exploitanten er goed aan verdienen.

Daar komt nog bij dat omwonenden zich niet gehoord voelen. Dikwijls worden zij gemarginaliseerd als 'nimby's' (not in my backyard). Bovendien negeren beleidsmakers hun bezwaren en klachten omdat de samenhang met de turbines niet 'wetenschappelijk bewezen' is.^{3 4} Terwijl het jaren kan duren voordat onafhankelijk onderzoek oorzaak-gevolgrelaties hard maakt.

BINNENSTE EN BUITENSTE HAARCELLEN

Het binnenoor heeft twee typen haarcellen, de binnenste (IHC's) en de buitenste (OHC's) haarcellen.

De IHC's bewegen vrij in de endolymfe, de vloeistof in het binnenoor, en hebben geen contact met het tectoriaal membraan. Zij worden geïnnerveerd door zenuwvezels betrokken bij gehoor. Zij bewegen alleen door voortgeleide trillingen van voldoende sterkte, en worden daardoor niet in beweging gebracht door de trillingen van laagfrequent geluid (LFG).

De OHC's worden geïnnerveerd door zenuwvezels die niet betrokken zijn bij het bewust 'horen'. De cilia (trilharen) van de OHC's hebben een innig contact met het tectoriaal membraan. Deze mechanische verbondenheid zorgt ervoor dat zij gevoeliger zijn voor verplaatsingen, waardoor zij wel reageren op de drukgolven van LFG en infrasound. Dit biedt een verklaring voor onderzoek waarbij al bij veel lagere dan de hoorbare frequenties de cochlea wordt geprikkeld en mensen fysieke hinder kunnen ervaren van LFG.⁶

Laagfrequent geluid

Geluidsgolven zijn als geluid waarneembaar voor het menselijk oor bij frequenties tussen 16 en 16.000 Hz. Daarboven bevindt zich het ultrasound, daaronder het laagfrequent geluid (LFG) of infrasound. Het hoorbare geluid brengt – vanaf een voldoende sterkte (uitgedrukt in decibel) – in de cochlea de binnenste haarcellen (*inner hair cells*, IHC's) in beweging, waarna impulsoverdracht plaatsvindt via de gehoorzenuw. De lage bewegingsenergie van laagfrequent geluid brengt de IHC's niet in beweging en is daardoor voor de meeste mensen niet hoorbaar. Echter, bij experimenteel onderzoek blijkt blootstelling aan laagfrequent geluid tot robuuste elektrische respons van de cochlea te leiden.⁵ Dit kan worden verklaard door de verschillende mechanische eigenschappen van de binnenste en buitenste haarcellen (*outer hair cells*, OHC's) (zie kader).

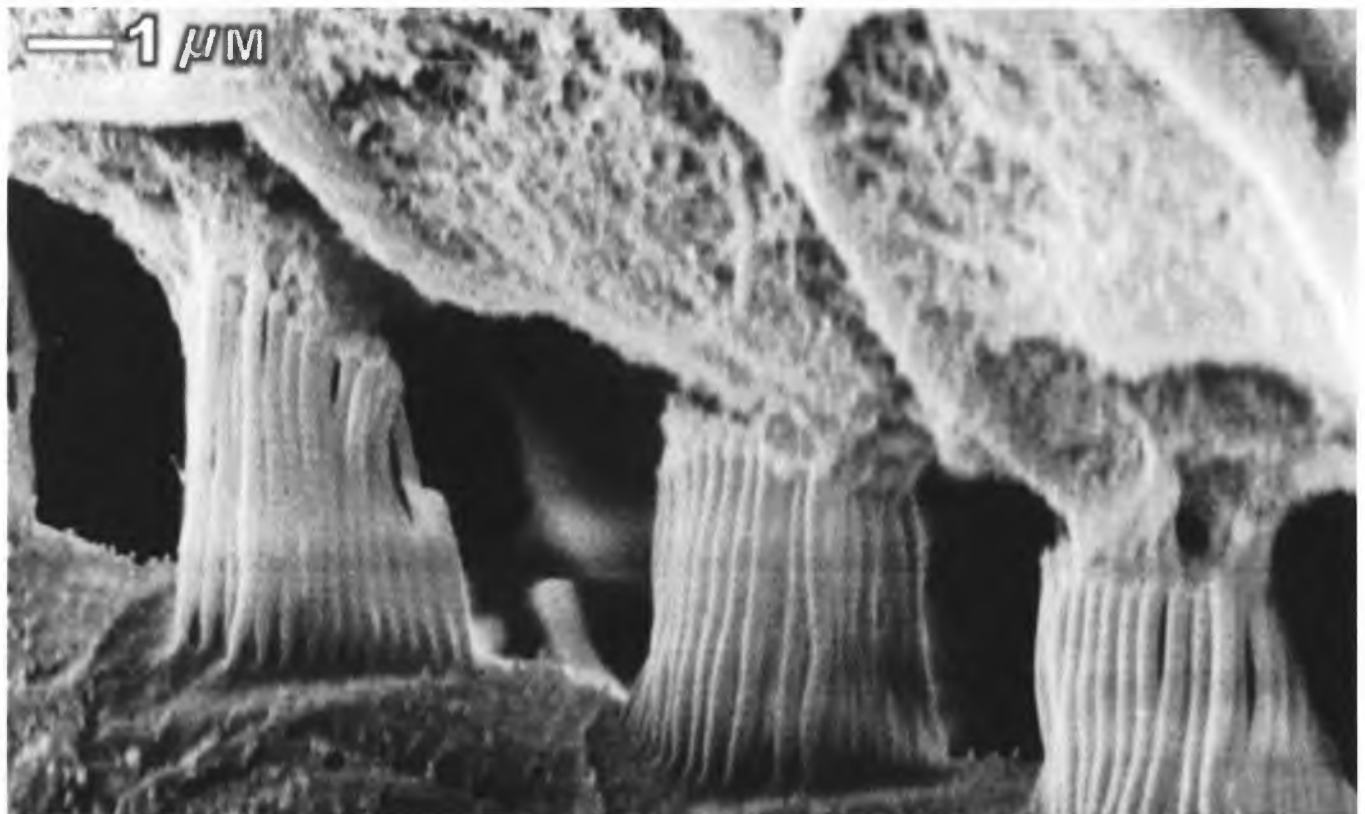
Verklaringsmodel

De afgelopen jaren is vooral door akoestici gepubliceerd over de gevolgen van windturbines, zoals door prof. dr. Colin Hansen in zijn boek *Wind Farm Noise*,

measurement, assessment, and control, met daarin honderden literatuurverwijzingen naar wetenschappelijk onderzoek.⁷

Chronisch slaaptekort bij kinderen remt de ontwikkeling van hun hersenen

De schattingen van het percentage mensen dat gevoelig is voor laagfrequent geluid variëren tussen 10 en 20 procent. Mensen lijken bovendien in de loop van de tijd steeds gevoeliger te worden voor laagfrequent geluid. Onder anderen de Portugese onderzoekster Pereira heeft hiervoor een verklaringsmodel ontwikkeld.⁸ In dierexperimenteel onderzoek werden ratten blootgesteld aan laagfrequent geluid vergelijkbaar met werknemers op een luchtmachtbasis (vijf dagen van de week, negen uur per dag). Pereira vond in elektronenmicroscopische opnamen van de cochlea verklevingen tussen de OHC's en het tectoriaal membraan (zie *foto*). Dit zou leiden tot een toename van de gevoeligheid voor laagfrequent geluid na langere blootstelling. Een belangrijke reden om jonge kinderen niet langdurig in de directe nabijheid van windturbines te laten verblijven.

Elektronenmicroscopische opname van de cochlea van een rat na expositie aan

laagfrequent geluid. Het tectoriaal membraan is gefuseerd met de cilia (trilharen) en de cilia zijn onderling verkleefd.

Slaapstoornis

Mensen reageren ook in hun slaap op omgevingsgeluiden. Zelfs geluidsniveaus van slechts 33 dB kunnen autonome, motorische en corticale reacties veroorzaken, zoals tachycardie, lichaamsbewegingen en ontwaken. Ouderen, jonge kinderen en bewoners met een pre-existente slaapstoornis zijn extra *at risk* voor verstoring van de slaap door geluid. Voor de kinderen onder hen geldt dat chronisch slaaptekort de ontwikkeling van hun hersenen remt.⁹⁻¹⁰

In een Nederlands/Zweeds onderzoek hebben Janssen e.a. de ervaren geluidshinder van windturbines vergeleken met de ervaren hinder door weg-, vlieg- en railverkeersgeluid. De hinder van windturbines werd al op lagere niveaus gerapporteerd.¹¹ Met de huidige richtlijn voor geluidsbelasting van 41 Lden gedurende de nacht wordt geaccepteerd dat 10 procent van de omwonenden hinder ervaart van turbines.

Omdat de nieuwe en grotere types windturbine meer laagfrequent geluid produceren, zal ook de hinder toenemen. Dit bleek in Houten, waar *sinds de plaatsing* van een aantal hoge turbines, de omwonenden over geluidsoverlast klagen. Toch heeft het drie (!) jaar geduurd voordat onderzoekers van de Universiteit van Utrecht konden bewijzen dat de overlast gevende toon gerelateerd was aan de turbines. De exploitanten moeten nu de coating van de bladen aanpassen.

Gidslanden tot inkeer

In Denemarken wordt momenteel een big data onderzoek uitgevoerd naar de relatie tussen windrichting en -kracht en een aantal gezondheidsafgeleiden. Dit betreft ziekenhuisopnames vanwege acuut coronair syndroom, vroeggeboortes en de prescripties van bloeddrukmedicatie, antidepressiva en slaapmedicatie.¹² In afwachting van de uitkomsten heeft een groot aantal Deense gemeenten de bouw van onshoreturbines gestopt. In Beieren – voorloper in windenergie – heeft de

federale overheid in 2016 besloten dat de minimale afstand tussen turbines en bewoning tienmaal de tiphoogte moet bedragen: de 10-H-regel. Deze maatregel heeft ook in hoger beroep stand gehouden. Dit betekent de facto een bouwstop in 90 procent van de deelstaat. Blijkbaar komen de gidslanden tot inkeer. Andere overheden zouden hierdoor gealarmeerd moeten zijn.

Goed onderzoek initiëren

Onderzoek naar de effecten van windturbines op omwonenden beperkt zich in de regel tot interviews en vragenlijsten, ook in Nederland. Mede hierdoor is het niet goed mogelijk om voldoende wetenschappelijke bewijskracht te verzamelen. Er wordt nauwelijks tot geen biomedisch onderzoek gedaan. Dat moet beter. Te denken valt dan aan polysomnografie voor en na plaatsing, meting van stimulus-responstijden bij kinderen voor en na plaatsing (computerspelletjes?), aan tensie- en hartslagmetingen (gedurende de nacht) voor en na plaatsing, enzovoort.

Vorig jaar is het eerste onderzoek verschenen waarin een statistisch significante relatie wordt aangetoond tussen de plaatsing van windturbines en verhoging van het aantal suïcides.¹³

Zolang onvoldoende bekend is of de plaatsing van turbines nabij bewoning veilig is, dient de overheid goed onderzoek te initiëren, tot die tijd het voorzorgbeginsel toe te passen en van plaatsing in stedelijke gebieden af te zien. Dit geldt des te meer omdat er voldoende alternatieven voor de opwekking van groene energie beschikbaar zijn.

auteur

Sylvia van Manen, huisarts, Den Bosch

contact

svmanen@ziggo.nl

cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstremgeling gemeld door de auteur.

VOETNOTEN

1. Aerts, R. Winterink, K. Het voorzorgsbeginsel bij ruimtelijke ontwikkelingen. Omgaan met onzekerheid. ROMagazineNL, september 2015
2. Michaud D.S.I. Exposure to wind turbine noise: perceptual responses and reported health effects. Journal of the Acoustical Society of America 2016; 139, 1443-1454
3. van Kamp, I. et al. Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden GGD Informatieblad medische milieukunde, RIVM Update 2013
4. Heroux, M-E, WHO environmental noise guidelines for the European region. 2015
5. Salt, A.N., DeMott, J.E. Longitudinal endolymph movements and endocochlear potential changes induced by stimulation at infrasonic frequencies. Journal of the Acoustical Society of America 1999; 106, 847-856
6. Salt, A.N., Lichtenhan, J.T. How does windturbine noise affect people? Acoustics Today, Winter 2014: 21-27
7. Hansen, C.H., Doolan, C.J., Hansen K.L. Wind Farm Noise: measurement, assessment and control, first edition 2017
8. Branco, N.A.A., Alves-Pereira, M. Low Frequency Noise-Induced Pathology: Contributions Provided by the Portuguese Wind Turbine Case. Inter.Noise 2015
9. Basner, M, MD et al, Auditory and non-auditory effects of noise on health. The Lancet, Volume 383, Issue 9925, 12–18 April 2014, Pages 1270-127
10. Jan J.E., Reiter R.J., Bax M.C.O., Ribary U., Freeman R.D., Wasdell M.B. Long-term sleep disturbances in children: a cause of neuronal loss European Journal of Paediatric Neurology 2010; 380-390

11. Janssen, S.A., Vos, H. et al. A comparison between exposure-response relationships for wind turbine annoyance and annoyance due to other noise sources. J Acoust Soc Am 2011; 130: 3746-3753
12. Backalarz, C., Sondergaard, L.S., Laursen, J.E. 'Big Noise Data' for windturbines. 2016 Internoise Hamburg
13. <http://en.friends-against-wind.org/health/impact-of-wind-turbines-on-suicide>

Samenvatting WHO rapport geluid windmolens

Abstract

Noise is an important public health issue. It has negative impacts on human health and well-being and is a growing concern. The WHO Regional Office for Europe has developed these guidelines, based on the growing understanding of these health impacts of exposure to environmental noise. The main purpose of these guidelines is to provide recommendations for protecting human health from exposure to environmental noise originating from various sources: transportation (road traffic, railway and aircraft) noise, wind turbine noise and leisure noise. They provide robust public health advice underpinned by evidence, which is essential to drive policy action that will protect communities from the adverse effects of noise. The guidelines are published by the WHO Regional Office for Europe. In terms of their health implications, the recommended exposure levels can be considered applicable in other regions and suitable for a global audience. The full publication of the guidelines can be downloaded here: www.euro.who.int/en/env-noise-guidelines

Keyword

NOISE – ADVERSE EFFECTS, PREVENTION AND CONTROL
ENVIRONMENTAL EXPOSURE – ADVERSE EFFECTS, PREVENTION AND CONTROL
GUIDELINES EUROPE

All rights reserved. The Regional Office for Europe of the World Health Organization welcomes requests for permission to reproduce or translate its publications, in part or in full.

The designations employed and the presentation of the material in this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

The mention of specific companies or of certain manufacturers' products does not imply that they are endorsed or recommended by the World Health Organization in preference to others of a similar nature that are not mentioned. Errors and omissions excepted, the names of proprietary products are distinguished by initial capital letters.

All reasonable precautions have been taken by the World Health Organization to verify the information contained in this publication. However, the published material is being distributed without warranty of any kind, either expressed or implied. The responsibility for the interpretation and use of the material lies with the reader. In no event shall the World Health Organization be liable for damages arising from its use. The views expressed by authors, editors, or expert groups do not necessarily represent the decisions or the stated policy of the World Health Organization.

Executive summary

Environmental noise is an important public health issue, featuring among the top environmental risks to health. It has negative impacts on human health and well-being and is a growing concern among both the general public and policy-makers in Europe.

At the Fifth Ministerial Conference on Environment and Health in Parma, Italy, in 2010, WHO was requested by the Member States in the European Region to produce noise guidelines that included not only transportation noise sources but also personal electronic devices, toys and wind turbines, which had not yet been considered in existing guidelines. Furthermore, European Union Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise (END) and related technical guidance from the European Environment Agency both elaborated on the issue of environmental noise and the importance of up-to-date noise guidelines.

The WHO Regional Office for Europe has therefore developed environmental noise guidelines for the European Region, proposing an updated set of public health recommendations on exposure to environmental noise.

Objectives

The main purpose of these guidelines is to provide recommendations for protecting human health from exposure to environmental noise originating from various sources: transportation (road traffic, railway and aircraft) noise, wind turbine noise and leisure noise. Leisure noise in this context refers to all noise sources that people are exposed to due to leisure activities, such as attending nightclubs, pubs, fitness classes, live sporting events, concerts or live music venues and listening to loud music through personal listening devices. The guidelines focus on the WHO European Region and provide policy guidance to Member States that is compatible with the noise indicators used in the European Union's END.

The following two key questions identify the issues addressed by the guidelines.

- In the general population exposed to environmental noise, what is the exposure–response relationship between exposure to environmental noise (reported as various indicators) and the proportion of people with a validated measure of health outcome, when adjusted for confounders?
- In the general population exposed to environmental noise, are interventions effective in reducing exposure to and/or health outcomes from environmental noise?

In light of these questions, the guidelines set out to define recommended exposure levels for environmental noise in order to protect population health.

Methods used to develop the guidelines

The process of developing the WHO guidelines followed a rigorous methodology involving several groups with separate roles and responsibilities. Throughout the process, the Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation (GRADE) approach was followed. In particular, the different steps in the development of the guidelines included:

- formulation of the scope and key questions of the guidelines;
- review of the pertinent literature;
- selection of priority health outcome measures;
- a systematic review of the evidence;
- assessment of certainty of the bodies of evidence resulting from systematic reviews; •
identification of guideline exposure levels; and
- setting of the strength of recommendations.

Based on the defined scope and key questions, these guidelines reviewed the pertinent literature in order to incorporate significant research undertaken in the area of environmental noise and health since the community noise guidelines and night noise guidelines for Europe were issued (WHO, 1999; WHO Regional Office for Europe, 2009). In total, eight systematic reviews of evidence were conducted to assess the relationship between environmental noise and the following health outcomes: cardiovascular and metabolic effects; annoyance; effects on sleep; cognitive impairment; hearing impairment and tinnitus; adverse birth outcomes; and quality of life, mental health and well-being. A separate systematic review of evidence was conducted to assess the effectiveness of environmental noise interventions in reducing exposure and associated impacts on health.¹ Once identified and synthesized, the quality of the evidence of the systematic reviews was assessed by the Systematic Review Team. Subsequently, the Guideline Development Group (GDG) formulated recommendations, guided by the Systematic Review Team’s assessment and informed by a number of additional contextual parameters. To facilitate the formulation of recommendations, the GDG first defined priority health outcomes and then selected the most relevant health outcome measures for the outcomes. Consecutively, a process was developed to identify the guideline exposure levels with the help of the exposure–response functions provided by the systematic reviews. To reflect the nature of the research (observational studies) underpinning the relationship

¹ All systematic reviews are publicly available online in the *International Journal of Environmental Research and Public Health*. A detailed list of links to the individual reviews is provided in section 2.3.2 of these guidelines.

between environmental noise and health, the GRADE procedures were adapted to the requirements of environmental exposure studies where needed.

Noise indicators

From a scientific point of view, the best noise indicator is the one that performs best in predicting the effect of interest. There are, however, a number of additional criteria that may influence the choice of indicator. For example, various indicators might be suitable for different health end-points. Some considerations of a more political nature can be found in the European Commission's Position paper on EU noise indicators (EC, 2000).

The current guidelines are intended to be suitable for policy-making in the WHO European Region. They therefore focus on the most used noise indicators L_{den} and/or L_{night} . They can be constructed using their components (L_{day} , $L_{evening}$, L_{night} and the duration in hours of L_{night}), and are provided for exposure at the most exposed façade, outdoors. The L_{den} and L_{night} indicators are those generally reported by authorities and are widely used for exposure assessment in health effect studies.

Recommendations

Specific recommendations have been formulated for road traffic noise, railway noise, aircraft noise, wind turbine noise and leisure noise. Recommendations are rated as either strong or conditional.

Strength of recommendation

- A strong recommendation can be adopted as policy in most situations. The guideline is based on the confidence that the desirable effects of adherence to the recommendation outweigh the undesirable consequences. The quality of evidence for a net benefit – combined with information about the values, preferences and resources – inform this recommendation, which should be implemented in most circumstances.
- A conditional recommendation requires a policy-making process with substantial debate and involvement of various stakeholders. There is less certainty of its efficacy owing to lower quality of evidence of a net benefit, opposing values and preferences of individuals and populations affected or the high resource implications of the recommendation, meaning there may be circumstances or settings in which it will not apply.

Alongside specific recommendations, several guiding principles were developed to provide generic advice and support for the incorporation of recommendations into a policy framework. They apply to the implementation of all of the specific recommendations.

Guiding principles: reduce, promote, coordinate and involve

- Reduce exposure to noise, while conserving quiet areas.
- Promote interventions to reduce exposure to noise and improve health.
- Coordinate approaches to control noise sources and other environmental health risks.
- Inform and involve communities potentially affected by a change in noise exposure.

The recommendations, source by source, are as follows.

Road traffic noise

Recommendation

For average noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by road traffic below **53 decibels (dB) L_{den}** , as road traffic noise above this level is associated with adverse health effects.

For night noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by road traffic during night time below **45 dB L_{night}** , as night-time road traffic noise above this level is associated with adverse effects on sleep.

To reduce health effects, the GDG strongly recommends that policy-makers implement suitable measures to reduce noise exposure from road traffic in the population exposed to levels above the guideline values for average and night noise exposure. For specific interventions, the GDG recommends reducing noise both at the source and on the route between the source and the affected population by changes in infrastructure.

Strength

Strong

Strong

Strong

Railway noise

Recommendation

For average noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by railway traffic below **54 dB L_{den}** , as railway noise above this level is associated with adverse health effects.

For night noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by railway traffic during night time below **44 dB L_{night}** , as night-time railway noise above this level is associated with adverse effects on sleep.

To reduce health effects, the GDG strongly recommends that policy-makers implement suitable measures to reduce noise exposure from railways in the population exposed to levels above the guideline values for average and night noise exposure. There is, however, insufficient evidence to recommend one type of intervention over another.

Strength

Strong

Strong

Strong

Aircraft noise

Recommendation

For average noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by aircraft below **45 dB L_{den}** , as aircraft noise above this level is associated with adverse health effects.

For night noise exposure, the GDG strongly recommends reducing noise levels produced by aircraft during night time below **40 dB L_{night}** , as night-time aircraft noise above this level is associated with adverse effects on sleep.

Strength

Strong

Strong

To reduce health effects, the GDG strongly recommends that policy-makers implement suitable measures to reduce noise exposure from aircraft in the population exposed to levels above the guideline values for average and night noise exposure. For specific interventions the GDG recommends implementing suitable changes in infrastructure.

Strong

Wind turbine noise

Recommendation

For average noise exposure, the GDG conditionally recommends reducing noise levels produced by wind turbines below **45 dB** L_{den} , as wind turbine noise above this level is associated with adverse health effects.

Strength

Conditional

No recommendation is made for average night noise exposure L_{night} of wind turbines. The quality of evidence of night-time exposure to wind turbine noise is too low to allow a recommendation.

Conditional

To reduce health effects, the GDG conditionally recommends that policy-makers implement suitable measures to reduce noise exposure from wind turbines in the population exposed to levels above the guideline values for average noise exposure. No evidence is available, however, to facilitate the recommendation of one particular type of intervention over another.

Leisure noise

Recommendation

For average noise exposure, the GDG conditionally recommends reducing the yearly average from all leisure noise sources combined to **70 dB** $L_{Aeq,24h}$ as leisure noise above this level is associated with adverse health effects. The equal energy principle² can be used to derive exposure limits for other time averages, which might be more practical in regulatory processes.

Strength

Conditional

For single-event and impulse noise exposures, the GDG conditionally recommends following existing guidelines and legal regulations to limit the risk of increases in hearing impairment from leisure noise in both children and adults.

Conditional

Following a precautionary approach, to reduce possible health effects, the GDG strongly recommends that policy-makers take action to prevent exposure above the guideline values for average noise and single-event and impulse noise exposures. This is particularly relevant as a large number of people may be exposed to and at risk of hearing impairment through the use of personal listening devices. There is insufficient evidence, however, to recommend one type of intervention over another.

Strong

Target audience

The guidelines are published by the WHO Regional Office for Europe. In terms of their health implications, the recommended exposure levels can be considered applicable in other regions and

² The equal energy principle states that the total effect of sound is proportional to the total amount of sound energy received by the ear, irrespective of the distribution of that energy in time (WHO, 1999).

suitable for a global audience, as a large body of the evidence underpinning the recommendations was derived not only from European noise effect studies but also from research in other parts of the world – mainly in America, Asia and Australia.

Voor nog meer informatie over windmolen geluid zie onderstaande link:

http://nlvow.nl/wp-content/uploads/2013/06/Rapport_Moller_NL.pdf

Onderzoek: Urgenda- klimaatuitspraak haalbaar met sluiting van drie kolencentrales

Met de sluiting van drie bijna nieuwe kolencentrales per begin volgend jaar zou Nederland alsnog het onhaalbaar geachte Urgenda-klimaatvonnis kunnen uitvoeren. En veel kosten zou het de schatkist niet: 760 miljoen euro.

De in 2015 geopende kolengestookte Eemshavencentrale van RWE met in de achtergrond de Magnum gascentrale van Nuon. Beeld Siebe Swart / HH

Dat blijkt uit een studie die onderzoeksbureau CE Delft heeft gemaakt op verzoek van de milieuorganisaties Natuur & Milieu en Greenpeace, en het Longfonds. De milieuorganisaties willen al jaren niets liever dan kolencentrales sluiten, maar het kabinet deinst ervoor terug. Dat wil eind dit jaar alleen de Amsterdamse Hemwegcentrale sluiten.

De andere mogen door produceren totdat per 1 januari 2030 het stoken van kolen voor stroomproductie wordt verboden. Het kabinet is bang dat sluiting op korte termijn veel geld kost, en vreest bovendien dat de CO₂-uitstoot grotendeels 'weglekt' naar het buitenland, waardoor het klimaat er niets mee opschiet.

Maar volgens CE Delft zijn beide angsten ongegrond. Het vanmorgen gepubliceerde rapport gaat in op de gevolgen van de sluiting van drie (vrijwel nieuwe) kolencentrales: twee op de Maasvlakte (van Engie en Uniper) en een aan de Eemshaven van RWE. Eén kolencentrale, de Hemwegcentrale in Amsterdam, gaat toch al per 1 januari dicht. De vijfde 'kolencentrale', de Amercentrale bij Geertruidenberg, is per eind dit jaar voor 86 procent een houtgestookte centrale. Hout geldt als klimaatneutrale brandstof, dus voor het halen van het befaamde Urgenda-vonnis legt het stoken van hout geen gewicht in de schaal.

Als die drie nieuwe centrales worden gesloten, wordt de stroomproductie grotendeels binnenslands opgevangen doordat gascentrales, die de afgelopen jaren zijn stilgelegd omdat kolenstroom goedkoper was, weer in bedrijf komen. Gascentrales stoten de helft minder CO₂ uit dan kolencentrales. Per saldo daalt binnen Nederland de uitstoot toch met ongeveer 9 miljoen ton, precies genoeg om te voldoen aan het Urgenda-vonnis, waarin de rechter bepaalde dat de CO₂-uitstoot fors omlaag moet.

Ook in het buitenland, met name Duitsland, gaan kolen- en gascentrales harder draaien, dus meer uitstoten. Maar ook dan resteert nog een een reëel milieu-effect in Europa van 4 tot 6 miljoen ton CO₂, aldus CE Delft.

Kosten

Het verrassendste is de berekening van de kosten. Volgens het rapport zou sluiting van de drie centrales de exploitanten tot 2030 (het jaar dat ze sowieso dicht moeten) 2 miljard euro aan inkomsten schelen. Daar staat een flinke besparing voor de schatkist tegenover. Alle drie de centrales hebben toezeggingen gekregen voor subsidies voor het verstoken van houtkorrels. Als ze volgend jaar dicht gaan, hoeft het grootste deel van die toegezegde subsidie niet te worden uitbetaald. Dat scheelt de schatkist 1,2

miljard euro aan uitgaven. Per saldo zou de hele operatie de staat maar 760 miljoen euro hoeven kosten.

Burgers en bedrijven zouden ook meebetalen. De stroom wordt duurder, overigens niet alleen in Nederland maar ook in omliggende landen. Per gezin zou de stroomrekening rond 15 euro per jaar omhoog kunnen gaan.

Vorig jaar liet minister Wiebes uitrekenen wat de gevolgen zouden zijn van een kolenverbod, maar dan wanneer dat zou ingaan in 2030.

Onderzoeksbureau Frontier Economics berekende dat ook in dat scenario de uitstoot in Nederland zou gaan dalen met 8 miljoen ton netto. De prijs van stroom zou stijgen met 1,4 euro per megawattuur, rond 2 procent. Dat was niet wezenlijk anders dan de stroomprijsverhoging die CE Delft nu voorziet.

In een reactie stelt RWE, eigenaar van twee kolencentrales, dat sluiting de leveringszekerheid van stroom zou ondermijnen. Er zijn te weinig gascentrales om het wegvallen van 3500 megawatt op te vangen. ‘Er is een veel betere oplossing, door onze centrales aan de Amer en Eemshaven om te bouwen tot biomassacentrales’, schrijft RWE.

Z18

Van:
Verzonden: 4 juli 2019 14:20
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze Energievisie

Geacht college,

ik heb zojuist het lijvige ontwerp 'Ruimtelijke visie Duurzame Energie met Wind en Zon' bekeken, en ben onder de indruk van de degelijkheid en de goede plannen.

Het geheel ziet er zorgvuldig en doordacht uit - zo bezien door mij als betrekkelijke leek, dat wel.

Maar ik heb er het volste vertrouwen in dat nadelen en voordelen zorgvuldig met de burgers afgewogen gaan worden,

en/maar uiteraard zal iedere burger iets moeten opofferen of een stukje 'nadeel' moeten slikken, om de klimaatcrisis nog enigszins het hoofd te kunnen bieden.

Dat is duidelijk een veel grotere en overstijgende urgentie!

Ik ben dan ook blij dat de Gemeent Olst-Wijhe op deze manier een klein steentje hieraan gaat bijdragen,

en wens de gemeente daarbij veel sterkte en kracht met het overtuigen van de helaas talrijke remmende emoties en meningen.

Mijn man is het hiermee eens, en wij willen met deze mail onze steun uitspreken,

maar we weten niet of deze zienswijze aldus voldoende is.

Voor de zekerheid hieronder verdere informatie.

Vriendelijke groet,

Z19

Van:
Verzonden: 10 juli 2019 22:00
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: Zienswijze Ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie

Geacht College,

Ik ben zeer verheugd dat er met dit ontwerp een eerste belangrijke stap wordt gezet in het opwekken van duurzame energie in onze gemeente.

Ik deel de zorgen over het klimaat in de toekomst en vind dat wij als gemeenschap ook zelf hier iets aan moeten doen.

Ik kan helemaal instemmen met dit ontwerp en hoop dat er een positief besluit op zal volgen.

Vriendelijke groet,

Z20

16 JULI 2019

Boskamp, 16 juli 2019

Betreft: **zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de duurzaamheidsvisie**

Geachte college van Burgemeester en Wethouders,

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van Ruimtelijke visie Duurzame Energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie.

Mijn zienswijze ten aanzien van de volgende onderwerpen:

1. **Participatie**
2. **Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)**
3. **Geluidsoverlast (overschrijding Db) met de nieuwe omgevingswet**
4. **Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers van waar de gemeente Olst-Wijhe**
5. **Toekomstvisie RO loopt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap)**
6. **Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn**
7. **Wethouder Blind niet toegankelijk voor zijn inwoners**
8. **Waarom de hoogste windmolen van Nederland?**
9. **Lokale initiatieven/bedrijven worden niet gehoord/gezien**
10. **Minstens 15 jaar proefdraaien**
11. **Coalitieakkoord Provincie Overijssel**
12. **RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting**
13. **Zorgen om de gezondheid van de inwoners**
14. **Vaststellen ashoogte in visie**
15. **Uitje naar windmolens**
16. **Op het bij-vriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe trots, maar weidevogels, vlieders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?**
17. **Samenvatting**

1. Participatie

Werd en wordt er goed geluisterd naar de omwonenden? Nee, de meesten zijn en waren zelfs niet op de hoogte! Er waren 5 informatieavonden (deze waren trouwens allemaal voorzien van dezelfde informatie) in 5 verschillende kernen. Deze infoavonden werden zelfs niet in de kernen gehouden waar misschien de windmolens kunnen komen.

Bijna niemand (behalve de boeren die hun land ter beschikking hebben gesteld) was op de hoogte van de plannen om de grootste en hoogste windmolens van Nederland in hun voor- of achtertuin te krijgen. Bij toeval zag ik een artikel op Facebook hieromtrent voorbijkomen.

Wethouder Blind en zijn medewerker communicatie/leefomgeving mevrouw Luijters verwijzen de omwonende/inwoners tijdens deze avond in Den Nul naar het huis-aan-huisblad, website Gemeente Olst-Wijhe en de Facebookpagina van de gemeente Olst-Wijhe. Maar wij de bewoners van Boskamp hadden gewoon een brief moeten krijgen! Want het is de vraag of

je als gemeente wel van je bewoners mag en kan verwachten dat ze alle ambtelijke aankondigen moeten volgen en kunnen volgen in het weekblad Reclamix! Je hebt te maken met oudere inwoners die geen internet hebben, je hebt met nieuwe inwoners van de gemeente Olst-Wijhe te maken die geen idee hebben wat zich allemaal afspeelt. Inwoners met Nee Reclamestickers op hun brievenbus, inwoners die mantelzorger zijn in combinatie met hun werk en het eigen huishouden en dus even helemaal geen tijd hebben om de huis aan huis folders door te nemen. En als gemeente moet je je ook afvragen of de bezorging van een Reclamix wel 100% betrouwbaar is. Het komt vaak voor dat zij geen bezorgers kunnen vinden/krijgen. De oplossing was de ouderwetse brief in de brievenbus, die wij ook krijgen wanneer er een wegafsluiting is of wanneer we van minicontainer naar ondergrondse containers gaan. Ook geeft de gemeente aan dat Plaatselijk Belang een belangrijke infobron is voor de inwoners. Van Beter Belang Boskamp heb ik geen informatie ontvangen rondom duurzame energie; ik vind dit de verantwoordelijkheid van de gemeente Olst-Wijhe.

Zet mensen met klachten over groene energieprojecten of alternatieve voorstellen vooral niet te snel weg als "anti-klimaat" maar laat ze meepraten en meedenken! Wij, de inwoners van het relatief dunbevolkte buitengebied en van dorpskern Boskamp zijn geen domme boeren en bewoners, want juist wij kunnen ons redden met onze eigen biogas, zonnepanelen en kleine windmolens op de erven. Jullie de gemeente Olst-Wijhe hebben ons, het buitengebied hard nodig. Neem ons dus mee in de gesprekken en ideeën. Want ideeën hebben wij genoeg! Laat ons vooral niet voelen en denken dat wij het nieuwe Groningen zijn.

2. Geconsolideerde Provinciale verordening (27-02-2019) uitsluitingsgebied windturbines en EHS-bos Spijkerbos/Soestwetering (Gebied E, Buitengebied Boskamp/Middel)

Bent u op de hoogte dat uw onderzoeksgebied E, Buitengebied Boskamp/Middel bijna volledig een geconsolideerde verordening van de Provincie heeft. Het bos aan Steunenbergerweg, het bos aan de overkant van de Soestwetering, de Soestwetering tot aan de Dingshofweg en bijna het gehele gebied eromheen valt ook nog eens onder EHS (Applas van Overijssel) nu NNN Natuur Netwerk Nederland van de Provincie Overijssel, dit is een verboden gebied voor windmolens.

(Bron: <https://www.ruimtelijkeplannen.nl>)

Ditzelfde verhaal staat ook in het Landschapsonwikkelingsplan Salland Olst-Wijhe waar het bos gekenmerkt wordt als een van de waardevolle gebieden in de gemeente Olst-Wijhe, maar ook de Soestwetering staat op de lijst van waardevolle gebieden in het LOP (<https://www.dekrachtvansalland.nl/plannen/landschapsonwikkelingsplan-lop>) en tot slot heb ik ook nog het RO besluit van de gemeente Olst-Wijhe waarin duidelijk vermeld staat:

4.10.4. Windenergie

Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan NIET mogelijk gemaakt. (Het nog steeds geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening buitengebied Olst-Wijhe)

Behalve de hierboven genoemde verordening van de Provincie én EHS/NNN én LOP én het nog steeds geldende bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe hebben wij natuurlijk ook nog het mooie monumentale landhuis Spijkerbosch in onderzoeksgebied E staan, waarvan zojuist de oprijlaan helemaal gerestaureerd is met de aanleg van nieuwe bomen. Waar straks aan het einde van deze prachtige lange oprijlaan plots een hele grote windmolen opdoemt achter de gevel van het monumentale landgoed, dan is dat pure vernieling van dit aangezicht. Echt onbegrijpelijk en onvoorstelbaar om het mooie natuurgebied/bos/monumentale landgoed (Landgoed Ossebosch niet te vergeten, deze krijgt een windmolen in zijn achtertuin en Landgoed Boxbergen krijgt deze windmolen in zijn voortuin) te ontsieren met een industriële windmolens.

3. Geluidsoverlast nieuwe omgevingswet

Enkele jaren geleden is er veel weerstand geweest tegen het versmallen van de wegen in en rondom het buitengebied van de gemeente Olst-Wijhe om de wegen eerst te versmallen en om ze vervolgens weer te verbreden met graskeien. Helaas heeft de gemeente Olst-Wijhe toentertijd geen gehoor gegeven aan alle bezwaren van de omwonenden. Er is echt veel geluidsoverlast van deze graskeien en uit een rapport (<file:///C:/Users/Beneden/Downloads/Vergelijkend%20akoestisch%20onderzoek%20bermve>

[rharding%20type%20M%20\(Meander\)%2018-12-12.pdf](#)) zult u constateren dat bij een snelheid van 60 (terwijl er soms wel 80 km wordt gereden) het aantal dB's op gemiddeld 75 dB zit (bij enkele bewoners zal dit nog hoger zijn, want sommige bewoners zitten minder dan 10 meter afstand van de graskeien tot aan hun gevel van hun woning). Hierbij komt straks minimaal de 47 dB van de windmolens bij en dan heb ik het nog niet eens over de komst van misschien Vliegveld Lelystad, de militaire oefeningen in 't Harde en alle dagelijkse normale geluiden, maar het aantal DB's zullen met de komst van de windmolens veel te hoog worden voor de wettelijke geluidsnormen in de nieuwe Omgevingswet.

Asfalt bij referentie grasbetonblokken			Asfalt bij grasbetonblokken type M (Meander)		
Snelheid km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)	Km/u	SPL (1,5 m) dB(A)	SPL (3,0 m) dB(A)
29	66,8	66,5	30	67,0	67,2
50	72,0	71,8	50	72,0	72,6
80	78,0	78,1	80	78,2	78,9

Tabel 2, Overzicht SPLmax asfalt

4. Geen zorgvuldig onderzoek/cijfers van waar de gemeente Olst-Wijhe

In de oordeelsvormende vergadering van 26 maart jl. heeft de raad wethouder Blind de opdracht teruggegeven met de belangrijkste opdracht, op hoeveel % van de 20% zit de gemeente Olst-Wijhe nu inmiddels? De cijfers in de oude visie waren van 2016 (7%) en nu in de vernieuwde visie de cijfers van 2017 met een minimale stijging van 2%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. Landelijk (14% in 2020 en 16% in 2023) is dit veel lager, maar de gemeente Olst-Wijhe legt de lat veel te hoog (en dit is absoluut niet nodig) voor zichzelf en voor de inwoners van de gemeente Olst-Wijhe. Ik denk dat wij nu al op de goede weg zitten qua %, maar helaas heeft wethouder Blind wederom de cijfers van 2018 en een prognose van 2019/2020 niet weergegeven in de vernieuwde visie, dus hebben de bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel besloten om met zijn allen op de fiets te stappen en alle mooie groene energieprojecten handmatig te gaan tellen. Het verslag zal ook voorzien zijn van foto's van o.a. zeer grote stallen en schuren met zonnepanelen, nieuwbouwprojecten in Olst/Wijhe die bijna allemaal voorzien zijn zonnecollectoren en natuurlijk de bijna 2 of 3 windmolens tellende energie opwekkende monovergister in Middel. Behalve dat deze monovergister vele huishoudens voorziet van biogas, reduceert hij zoveel CO2, dat het hele dorp Boskamp het hele

jaar kan autorijden, maar dan zijn wij er nog niet, aan het eind van het proces brengt het ook nog mooie voedingsvolle koemestkorrels op, eigenlijk een 3 x win win opbrengst, omdat het maken van kunstmest een van de grootste vervuilers is. Helaas is deze monovergister niet meegenomen in de nieuwe visie, wat natuurlijk absurd is. Alleen wind en zon, terwijl deze monovergister zeker één, misschien wel twee windmolens of drie windmolens opbrengt wanneer je alles mee telt wat hij opbrengt (biogas, CO2, vermindering van de uitstoot van methaan en koemestkorrels). Het antwoord van wethouder Blind, "op hoeveel procent zitten wij nu in Olst-Wijhe?" was zoveel makkelijker geweest als hij zich had gericht op bijvoorbeeld de monovergister en kleine windmolens bij de boeren. Samenwerking in deze leidt tot andere oplossingen.

5. Het nog geldende bestemmingsplan Ruimtelijke Ordening Buitengebied Olst-Wijhe geldt nog tot 2024 (hierin staat duidelijk beschreven geen windmolens in ons Sallandse landschap) 4.10.4 Windenergie

Het plangebied is niet geschikt voor het grootschalig opwekken van windenergie. Voor het opwekken van energie via kleinschalige windmolens weegt het beperkte rendement van kleinschalige windmolens niet op tegen de aantasting van de landschappelijke kwaliteiten en wordt daarom in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt (https://ro.olst-wijhe.nl/plannen/NL.IMRO.1773.PB2009001001-/NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301/t_NL.IMRO.1773.BP2009001001-0301_4.10.html). Kan dit nog steeds geldende RO bestemmingsplan buitengebied Olst-Wijhe, maar zo van tafel worden geveegd?

6. Gebied E (Boskamp) tegenstrijdige gegevens in het rapport van Bosch & Van Rijn

Het rapport Windenergie Olst-Wijhe van juni 2016 concludeert dat er vijf locaties zijn waar het ontwikkelen van windenergie ruimtelijk mogelijk is. Gebieden A, B, C, D, E.

Het gebied E Boskamp/Middel wordt hier in een tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn. Wordt aangegeven door Bosch en van Rijn dat gebied E Boskamp/Middel 5 x een ja scoort en dus het minst in aanmerking komt van de vijf onderzoeksgebieden. Een Ja voor leefomgeving een Ja voor Buisleidingen een Ja voor Hoogspanning een Ja voor straal pad en een Ja voor Ecologie. Tot mijn verbazing lees ik in de nieuwe visie van mei 2019 de rapportage van hetzelfde bedrijf Bosch & van Rijn, en nu komt juist gebied E het best uit de bus omdat het weinig tot geen knelpunten heeft.

De rapportage signaleert enkele aandachtspunten waarmee rekening dient te worden gehouden als de locaties verder worden ontwikkeld voor windenergie.

Tabel 2 Overzicht van aandachtspunten voor de 5 locaties. Bron: Bosch & van Rijn

Aandachtspunt	A	B	C	D	E
Leefomgeving	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Buisleidingen	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Hoogspanning	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
Straalpad	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
Ecologie	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja

Voor een gedetailleerde beschrijving en analyse van de locaties verwijzen we naar het betreffende rapport

¹³ Windenergie in Olst-Wijhe. Advies over wet- en regelgeving. Bosch & van Rijn, juni 2016.

(Rapport Bosch & van Rijn 2016 met 5 x een Ja als aandachtspunt bij gebied E)

7. Wethouder Blind niet toegankelijk voor zijn inwoners

Met de inwoners van het buitengebied Boskamp/Middel hebben goede en interessante gesprekken plaats gevonden met bijna alle fracties. Met de voorzitters, maar ook met de leden van de fracties CDA, VVD, GB en D'66 (14 augustus met D'66). Er is informatief en goed app-contact met elkaar. De fracties en de bewoners waren allemaal erg enthousiast over de keukentafelgesprekken en de rondleidingen bij de monovergister. Helaas is dit niet van toepassing op de portefeuille houdende wethouder Energie. Bij elke (raads)vergadering en/of kernbezoek is hij niet één keer een gesprek met de inwoners aangegaan. Dit is denk ik toch wel een taak van een wethouder? Met zijn verontruste/bezorgde inwoners een gesprek aangaan, maar vooral ook naar ze luisteren? Ook heeft hij de voorkeur gegeven om met een bus (CO2?) naar een monovergister in Denekamp te gaan i.p.v. op de fiets naar zijn eigen enthousiaste inwoner Rob Boerkamp aan de Steunenbergerweg te Middel, die al jaren aan het investeren is in groene energie. Deze ondernemende boer krijgt veel belangstelling van andere gemeenten, de provincie en is een groot voorbeeld voor boeren in heel Nederland. Wethouder Blind heeft diverse keren op persoonlijke titel een uitnodiging gehad voor een rondleiding en is tot op heden (15 juli 2019) hier nog niet op in gegaan. Wanneer ik wethouder zou zijn, zou ik er voor mijn burgers zijn i.p.v. voor de buurgemeenten. Als wethouder moet je van mensen houden en een echt mensen-mens zijn.

8. Waarom de hoogste windmolen van Nederland?

Waarom? Op de Maasvlakte komt deze zomer de hoogste windmolen (maar 1 windmolen met deze hoogte, gemeente Olst-Wijhe wil en drie of vier met deze hoogte) met een tiphoogte van 245 meter, 5 meter hoger, heeft de gemeente Olst-Wijhe de primeur helaas gemist. *Ik citeer*

uit het AD: "De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! Ja, u leest het goed 7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens! Wie is hier nu gek aan het worden? Er wordt door de gemeente Olst-Wijhe van alles beloofd over slagschaduw en geluidsoverlast voor mens en dier, maar hoe is dit mogelijk als de eerste testen van zo'n hoge windmolen nog niet bekend zijn in Nederland? Zelf kom ik van oorsprong uit IJsselstein (bij Utrecht). De zendmast Lopik -de Gerbranditoren- staat aan de rand van gemeente IJsselstein en is 367 m hoog. Ik ben blij dat deze zendmast op een paar kilometer afstand van de stadskern en buitenwijken staat en geen direct storende factor is voor de inwoners. In tegenstelling tot hetgeen een 245 meter hoge windmolen voor Boskamp en Olst-Wijhe wel is!

9. Lokale initiatieven van mest, zon en kleine windmolens van max 25 meter hoogte

Grote schuren en stallen in het buitengebied, maar ook zeker de daken van het gemeentehuis in Wijhe, Holtohus, De Meente etc. kunnen vol worden gelegd met zonnepanelen. Een positief voorbeeld is hoe woningbouwvereniging SallandWonen investeert in duurzame energie (plaatsing van zonnepanelen)zoals recentelijk bij groot onderhoud werkzaamheden in bloemen buurt Boskamp .Hier moet de gemeente Olst-Wijhe ook investeren en geld vragen aan de Provincie. De Provincie heeft miljoenen euro's gekregen met de verkoop van onze nutsbedrijven aan. Dit geld moet weer terugkomen naar de inwoners voor de infrastructuur, infrastructuur die wij nodig hebben voor biogas en zonne-energie en straks misschien voor de waterstof. Dit zijn duurzame initiatieven waar de gemeente Olst-Wijhe op moet inzetten. In Olst-Wijhe hebben wij geen wind (Veluwemassief). De windmolens in Deventer hebben hier ook last van. Ik citeer de Groene Rekenkamer uit de Stentor van 12 januari 2018 "Het waait te weinig door het Veluwemassief. De windturbines in Deventer staan in de luwte van het Veluwemassief en hebben hierdoor last van windwervelingen en daarmee minder constante windaanvoer. De westenwind moet bij Apeldoorn en omgeving zo'n honderd meter omhoog en begint vervolgens te draaien (windwervelingen). Windmolens zijn om die reden op deze locatie niet geschikt. Ze vangen te weinig wind. De twee windturbines hebben vorig jaar samen 7,9 miljoen kilowattuur aan energie opgeleverd. Dat is veel minder dan de 8,9 kilowattuur die volgens de prognoses zouden moeten opleveren. In het eerste volledige jaar, was de opbrengst nog lager, met 7,1 miljoen. Rodenburg Groene Rekenkamer "het is zonde van het geld om windmolens in een wind luw gebied te plaatsen. Daarom begrijpen wij niet dat er onderzoek wordt gedaan naar meer windturbines. Dan kun je als gemeente beter aandelen kopen in een windmolen op zee". Dit is door een onafhankelijk bedrijf De Groene Rekenkamer doorberekend en uitgezocht en niet door Bosch en Van Rijn die ook grote opdrachten heeft gekregen van windparkontwikkelaar Prowind in heel Nederland. **Wij de inwoners willen een ander adviesbureau. Een onafhankelijk adviesbureau, die zelf door de inwoners van Olst-Wijhe wordt gekozen.**

10. Minstens 15 jaar proefdraaien

De gemeente Olst-Wijhe geeft in de visie aan dat zij graag ervaring wil opdoen met een eerste windpark binnen de gemeente. Proefdraaien met alle gevolgen voor de bewoners, leefklimaat, gezondheid, landschap, natuur et cetera kan en mag toch geen sprake van zijn. De gevolgen zijn te ingrijpend en het terugdraaien daarvan is praktisch gezien onmogelijk. Dat zijn argumenten om de gemeente Olst-Wijhe niet als proeftuin te gebruiken. Inwoners zijn geen proefpersonen en de honderdduizenden vlinders, bijen, vogels etc. moeten dit experiment met de dood bekopen. In Olst-Wijhe mag je geen ballonnen meer oplaten (100% eens met dit besluit) en worden er om en om grasvelden gemaaid langs de oever van de IJssel om bijen de kans te geven om te kunnen vluchten naar een naast gelegen perceel, maar vlinders, bijen,

vleermuizen, weidevogels, dood laten slaan tegen de 110 meter lange wieken van een windmolen midden in het historische Sallandse natuurgebied, mag en kan dat wel?!

Waarom proefdraaien? Proefdraaien is helemaal niet nodig! Er zijn al heel veel ervaringen elders in Nederland en in de omringende landen opgedaan, waar men een langjarige ervaring en onderzoeksresultaten hebben ten aanzien van windmolens in leefomgeving en natuurgebieden. De gemeente heeft vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel de onderzoek plicht om deze beschikbare gegevens mee te nemen in de besluitvorming en niet eerst zelf willen experimenteren met te veel risico's voor de inwoners van haar eigen gemeente. De kiezers hebben jullie/u gekozen voor vertrouwen, veiligheid en eerlijkheid.

11. Coalitieakkoord Provincie Overijssel

Ik citeer uit het akkoord van de Provincie Overijssel: *Een ander belangrijk punt is de energietransitie. De huidige coalitie verbindt zich wel aan de landelijke doelstellingen, maar gaat gemeenten NIET dwingen om windmolenparken en zonneparken aan te leggen. Er komt meer geld om initiatieven van de inwoners van Overijssel te ondersteunen. Het aantal plekken waar windmolens gebouwd mogen worden wordt beperkt om het Overijsselse landschap beter te beschermen. Ook worden de mogelijkheden om zonneparken op agrarische grond te bouwen beperkt. Opvallend is dat thorium wordt genoemd als mogelijke nieuwe energiebron in Overijssel. Thorium is een vorm van kernenergie, alleen komt hier minder nucleair afval vrij, dat bovendien minder lang radioactief blijft.* Waarom zouden wij in de gemeente Olst-Wijhe een proeftuin moeten gaan aanleggen met windmolens? De Provincie Overijssel wil juist ons mooie Sallandse landschap beschermen en de initiatieven van inwoners ondersteunen!

12. RES lid Gemeente Zwolle heeft een andere kijk op ruimtelijke inrichting

De gemeente Zwolle heeft een expositie met een uitgebreid programma van Panorama Nederland in zijn grote Kerk en op het gemeentehuis gehouden van 2 juli tot en met 7 juli 2019. Panorama Nederland is het toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het laat zien hoe de grote maatschappelijke vraagstukken van nu de sleutel kunnen zijn voor welkome, structurele verbeteringen in de toekomst. Het College van Rijksadviseurs schetst met Panorama Nederland een optimistisch en aantrekkelijk toekomstbeeld. Een Nederland dat voor iedereen uiterst herkenbaar blijft, maar dat toch op allerlei terreinen fundamenteel anders werkt. De verbeelding aan zet, het verlangen als motor. Zie het mooie toekomstperspectief op <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/projecten/panorama-nederland>

Ook werd er een mooi interview door RTV Oost met één van de Rijksadviseurs van Panorama Nederland <https://www.rtvooost.nl/nieuws/315663/Landschapsarchitect-Er-dreigt-een-confetti-aan-windmolens-en-zonneparken> gehouden. Zijn wethouder Blind en mevrouw Luijters medewerker leefomgeving van de gemeente Olst-Wijhe hier ook naar toe geweest?

13. Zorgen om de gezondheid van de inwoners

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en ver dragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek.htm>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkwijs geen rekening gehouden met

de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken. De grootste windmolen van Nederland op de testlocatie staat maar liefst 7 KILOMETER van het dichtstbijzijnde huis af! Dat zal niet voor niks zijn! Gemeentebelangen Borger-Odoorn heeft een onderzoek naar gedaan naar laagfrequent geluid, zie <https://gemeentebelangen-borger-odoorn.nl/gbo/.onderzoek-naar-laagfrequent-geluid/>

14. Vaststellen ashoogte in de visie

Helaas staat er in de visie **niet** wat de maximale hoogte mag worden van de windmolens. Wanneer dit niet wordt opgenomen, heeft de projectontwikkelaar straks carte blanche. Ik wil absoluut niet dat er windmolens komen, maar wanneer het écht noodzakelijk is doordat het moet (zijn geen aanwijsgebied van de Provincie), dan wil ik dat de maximale hoogte vastgesteld gaat worden op 60 á 70 meter ashoogte.

Dit is echt een heel belangrijk punt, wanneer jullie (de gemeenteraad van Olst-Wijhe) dit **niet** vastleggen in de visie, hebben ook jullie wanneer de projectontwikkelaar vergunning aanvraagt niets meer in te brengen en kan het ook niet meer worden tegen gehouden! Dus PAS OP!!

15. Uitje naar de windmolens

Met grote verbazing heb ik naar het filmpje op YouTube (<https://www.rtvoost.nl/nieuws/292943/Wel-of-geen-windmolens-in-Olst-Wijhe-Gemeente-biedt-voor-en-tegenstanders-excursie-aan>) gekeken. Wethouder Blind ging op stap met maar liefst 30 inwoners (deze bestonden voor de helft uit de gemeenteraad/ambtenaren en de andere helft uit de kerndorpen. Samen gezellig een half uurtje kletsen onder een veel kleinere windmolen (ashoogte 135 meter). Ook was er op deze dag amper wind om goed te kunnen oordelen wat daadwerkelijk de geluidsoverlast is. Behalve dat er amper wind was, heb je hier de ruis van de zee, dit is een hele andere ruis dan de bijna zeldzame stilte in the Middel of nowhere.

Een reactie van een voorstander was: "Het valt mij erg mee en nu ik hier een half uurtje onder de windmolen sta begin ik al aardig te wennen aan de windmolens en vind ik de techniek fascinerend" wat een laconieke en ongeïnteresseerde opmerking! Waarschijnlijk denkt hij "ik zie de windmolens straks niet vanaf mijn tuin en horen zal ik ze zeker niet wanneer ik mijn raam open heb staan met een zwoele zomeravond in het centrum van Wijhe!"

16. Op het bijvriendelijk maaien van de dijken en op het verbod van ballonnen oplaten is de gemeente Olst-Wijhe goed en diervriendelijk bezig, maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc. etc. mogen zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens?

De dijk wordt opgedeeld in vakken, dit heeft onder andere te maken met grondbijen. Deze zoeken globaal hun voedsel in een straal van 150 meter van hun nestplaats in de grond. Ik vind het echt super dat hier rekening mee wordt gehouden. Ook met het verbod van het oplaten van ballonnen ben ik het 100% mee eens, ook dit vind ik een goed besluit! Maar weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.? Mogen deze zich gewoon doodvliegen tegen de windmolens? Ik kan dit rijmen, wel bijvriendelijk maaien en je als gemeente Olst-Wijhe zorgen maken over ballonnen/plastic dat door dieren wordt opeten, maar vervolgens **weidevogels, vlinders, vleermuizen, roofvogels, ooievaars etc.** gewoon dood laten slaan tegen windmolens die niet thuis horen in een EHS/NNN gebied? Bent u hier eigenlijk wel van op de hoogte gebracht door Bosch en van Rijn? Over de bijzondere mooie historische Soestwetering/Spijkerbos (onderzoekgebied E)? <https://www.econatura.nl/wp-content/uploads/2012/05/EcoNatura-natuurwaarden-onderzoek-Spijkerbos.pdf>

17. Samenvatting

De gemeente Olst-Wijhe wil het binnenkort mogelijk maken dat er in het buitengebied windmolens kunnen worden gebouwd. Geen kleintjes! De bedoeling is windmolens toe te staan met wieken die tot 240 meter hoog komen. Dat is tweemaal zo hoog als de molens die in Deventer staan, en hoger dan het hoogste gebouw van Nederland. De Euromast in Rotterdam is slechts 185 meter hoog. **De Maasvlakte(wind)molen van 245 meter hoog is meteen het hoogste bouwwerk van Rotterdam en – na de Zendmast Lopik – het op één na hoogste van Nederland! De turbine is te zien vanaf het stand van Rockanje. Als testlocatie is de Maasvlakte, de meest geschikte plek van Nederland. Het dichtstbijzijnde huis staat 7 kilometer verderop! Ja, u leest het goed 7 kilometer verderop!! Hier in Olst staan de huizen nog geen 500 meter verwijderd van de 240 meter hoge windmolens!** Dat ons landschap en ons woonplezier drastisch gaat veranderen als de plannen doorgaan, lijkt geen twijfel. Ook plannen met grote velden met zonnepanelen zullen het landschap niet onaangesteld laten, maar zij hebben niet dezelfde grote nadelen voor de bewoners. Voor veel mensen is het fantastisch dat de gemeente haast maakt met de bescherming van ons milieu, maar dat mag dan niet ten koste gaan van het welbevinden en gezondheid van de bewoners van het gebied die te maken krijgen met industriële windmolens. Die windmolens vormen daarnaast een ingrijpende aantasting van het landschap langs de Soestwetering en ze hebben negatieve gevolgen voor vogels, vleermuizen en insecten. Over dit alles maken inwoners zich terecht grote zorgen.

Windmolens hebben namelijk niet alleen maar voordelen. Ze maken behalve elektriciteit ook een storend en verdragend geluid. En als de zon door de wieken schijnt dan heb je flikkerlicht als gevolg van de slagschaduw. Wonen in de buurt van een windmolen is ongezond. Uit onderzoek blijkt dat mensen last krijgen van problemen met slapen, hoofdpijn, duizeligheid, oorsuizen, concentratieproblemen en nog meer. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft onlangs op verzoek van de Europese Commissie een advies uitgebracht. Dit advies bevat strengere normen voor de overlast. In de plannen van de gemeente Olst-Wijhe wordt onbegrijpelijkerwijs geen rekening gehouden met de strengere normen uit dit WHO-advies. Sterker nog, de gemeente houdt ook al geen rekening met de minder strenge en verouderde Nederlandse norm. Hetzelfde geldt voor de recent verstrengde afstandsnormen van windmolens tot woningen in landen met veel meer ervaring met grote windmolens zoals Duitsland en Denemarken.

Dat projectontwikkelaars meteen een bouwvergunning aan zullen vragen is eigenlijk zeker! Er valt namelijk heel veel geld te verdienen met windmolens. De winstmarge op de windmolens die nu gebouwd worden is zo'n 15%. Dat betekent dat een molen in 15 jaar wel 3 miljoen euro kan opleveren. Daarin is een half miljoen euro aan subsidie (belastinggeld) inbegrepen. De omwonenden in Olst-Wijhe zullen daarvan bijzonder weinig terugzien. Ze kunnen heel misschien een kleine vergoeding voor de waardedaling van hun huis krijgen als ze vlak bij een molen wonen en die moeten ze dan nog zelf via de rechter bevechten. Inwoners met geld op de bank kunnen misschien meedoen met investeren. De gemeente heeft in het plan geen harde voorwaarden opgenomen voor een redelijke vergoeding en de andere randvoorwaarden zijn eveneens niet eenduidig. Het plan bevat op dit punt vooral rooskleurige intenties. Voor initiatiefnemers maakt dat het bouwen van windmolens in Olst-Wijhe goedkoop. Andere gemeenten stellen veel meer- en vooral ook meer harde -voorwaarden voor de bescherming van inwoners, voor bescherming van het landschap en voor een redelijke vergoeding voor de overlast. Met dit plan zet de gemeente Olst-Wijhe zichzelf in de uitverkoop ten koste van op zijn minst een deel van zijn inwoners.

De gemeente stelt zich ten doel om in 2020 20% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In 2016 werd 7% duurzaam opgewekt en volgens de, in opdracht van de raad, aangepaste visie is dat in 2017 met 2% gestegen tot 9%. De opgave van deze geringe stijging in de visie is in strijd met alle landelijke cijfers die juist vanaf 2016 een hele sterke stijging laten zien op dit punt. Voor wat betreft de huidige stand van zaken baseert de

gemeente zich dus op verouderde cijfers uit 2016 en of mogelijk onvolledige cijfers uit 2017. De ontwikkelingen hebben landelijk en zeker ook in onze gemeente niet stil gestaan. Ook hier kraakt het stroomnet door de enorme toename van zonnepanelen in de afgelopen jaren. Onze gemeente bevat sinds dit jaar ook een innovatieve mestvergister waarmee één melkveehouder 350.000 m3 groen gas levert op het aardgasnet. Dat is een hoeveelheid energie die gelijk is aan één windmolen van ongeveer 160 meter hoogte. Kortom de vraag is of de doelstelling al niet reeds wordt benaderd zonder grote windmolens.

De omwonenden van de locatie Boskamp/Middel hebben zich verenigd in een actiegroep tegen de windmolenplannen. Wij denken dat het energievraagstuk ook op een betere manier is op te lossen. Zonder de omgeving aan te tasten. Zonder dat er mensen ziek van worden. Dat kan bijvoorbeeld met kleinere molens (tot ca 25 meter hoog), die zijn inpasbaar in het landschap en veroorzaken nauwelijks overlast. Op veel daken van huizen en schuren kunnen nog heel wat zonnepanelen. Mestvergisting op boerenbedrijven is inmiddels kleinschalig en efficiënt toepasbaar. Het levert circulair en dus heel groen biogas op en het beperkt de uitstoot van broeikasgassen uit de mest. Kleine mestvergisters veroorzaken weinig overlast, ze kunnen helpen met het mestoverschot en het terugdringen van het kunstmestgebruik (de kunstmestproductie is de grootste verbruiker van aardgas in Nederland). Enorm grote molens zijn waarschijnlijk beter op hun plaats in de Noordzee. Het lijkt dat ze daar juist een schuilplaats voor vissen en planten zijn. Het waait er ook meer en ze worden daar al zonder subsidie gebouwd.

Getekend door: _____

Z21

17 JULI 2019

Aan het College van Burgemeester en Wethouders,
Raadhuisplein 1,
8131 BN Wijhe.

Boskamp, 16 juli 2019.

Onderwerp: ontwerp-Ruimtelijke visie Duurzame Energie.

Geacht College,

De Belangengroep Beter Boskamp laat weten op zich niet tegen windmolens als energievoorziening te zijn, maar zich niet te kunnen vinden in de op dit moment aangegeven locatie(s).

Dit vooral omdat er binnen afzienbare tijd nieuwe woningen in de nabijheid zullen worden gerealiseerd en de toekomstige bewoners niet via een bestemmingsplan kennis hebben kunnen nemen van het feit dat er in hun gezichtsveld windmolens zouden kunnen komen te staan.

De Belangengroep Beter Boskamp verzoekt u dan ook om dit ontwerp in zijn huidige vorm te verwerpen en naar beter passende locatie(s) te zoeken.

Hoogachtend,

namens Belangengroep Beter Boskamp

Secretaris Belangengroep Beter Boskamp

beterboskamp@gmail.com

17 JULI 2019

Plan het College van B en W,
Raadhuisplein 1,
8131 BN Weyhe.

Z22

24 JULI 2019

Gemeente Olst-Wijhe
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 23
8130 AA WIJHE

d.d. 21-07-2019

Betreft; Correctie zienswijze plan MER grootschalige wind- en zonneparken, ingediend 16-07-2019

Geachte heer/ mevrouw,

Op 16-07-2019 hebben wij een zienswijze ingediend aangaande het plan MER grootschalige wind- en zonneparken. Hierin is helaas een fout geslopen, op de derde bladzijde, laatste alinea, is de term Gigawatt vermeld, dit moet zijn Megawatt.

Bijgaand zenden wij u een gecorrigeerd document, inhoudelijke is deze volledig identiek aan de eerst gezonden met uitzondering van de hiervoor genoemde correctie.

Wij verzoeken u bijgaand gecorrigeerd document op te nemen in uw administratie.

Vriendelijke groet,

U

Gemeente Olst-Wijhe
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 23
8130 AA WIJHE

d.d. 16-07-2019, gecorrigeerd

Betreft; zienswijze plan MER grootschalige wind- en zonneparken

Geachte gemeenteraad,

Recent hebben wij kennis genomen van het plan MER, grootschalige wind- en zonneparken in de gemeente Olst-Wijhe, d.d. 04-06-2019.

In dit schrijven willen wij onze zorgen en opmerkingen ten aanzien van dit plan met u delen. Algemeen zijn wij van mening dat op dit moment “in de waan van de dag” plannen worden ontwikkeld voor verduurzaming door lokale bestuurders waaraan lang niet altijd een gedegen lange termijn visie ten grondslag ligt. Veel zaken t.a.v. verduurzaming zijn nog in een ontwikkelende fase, als voorbeeld verwijs ik graag naar recente plannen om op de Noordzee grootschalige windmolen projecten te realiseren in combinatie met waterstof fabrieken, ontwikkelingen met biogas installaties bij boerenbedrijven, een recent Zwitsers onderzoek voor grootschalige aanplant van bossen voor forse CO2 reductie, enzovoort. Daarnaast worden technieken in een hoog tempo verbeterd waardoor rendementen van warmtepompen verbeteren en technieken met kleinschalige opslag van energie beter inzetbaar zijn met minder energieverbruik als gevolg.

Zijn deze zaken een reden om niets te doen in Olst-Wijhe met zonneparken en/of windmolens?, wellicht niet. Wel zijn dit goede argumenten om bedachtzaam om te gaan met plannen en zeker niet overhaast te handelen.

Voor wat betreft zonneparken zijn wij van mening dat allereerst ingezet moet worden op maximale plaatsing van panelen op alle daken voor zover dit praktisch mogelijk is. Op dit moment vloeien subsidies weg naar grote investeringsmaatschappijen. Beter zou het zijn een goede stimuleringsregeling op te zetten voor particulieren en bedrijven. Zonneparken geven wellicht weinig directe hinder voor omwonenden maar zijn bepaald geen verrijking van het platteland. Pas als alle daken vol liggen zou er ons inziens gekeken moeten worden naar alternatieven. Hierbij zouden minder attractieve stukken grond eerst in beeld kunnen komen en geen gebieden op het platteland welke het landschapsbeeld bepalen.

Algemeen wordt er geroepen dat alleen de oppervlakten van daken niet toereikend zouden zijn, echter een onderbouwde berekening hiervoor hebben wij niet kunnen vinden.

Ten aanzien van windmolens kan de vraag worden gesteld, is dit een goede manier voor het opwekken van energie of is dit een niet goed doordachte en overhaaste actie welke later een plaggeest van velen zal blijken te zijn. Wij denken het laatste.

Lezend in het MER rapport verbazen wij ons over de manier waarop de mogelijke zoekgebieden voor met name windmolens zijn opgenomen in dit rapport. Met verwondering zien we dat op veel plekken locaties zijn geprikt welke op enkele honderden meters liggen van woningen van mensen. Dit kan toch niet de bedoeling zijn! Met de kennis van het rapport en trachtend hier een beleving bij te krijgen lijkt ons dat een afstand van 500 tot 1000 meter wel het absolute minimum is tussen windmolens en woningen van mensen.

In de bijlagen van het MER rapport worden grafieken weergegeven van de invloed van slagschaduw en ook zijn geluidscontouren aangegeven. Deze dragen tot enkele kilometers vanaf de molens. Het lijkt ons dat op deze afstanden een negatieve beleving beperkt zal zijn maar een afstand als eerder gegeven van 500 tot 1000 meter vanaf woningen lijkt ons een absoluut minimum. In veel algemeen beschikbare informatie wordt dit soort afstanden als minimum aangegeven.

In het bijzonder bij zoekveld D zijn bij de middelste molens relatief veel woningen gelegen. Is hier totaal geen rekening mee gehouden?? Tevens is de locatie Damshoekweg 2 gekwalificeerd als landgoed. In het MER rapport wordt als minimale afstand tussen PV velden en een landgoed 250 meter gehanteerd. Windmolens worden als zodanig niet benoemd, echter de impact van een windmolen is groter dan van een PV veld. Om deze reden lijkt het ons evident dat de minimale afstand hier nog groter zou moeten zijn. Dit is niet het geval, één molen staat zo ongeveer gesitueerd op de rand van het landgoed.

Naast directe hinder door slagschaduw en geluid speelt natuurlijk het beeld wat een windmolen geeft in het fraaie IJssel landschap van Olst-Wijhe.

Verbeeldend dat een windmolen 3 tot 5 keer zo groot kan zijn als bijvoorbeeld de hoogspanningsmasten, welke op plekken staan, krijgt men toch een voorstelling. Het lijken monsterlijke apparaten welke het landschapsbeeld ingrijpend ontsieren.

Ondanks dat de molens ten opzicht van onze eigen woning niet op een aangrenzend perceel of in het directe gezichtsveld komen is onze mening dat het onzalige idee van het plaatsen van windmolens in het platteland van Olst-Wijhe geparkeerd moet worden voor een of meerdere decennia tot dat zou blijken dat het echt niet anders kan als alle andere opties en mogelijkheden voor duurzame opwekking zijn toegepast en uitgewonnen.

Men kan denken een goede oplossing te hebben gevonden om de korte termijn doelen te halen voor verduurzaming, echter als de molens niet goed doordacht en op niet gewenste plekken worden geplaatst zal blijken dat veel mensen er ongelukkig van worden en het plattelandsbeeld ingrijpend negatief wordt aangetast.

Ook in het klimaat akkoord van onze regering wordt gesteld dat verduurzaming weloverwogen en goed onderbouwd plaats moet vinden en niet op basis van tendentieuze argumenten van groeperingen of personen. In het akkoord wordt ook gesteld dat mensen niet hals over kop en onevenredig zwaar moeten worden belast met allerlei zaken.

Voor wat betreft het plan MER en de gekozen procedure in deze het volgende. Wij vragen ons af of beleidsmakers bij de gemeente zich hebben gerealiseerd wat de gevolgen op dit moment al zijn. Ondanks dat het plan MER een “verkenning” wordt genoemd zullen veel mensen dit interpreteren als een min of meer concreet plan. In een figuur in het plan MER staan 23 locaties weergegeven waar een molen kan komen terwijl er binnen een termijn van 7 jaar heel misschien slechts 3 worden geplaatst of helemaal zelfs niet worden geplaatst. Hiermee wordt een groot deel van het buitengebied van Olst-Wijhe nu al “op slot gezet” We begrijpen dat is gekozen voor een procedure met veel transparantie maar het schrikt potentiële huizenkopers af en staat andere ontwikkeling mogelijk in de weg. Het is van het grootste belang dat op zo kort mogelijke termijn en zo concreet mogelijk duidelijkheid wordt gegeven over de mogelijke plannen om bijvoorbeeld mensen die willen of zelfs moeten verhuizen niet serieus en zwaar in de problemen te brengen.

Zijn wij tegen verduurzaming?, deze indruk zou kunnen ontstaan na voorgaande kritische beschouwingen. Echter dat zijn wij absoluut niet.

In onze woning hebben wij bij de laatste modernisering/ interne verbouwing, circa 10 jaar geleden, naast uiteraard isolatie, de verwarmingsinstallatie zodanig ontworpen dat deze eenvoudig geschikt is voor het aansluiten van een warmtepomp als bron voor verwarming. Daarnaast hebben wij gedurende de tijd op ons perceel dermate veel groen aangeplant wat overeenkomt met een CO2 reductie gelijk aan circa 15 zonnepanelen. Zou het niet goed zijn dat de gemeente aanvangt met aanplant van bomen langs wegen (Hier kan op korte termijn mee worden begonnen). Of dat houtwallen worden aangebracht, bestaande worden gerespecteerd en niet telkens worden opgeofferd aan schaalvergroting. Tevens hebben wij in onze woning een hoog rendement houtkachel met A-label geplaatst welke nagenoeg geen fijnstof produceert.

Naast deze particuliere initiatieven ben ik werkzaam als onafhankelijk zelfstandig installatie technisch adviseur. In deze hoedanigheid bestaat een groot deel van de werkzaamheden uit het adviseren in verduurzamen van gebouwen, zie www.spekschate.net, zie bijvoorbeeld de nieuwbouw van een duurzaam dorps huis in Kalenberg, bedrijfspand Holten enz.

Op dit moment heb ik een project onderhanden waarbij een groot kantoor (voormalig hoofdkantoor Amersfoortse verzekeringen te Amersfoort) wordt getransformeerd naar 260 appartementen. Het gebouw, circa 12.000 m2 oppervlak wordt volledig gasloos verwarmd door middel van een VRF warmtepomp systeem met een vermogen van meer dan één Megawatt (circa 1.140 kWatt), iets wat op deze schaal in woongebouwen nog niet eerder is toegepast in Nederland.

Uit voorgaande mag blijken dat wij het verduurzamen van de samenleving uiterst serieus nemen maar het belangrijk vinden wel kritisch te blijven kijken naar ontwikkelingen.

Samengevat zijn wij van mening dat een keus voor zonnevelden en windmolenparken een zaak is waarvoor een lange termijn visie zeer gewenst is. Het zou naar onze mening goed zijn als lokaal bestuur dezelfde weg volgt als het landelijk bestuur en niet (soms) in een ambitieuze opwelling dingen doet waarvan men later zal zeggen dat ze te snel en mogelijk zelfs overbodig waren.

Vriendelijke groet,

Z23

Engelen, Anita van

Van:
Verzonden: 10 juli 2019 12:56
Aan: gemeente Olst-Wijhe
Onderwerp: bezwaar windmolens langs Soestwetering

Dag Collage van Burgemeester en Wethouders,

Bij deze zouden wij bezwaar willen maken tegen de windmolens die misschien aan de Soestwetering geplaatst gaan worden.

We zouden het erg jammer vinden van ons uitzicht en hebben van horen zeggen dat de wieken een monotoon geluid maken.

Wij zouden liever zien dat het gebruik van een elektrische auto meer betaalbaar gaat worden voor de normale burger. En de daken meer gebruikt wordt voor stroomopwekking.

Vriendelijke groet,

Z24

Aan de gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Onderwerp: Zienswijze ten aanzien van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie

Datum: 2-7-2019

Hierbij geef ik mijn zienswijze ten aanzien van het ontwerp van de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon als onderdeel van de Duurzaamheidsvisie.

Hierbij maak in bezwaar tegen het plaatsen van windmolens om de volgende redenen:

-Er is onvoldoende onderzocht of de klimaatdoelstellingen kunnen worden gehaald met andere technieken en ander beleid.

-Waarom moet de gemeente Olst-Wijhe voorop lopen met het plaatsen van de hoogste windmolens van Nederland. Er is nog geen goed onderzoek geweest naar de gevolgen voor de gezondheid van bewoners in de nabije omgeving van zo'n hoge windmolen.

-Mijns inziens wordt er niets gedaan met het rapport over laagfrequent geluid van de WHO en RIVM, over de negatieve ervaringen met grote windmolens in Duitsland en Denemarken.

-Er wordt geen rekening gehouden met het Sallandse landschap en het Spijkerbos. Geluid weerkaatst tegen het bos. Dieren zoals insecten, vleermuizen, uilen, torenvalken worden uit de omgeving weggejaagd.

-Heel waarschijnlijk krijg ik klachten van het geluid. Ik ben zeer gevoelig voor geluid en vooral de lage tonen zullen klachten veroorzaken. Hier zijn onderzoeken van bekend.

-Slagschade hebt u enig idee wat dat voor impact op iemand kan hebben. Ik ben in de Noordoostpolder geweest en boeren gesproken die bij een hoge windmolen wonen. Allen geven zij aan last te hebben van het geluid. Er staat in het rapport geen slagschade op gevels. Maar hier in het buitengebied leven wij veel buiten op het erf. Er zal moeten worden vermeldt geen slagschade op woning/stal/schuur en erf.

-Wat mij verder zorgen baart is: "wat is onze woning straks nog waard"? Hoe gaat de gemeente hier mee om? Wie wil er nou in de nabije omgeving van een windmolen wonen?

-Thorium, is ook iets waar overgesproken wordt. Heeft gemeente zich hier al in verdiept? Of wordt er alleen maar gekeken naar windmolens? (tunnelvisie)

-Elleke Steenbruggen is door tvoost geïnterviewd over de dijk. Accu's in de dijk plaatsen enz. Waarom stimuleert de gemeente dit plan niet? Geeft voor geen van de omwonende overlast!

-De visualisatie is in het rapport niet reëel. Beter was een foto vanaf de brug Dingshofweg of Boxbergerweg.

-Inwoners willen best investeren in duurzame energie. Maar staat de gemeente er wel bij stil dat de infrastructuur in deze gemeente niet voldoet om energie af te voeren?

- Is er al bekeken hoe het er nu voor staat met de percentage van duurzame opgewekt energie? Niet de percentages van 2015!!!!

-Ook ben ik teleurgesteld in hoe de gemeente inwoners die in de nabijheid van een eventueel te plaatsen windmolen zijn benaderd. Het bleek dat er maar weinig mensen op de hoogte waren dat er op de Boskamp/Middel windmolens zullen worden geplaatst. Tijdens ons flyeren in het buitengebied werd dit weer zeer duidelijk. Mensen die de Huis aan Huis ook zeer goed doorlezen waren verbaast. Het is echt een foute keus geweest van de gemeente om de inwoners niet per brief op de hoogte te stellen. De ROVA kon dit wel met de informatie van ondergrondse containers!

- Ook vind ik het jammer dat wethouder Blind ons niet te woord heeft gestaan in de raadszaal tijdens verschillende zittingen. De fracties van CDA, VVD, D66, GB, Groenlinks hebben ons allemaal te woord gestaan. Maar wethouder Blind verliet via de achterdeur de zaal. Jammer want ook al is hij voor en wij tegen je kunt elkaar wel te woord staan.

-Ik wil ook een duidelijke formulering over de hoogte van de windmolen, tiphoogte.

-Is er nagedacht wat voor overlast het zal geven als de windmolens worden gebouwd. Het smalle wegennet hier in de omgeving is daar niet op berekend.

-Hoeveel heeft het rapport van Bosch en Rijn gekost? Zijn de onkosten al overschreden? Ik meen dat een voorbereidend rapport €50.000 mag kosten.

-Hebt u als gemeente enig idee wat dit onderwerp (Windmolens) doet met de bewoners van het buitengebied Boskamp/Middel? Er is een scheuring ontstaan in de eenheid die er eerst was.

Z25

College van burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe

Betreft: Zienswijze op de Ruimtelijke visie duurzame energie met wind en zon Olst-Wijhe

Olst, 15 juli 2019

Geacht college,

Met belangstelling hebben wij uw visie doorgenomen. Het document beschrijft duidelijk dat het noodzakelijk is om in onze gemeente schone energie te gaan opwekken. Wij onderschrijven dit en zijn tevreden met de door u gevolgde procedure.

Met onze zienswijze willen wij u daarom vooral complimenteren. U bent veel gemeenten voor en toont daarmee uw ambitie om samen met de inwoners moeilijke stappen te zetten. Hulde voor uw initiatief!

Inhoudelijk willen wij desalniettemin enkele kritische opmerkingen plaatsen.

1. Tenminste drie windturbines in lijnopstelling.

U schrijft in paragraaf 3.2.2.4 voor dat er tenminste 3 windturbines in een lijnopstelling moeten komen.

Omdat windturbines, om een rendabele businesscase mogelijk te maken, steeds groter moeten worden, kunnen knelpunten ontstaan als rekening wordt gehouden met de verhouding as-hoogte/afstand tot burgerwoningen. Maatwerk bij de plaatsing zou mogelijk moeten zijn, waardoor, indien nodig, afgeweken kan worden van de strakke lijn en het aantal. Wij vinden de visie hierin te dwingend.

2. Regie

U wenst regie te houden op de ruimtelijke procedure en de projectontwikkeling. Uw rol eindigt niet nadat de visie is vastgesteld en beperkt zich niet tot een formele rol als bevoegd gezag voor ruimtelijke besluiten.

U gaat hier verder dan eerder werd betoogd in het Koersdocument. Wij stellen vast dat verdergaande inzet uwerzijds op gespannen voet kan komen te staan met het feit dat de ontwikkeling van projecten voor rekening en risico van de initiatiefnemers plaatsvindt. Zij zullen de vrijheid willen/moeten hebben om zelf afwegingen en voorstellen in de richting van de grondeigenaren en de omwonenden te doen. Een (vergaande) bemoeienis van uw college zal verwarring met zich meebrengen. Als u maximale regie wenst, dan zult u de windturbines zelf moeten ontwikkelen. Indien u dit niet wenst, zullen voorafgaande aan een planontwikkeling heldere afspraken gemaakt moeten worden over alle in het traject voorkomende onderwerpen, te vatten in een overeenkomst. Daarbij gaat wat ons betreft de

inzet van de gemeente hand in hand met het beperken van lasten, of, als dat onvoldoende soelaas biedt, financiële ondersteuning van de ontwikkeling. De gemeenteraad dient zo'n overeenkomst te bekrachtigen.

3. Participatie

Om tot concrete uitvoering van projecten te komen, zet de gemeente zich nadrukkelijk in voor de totstandkoming van coalities van partijen en afstemming met de omgeving. Dit biedt de gemeente de gelegenheid om te bewaken dat voorwaarden ten aanzien van participatie worden toegepast. Concrete uitvoeringslijnen worden nader uitgewerkt in een uitvoeringsstrategie.

In lijn met hetgeen wij onder punt 2 hebben genoemd, gaat u hier ook op de stoel van de ontwikkelaar zitten, die natuurlijk ook wel inziet dat het van belang is om tot een aanvaardbaar draagvlak te komen. Uw rol van 'bewaker' zal daarom nader geduid moeten worden, zodat vooraf helderheid bestaat over 'voorwaarden ten aanzien van participatie'. De tekst in Hoofdstuk 4 van de visie biedt weinig houvast welke richting u hiermee op wilt. Er wordt onder andere gesproken over individuele en collectieve participatie, en over 'een coöperatie als minimale voorwaarde'. Dat suggereert dat 'de mate van participatie' een rol moet gaan spelen, maar de visie geeft geen enkele duiding over dit cruciale begrip.

4. Fondsen

U noemt in paragraaf 4.2.1 fondsen en vergoedingen. U noemt zelfs de vergoeding die grondeigenaren tegemoet kunnen zien. Tevens noemt u andere investeringen die door het windpark mogelijk gemaakt worden.

In de eerste plaats willen wij erop aandringen in de tekst duidelijk aan te geven dat het om voorbeelden gaat. Welke opties mogelijk zijn is sterk afhankelijk van de uitkomsten van de businesscase van de projecten. De afspraken dienen daarom maatwerk te zijn. Daarbij dient er rekening mee gehouden te worden dat de initiatiefnemer ook een redelijke winst mag maken op zijn project. Dat geldt zeker ook als energievoerders daaraan deelnemen. In dat geval bepalen de leden de winstbestemming.

5. Gewenningsperiode

U wilt maar één aanvraag voor een zonnepark in behandeling nemen als er een aanvraag voor een windpark in behandeling is genomen.

Gelet op onze ervaring kan er geruime tijd liggen tussen de eerste overleggen met de gemeente en het feitelijk 'in behandeling nemen van een aanvraag'. Wij wijzen op de ontvankelijkheidstoets en het overleg met de gemeente. Dit betekent dat het de vraag is of het mogelijk is om voor eind 2021 een aanvraag voor een windpark zover voorbereid te hebben, dat deze ontvankelijk is en in behandeling kan worden genomen. Dit betekent vervolgens dat de komende tijd eerst zonneparken in beeld komen en dat deze aanvragen dus niet worden aangehouden. Indien er toch eerder een windpark in behandeling kan worden genomen, zullen plotseling initiatieven voor een zonnepark in de wacht komen. Wij vinden dat aanvragen die reeds waren ingediend afgehandeld moeten worden. Een procesvoorstel van uw kant is daarom gewenst om onduidelijkheid te voorkomen.

6. Regionale Energiestrategie

U zult een 'bod' moeten doen binnen de regio West-Overijssel. In de onderhavige visie geeft u geen uitleg over waar uw bod uit zal bestaan.

Wij achten het voor de volledigheid en duidelijkheid gewenst dat u dit wel aangeeft of daar tenminste uw ideeën over weergeeft. Het kan immers niet zo zijn dat de visie na vaststelling

achterhaald of onvolledig blijkt te zijn. Strookt uw planning met die van de RES? Kunnen we meer verwachten op het gebied van wind- en zonprojecten?

Wij hopen dat wij met deze aandachtspunten een bijdrage te hebben geleverd aan de verdere uitwerking van de visie en zijn benieuwd naar uw reactie op voormelde punten.

Vriendelijke groeten,

Het bestuur van Goed Veur Mekare

Annelies Boerman, voorzitter

Hans van Vliet, secretaris

